

سیندونه هم مري

(د اسحاق ننگیال د شعرونو منتخبات)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷ ل

سیندونه هم مري

(د اسحق ننګیال د شعرونو منتخبات)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

بسم الله الرحمن الرحيم

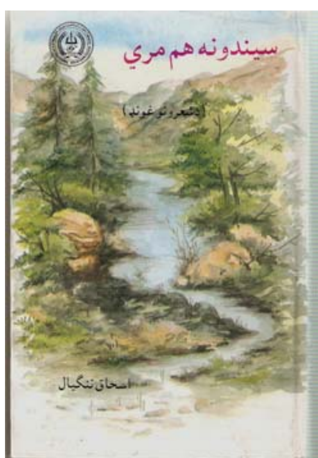
کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	سیندونه هم مري
شاعر:	اسحاق ننګیال
راټولوونکی:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۷۷ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټولوونکي پرله پسې نومره:	(۱۴)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۱۴)
کمپوزر:	وفاالرحمن وفا

نیولیک

ددې اثر دويم چاپ

خدای بښلی اسحق ننګيال زموږ د اوسنۍ شاعرۍ يوه نوميالۍ څېره ده. که مرګي له موږه ژر نه وای بېل کړی، نو اوس به يې داسې نور ګڼ نوښتونه ترسره کړي وو. دا ټولګه چې ستاسو په لاس کې ده، د اسحق ننګيال د ټولې شاعرۍ کليات نه دي، خو منتخبات يا تر يوه حده غورچاڼ ورته ويلای شو. ځکه چې نه يوازې هغه وخت دده اکثره ناچاپ شعرونه په کې خوندي شوي، بلکې له چاپي مجموعو څخه يې هم تر يوه ځايه غورچاڼ شوی او ځينې شعرونه ورسره يوځای شوي دي، نو ځکه يې د اسحق ننګيال د شاعرۍ منتخبات بللای شو.

البته د ننګيال په چاپي شعرونو کې نور هم ښکلي شعرونه هم شته، خو دا په دې مانا نه ده چې د هغه ټول غوره شعرونه همدې ټولګه کې راټول شوي دي. د المان مېشتې؛ (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) کور دې ودان وي، چې هغه وخت يې ژر دا ټولګه چاپ کړه او د مرګ له خطره يې وژغورله. اوس چې د چاپ امکانات تر پخوا زيات شوي او د انټرنټ

ځپو کې د ادبي، علمي او نورو اثارو د خوندي کولو زياته اړتيا ده، نو ځکه مې ضروري وبلله، چې دا اثر يو ځل بيا له سره کمپوز او چاپ کړم. هم به يې د چاپ له لارې خلکو ته ورسوم او هم به يې د انټرنيټ له لارې خلکو ته د لوستو لاره چاره اسانه شي. هيله من يم، چې زموږ نور ليکوال هم خپل او د نورو ليکوالو تېر ارزښتمن اثار يو ځل بيا له سره کمپوز او هم يې بيا چاپ کړي او که د چاپ وس يې نه لري، نو لږ تر لږه خو دې د انټرنيټ ځپو ته وروسپاري، چې هم تري ګټه اخيستنه عامه او اسانه شي او هم د مرګ له خطره وژغورل شي، بيا يې نو که د چاپ هيله او غوښتنه کوله، د چاپ کار به يې هم اسان شي.

په پښتو کې د برېښنا ييز کتابتون د چټک بهير د لا چټکۍ او پراختيا په هيله.

پوهندوی محمد اسمعيل يون
ارګ، د جمهوري رياست ودانۍ
۱۳۸۷ل کال، د کب ۲۳مه نېټه

يادونه

د تېرو دوو لسيزو په بهير کې د پښتو شاعرۍ د څو مطرح څېرو له جملې څخه يو هم خدای بښلی اسحق ننگيال و. ده د ځوانۍ په شېبو (پنځوسمو کلونو په بهير) کې شاعري پيل کړې وه، خو د ژوند تر پايه پورې له هېڅ شي سره دومره خواخوږی او نږدې پاتې نه شو، لکه له خپلې شاعرۍ سره. شعر په حقيقت کې د هغه د ټکلي روح او روان د ټکورولو اغېزمنه وسيله وه. ننگيال لږ تر لږه د خپلې څلېرويشت کلنې شاعرۍ په بهير کې د شاعرۍ دومره پخې تجربې ترلاسه کړې او بيا يې د همدې تجربو له کبله دومره ښکلي شعرونه وزېږول، چې په پښتو شاعرۍ کې د ښکلو غميو حيثيت لري او کولای شي د ننگيال نوم زموږ د ولس په ذهن کې تر ډېر وخته ژوندی وساتي. شاعر هم د بل هر انسان په شان په ټولنيزو، سياسي، فکري او نورو مسايلو او چارو کې د بريو ترڅنگ له يو لړ ښويېدنو، تېروتنو، هيلو او نهيلو سره مخامخېږي. کله چې پر ننگيال او دده پر شاعرۍ خبرې کېږي، نو ځينو ته ضرور د هغه د شاعرۍ ترڅنگ، د هغه د ټولنيز، سياسي او اخلاقي شخصيت انځور هم تر سترگو کېږي. د هنرمند د پېژندنې لپاره خو تر ټولو غوره لاره داده، چې د هغه خپل هنر وکتل شي. د

هنرمند تخلیق او زېږونه پخپله د هغه د ظاهري او تر زیاتې کچې د باطني شخصیت هنداره ده، نو کله چې د ننګیال پر شخصیت خبرې کېږي، مجبور یو د هغه د شعر نړۍ وګورو او هغه کلمه یوه یوه تر سترګو او فکره تېره کړو، چې د ننګیال له ضمیره یې سرچینه اخیستې او بیا د شعر پرښتې په خپلو اوښکو مینځلې او د مینې د نړۍ د ابدیت غېږې ته یې سپارلې ده. دا خبره د منلو وړ ده، شاعر تر هغه پورې، چې د فکري بلوغ پړاو ته رسېږي، د فکر ستنې به یې یو او بل فکري لور ته کږېږي. تر هغه پورې چې شاعر خپله ذهني او فکري شتمني بشپړوي، تر هغه وخت پورې یې د فکري ښویېدنو اټکل کېدی شي.

ننګیال د خپلې ځوانۍ په درشل کې پر شاعرۍ پیل وکړ او دا هغه مهال و، چې نور نو ټول هېواد د ((عقیدې د بحران او د معنویت د سقوط)) پر لور روان و. ګڼو فکرونو د بېلابېلو شعارونو تر پردې لاندې د هېواد د ځوان پښت د ذهنونو د خپلونې هڅه کوله. شعارونه یې خواږه وو، خو وروستي عملونه یې ترخه...

د ننګیال د ذهن یوه برخه هم د یو سیاسي فکر د جال په کړۍ کې ګیر شوه، خو دې فکر لا د شاعرۍ پر بې تکلفې ښکلا خپل سیوری نه وغوړولی، چې د ناورین لومړی پړاو پیل شو. بیا ناورین د پاسه بل ناورین او غمیزه راغلل، چې نه یوازې

زمونږ د هېواد او ولس د هر ډول شتمنۍ ستنې یې ولړزولې، بلکې له ګڼ شمېر متفکرو مغزونو څخه یې هم لاره ورکه کړه.

دې پړاو ډېر زیات دوام ومونده او ننګیال هم په داسې یو جغرافیايي او مسلکي چاپېریال کې ژوند تېراوه، چې هلته د یو داسې فکر واکمني وه، چې د ننګیال د اصلي شاعرۍ له سپېڅلي روح سره یې تګلورې په ټکر کې و. ننګیال په دې کلونو کې لکه د نورو ګڼو لیکوالو او د فکر د خاوندانو په څېر په داسې یو جال کې راګیر و، چې تر دې دمه یې لا نه پوره سترګې رڼې شوې وې او نه یې د شعر د ښاپېرۍ وزرونو خپلواک پروازونه کولای شول. په دې پړاو کې د ننګیال فکري بلوغ هم د خپل پوخوالي پړاو ته رسېدلی نه و، نو ځکه خو یې د هغه وخت په نظمونو (نه په شعرونو) کې یو لړ فکري ښوېبدنې لیدل کېږي، خو پر همدې وخت بیا هم دده په شاعرۍ کې د فکري او انساني بغاوت او د عاطفي سیند د څپو یو پټ شور پروت و او داسې اټکلېده، چې یوه ورځ به دده ددې فکري تېروتنې پر ځای، دده د فکر او ضمیر هغه دننۍ نړۍ راڅرګنده او د خپل شعر ناوې به پرې سینګار کړي.

کله چې شاعر د فکري او شعري بلوغ پر لوري بریمن ګامونه اخلي، نو تپل شوی، تصنعي او ناشعوري اندود یې هم ورو ورو له منځه ځي. کله چې لږ نوره رڼايي هم راغله او په کابل کې د یو زیات شمېر لیکوالو سترګې رڼې شوې، نو هر چا د خپل هېوادني اند اصلي جوهر میندلو ته هڅه وکړه. ننګیال چې په

پټ ضمیر کې یې همدا راز پټ و، له ځینو نورو څخه په دې لار کې څو ګامه دمخه شو. جرئت او رښتینولي یې د دې مرغلرې د ځلوني او خپلوني لپاره امېل کړل. تر ۱۳۶۲-۱۳۶۴ کلونو وروسته وختونو پر مهال په کابل کې د مقاومت د ادبیاتو او د شعر د شعري جوهر د پیاوړتیا لپاره په څرګند ډول هڅې پیل شوې. په همدې کلونو کې په څرګند ډول د شعر او شعار ترمنځ پوله ډاګیزه شوه. د ادبي مبارزې په دې تاوده ډګر کې د هېواد د پیاوړي کره کتونکي او کیسه لیکونکي زرین انځور او بیا د تکړه کره کتونکي لطیف بهاند او نورو زیار او هڅې د یادونې او ستاینې وړ دي. دوی یو زیات شمېر هغه ځوان شاعران چې په شاعرۍ کې یې د ((شعاریت)) پر ځای د ((شعریت)) جوهر پیاوړی بریښېده او یا په کې د شاعرۍ تومنه څرګندېدله، دېته راوبلل چې له شعارونو څخه خپله لاره بېله کړي. ننګیال یو له هغو ځوانو شاعرانو څخه و، چې تر ټولو لومړی له همدې پیل شوي بهیر سره یو ځای شو. دا د شعر د پوخوالي پر لوري د ننګیال د بریمنو هڅو د پیل کلونه دي. دې بهیر تر ۱۳۷۱ل کال پورې خپل عمر ته دوام ورکړ.

په همدې واټن کې د ننګیال شاعري، دومره خوږه، سپېڅلې او عاطفي شوه، چې د هغه محبوبیت یې د هېواد د یو ستر عاطفي شاعر تر بریده ورساوه. ننګیال د همدې کلونو په بهیر کې د خپلو شعرونو څلور مجموعې (ډالۍ، سپېره ډاګونه او غوړېدلي بزغلي، هغه شېبې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي))

چاپ کړل. څرنګه چې دده شعر ورځ پر ورځ د خوږوالي او کره والي پړاوونه وهل، نو په (۷۰) کلونو کې دی د خپلو شعرونو له ځینو چاپي مجموعو، په ځانګړي ډول ((ډالۍ او سپېره ډاګونه او غوړېدلي بزغلي)) څخه څه ناڅه پښېمان و او هغه یې ((شعرونه)) نه ګڼل. د ده شاعرۍ د پرمختګ بهیر دوام کړندی و، چې د خپلې دمخنۍ شاعرۍ زیاتو شعرونو ته به یې خندل، سره له دې چې دده په شاعرۍ کې د شعر اصلي تومنه او جوهر له پیله ښکاره کېده، خو وروسته وروسته یې د خوږو کلمو یو زرین شال ور په سر کړ. کله چې د ۱۳۷۱ل کال د غویي میاشتې پر ۸مه نېټه په کابل کې د اسلامي انقلاب (!) په نوم یو ستر ستمي ناورین او غمیزه پر افغانانو ور وتپل شول او د هېواد ټول نظام ګډ وډ شو، د ننګیال ژوند او ان دده فرهنګي کارونه هم له سختو ستونزو سره مخامخ شول. د سرو ګولیو په باران کې یې ایله دومره وکړای شول، چې خپله کورنۍ تر لغمانه پورې ورسوي، د کور شته یې ټول تیت و پرک شول او څو ځله په یوه ښار کې له یوه ځایه بل ځای ته مهاجر شو. د کور د کالیو په کیسه کې خو نه و، خو د کتابتون د چور او تالان له غمه یې له سترګو لمبې پورته کېدلې او همدا یې ویل: ((یاره پیرجانه افسوس چې دا کتابونه یې را څخه نه وای وړي)). د کتابونو غم لا نه و سوړ شوی، چې د یوې درنې ګولۍ ګوزار هم ورته ور ورسېد؛ د توپ یوه ګولۍ یې څنګ ته ولګېده او څو ټوټو یې د بدن ځینې برخې غلبېل کړې. له ناروغۍ لا پوره ښه شوی نه و،

چې ببرته یې د لیکوالو په ټولنه کې خپلې دندې ته ځان ورساوه. شپه او ورځ به همالته په ټولنه کې و. د لیکوالو انجمن یې هم کور و او هم د دندې ځای. څو میاشتې لا وتې نه وې، چې کوم چا ورته کوم پنجشېری ولمساوه. تیاره ماښام و، ډیوه یې لا لګولې نه وه، چې د وره له ټک ټک پرته دا شخص له خپلو نورو ملګرو سره یوځای په کوټه ور ننوت. خدای (ج) خبر هغه په کوم فکر کې ډوب و، چې یو ناڅاپه یې پر دوی سترګې ولګېدې. ده لا هغو ته د ناستې او ست هیله لرله، چې یو ګوزار دده ترمخه داسې راورسېد، چې دده یو غوږ یې هم د څه وخت لپاره بې حسه کړ او دا یې ورته وویل چې: ((ما چرم کن استم، سبا تا یی وقت این اتاقه ایله می کنی، دیگر ده اینجا نبینم ات، ای اتاق را ما برای چرم کنی کار دارم)). څو ورځې د هغه په سترګو کې له اوښکو او په څېره کې یې له یوې سترې نهیلۍ پرته بل څه نه لیدل کېدل او داسې یو حالت ته په هیله و، چې بیا په دې هېواد کې د یو ملي فکر د حکومت وزرې خپرې شي او د یو سوله ییز ژوند وړانګې هره خوا رڼا کړي. کال دوه لا وتي نه وو، چې د طالبانو اسلامي غورځنګ پر کابل سپین بیرغونه ورپول. سهار د وخته، چې لا ډېر خلک د کابل پر فتحې خبر نه وو، زموږ د کور ور یې ټک ټک کړ او په ببړنې ډول یې وویل: ((پیرجانه راوځه، طالبانو کابل نیولی او سقاوي ختمه شوه)). هغه د یو سپین سباوون په هیله و، خو شاعر لکه چې ازلي بدمرغه وي. ننګیال بیا خپلې دندې ته لاړ، خو دا ځل دا دنده بل ډول وه؛

نوي نظام د ليکوالو د ټولنې پخواني تشکيل ته بدلون ورکړ، خو ننګيال بيا هم په همدې تشکيل کې پاتې شو. دا تشکيل د دولت لوړ مقام ته د منظورۍ لپاره ولېږل شو. تر هغه وخته چې د ننګيال د مقررۍ امر راته، په دې کې يو ولس مياشتې تېرې شوې، خو په دې يو ولسو مياشتو کې ننګيال هره ورځ د پخوا په څېر خپله دنده پرمخ وړله، يو ځل بيا يې شپې په همغه ټولنه کې شوې، چې ده ته ترې د وتلو امر شوی و. ننګيال دنده سرته رسوله، خو بې معاشه او بې امتيازه. ګڼ شمېر ځوان ليکوال او شاعران به ترې راتاو وو، خو يو وخت يې اقتصادي حالت دومره ويجاړ شو، چې د چا خبره د پولۍ ټک ته کېناست. ځو ځله يې دا خبره زما تر غوږ تېره کړه: ((ياره پيرجانه د ماشومانو غمه مې که نه وای ما په نهره هم شپې سبا کولې، خو له کابله نه وتلم، کابل خو زما د دردونو، غمونو، برياوو او ماتو کور دی، زه دا کله يوازې پرېږدم. خو افسوس چې د ماشومانو غم دی)). بيا به يې يو سوړ اسويلی وکېښ او يوه ترخه موسکا به يې پر شونډو تېره کړه. نور يې د دندې د ساتلو لپاره پيسې او مالي لګښت نه درلود، چې دی پرې خپله دنده وساتي. لغمان ته راغی او بيا يې د پېښور مخه ونيوله. په پېښور کې هم تر ډېرو انتظارونو او کړاوونو وروسته ورته د بي بي سي د روزنيزې ډرامې د ليکوال په توګه دنده وسپارل شوه. د کلداري معاش مزه يې لا څکلې نه وه، چې د مرګ پرښتو يې روح پر خپلو وزرونو د ابديت پر لوري يووړ او بيا د بي بي سي راډيو له لارې

داسې یو خبر خپور شو: ((په خواشینۍ سره مو خبر ترلاسه کړی، چې د هېواد نامتو شاعر اسحق ننګیال نن په پېښور کې د ۴۲ کلونو په عمر د زړه د درېدو له کبله په حق ورسېد)). ددې خبر په اورېدو سره د هېواد ټولو فرهنګیانو که په داخل کې وو او که په بهر کې داسې یو دردونکی ټکان وخوړ، چې د ټولو زړونو ته یې د غم لمبې ورسولې. دا د ننګیال د سرګردانه ژوند په باب څو یادونې وې چې دلته یې لنډیز راوړل شو. سره له دې چې ننګیال د ژوند په اوږدو کې له ډول ډول کړاوونو سره مخامخ شوی، خو د تېرو شپږو کلونو کړاوونو هغه دومره ځورولی او ټکولی دی چې نور پر هېڅ وخت هغه دومره روحي، رواني، سیاسي، اقتصادي او نور فشارونه نه دي زغملي. د یو لیکوال په اند: ((غوره ادبیات د اختناق په حالت کې رامنځته کېږي)) او شاعر یا لیکوال د اختناق په مقابل کې له ادبیاتو څخه د یو روحي او رواني غبرګون په توګه کار اخلي.

هر څومره چې دا فشار او اختناق پیاوړی وي، عکس العمل یې هم هماغسې وي. د ننګیال د تېرو شپږو کلونو شاعري د همدغو ډول ډول ظلمونو او اختناق زېږنده ده، نو ځکه یې کې سوز او درد ډېر تر پخوانیو شعرونو څه زیات دی.

د غم او درد په دې تېرو څو کلونو کې د ننګیال د شعر بناپېرۍ لا پسې سینګار شوې ده. دده د فکري تګلوري لیکې او ستنې محکمې شوې او شاعر د شعر د پوخوالي، فکري ثبات او د بشپړو انساني ارزښتونو په پېژندنه او ځلونه کې

بریالی شوی دی. په حقیقت کې د ننګیال د وروستیو کلونو شعرونه د هغه د ښکلې او اوچتې شاعرۍ رنګین او مانیز ګلابونه دي. (ښکاري ته) دده یو ښکلی عاطفي او انساني شعر دی چې ده د ۱۳۷۵ل کال د غبرګولي د میاشتې پر لومړۍ نېټه لیکلی دی. دې شعر نه یوازې په هېوادنۍ کچه زیات منښت پیدا کړ او ډېر اغېز یې وښینده، بلکې د شمالي کوریا په هېواد کې د ځوانانو د یو نړیوال فیستوال په ترځ کې، چې د افغاني سندرغاړو له خوا د موسیقۍ په څپو کې په سندریزه بڼه ولوستل شو، نو د ټولو اورېدونکو او مینوالو د منښت وړ وګرځېد او دې شعر هلته لومړی مقام وګټه، خو د ننګیال د شعري بهیر د پرمختګ په وجه، د مړینې پر نږدې وختونو کې هغه دا شعر ((پوره شعر)) نه ګاڼه او ویل یې چې د ((شعاریت)) نښې په کې لیدل کېږي. ننګیال د تېرو اوو اتو کلونو په موده کې ښه ډېر شعرونه ولیکل، خو د ځانګړو مجموعو او یا مجموعې د چاپ امکانات ورته برابر نه شول. له دې کبله د هغه د وروستیو کلونو شاعرۍ د شعر د زیاتو مینوالو او لوستونکو له لیده لرې پاتې شوه. ځکه نو کله چې به کوم لیکوال او یا کره کتونکي دده د شاعرۍ په باب ناسم نظر ورکاوه، نو دی به ډېر په قهرېده او ویل به یې: ((دی نو زما له اوسنۍ شاعرۍ څخه څه خبر دی هغه خو ټوله له ما سره په کتابچو کې پرته ده...)).

د ده یوه ستره هیله همدا وه، چې د خپلو شعرونو ټولې مجموعې چاپ او په خپلو سترګو ووینې. د ننګیال په ژوند خو

د هغه هیله پوره نه شوه، خو دادی د هغه تر مړینې وروسته، په جرمني کې د افغان فرهنګیانو او فرهنګپالو په مالي مرسته د هغه دا ارمان پوره شو. ما چې کله د هغه د ناچاپه شعري مجموعو د چاپ پر کار پیل وکړ، نو ننګیال مې یوه شپه په خوب کې ولید، خوله یې له خندا شنه وه او همداسې په خوشالۍ یې راته وویل: ((پیرجانه ! زما مجموعې چاپېږي؟ ښه شکه والله..)) ما ورته ویل هو ستا ټول شعرونه چاپېږي. په هغه شپه له خوبه راویښ شوم، تر سهاره خوب رانغی، لاټین مې ولګاوه او د ننګیال په چورت کې لاړم- یو ځل مې د هغه ټولې خاطرې تر نظر تېرې شوې.

کله چې مې د هغه د شعرونو ټوري لوستل، نو په هر ټوري، هر شعر او د شعر په هره پاڼه کې راته د ننګیال تصویر تر سترګو سترګو کېده. زه ددې شعرونو تر پایه په دې پوه نه شوم، چې زه په کوم حالت کې یم، لکه یو څوک چې په خلا کې روان وي.

د ننګیال د وروستیو کلونو، فکري او عاطفي شخصیت کټ مټ د هغه د اوسنیو شعرونو له مانیزې او عاطفي خوا سره منطبق و. هره پاڼه کې ننګیال و، په هر ټوري کې ننګیال و، دا هغه ننګیال نه و، چې د خپلې شاعرۍ په پیل کې او یا تر هغه وروسته د څو کلونو په شاعرۍ کې ځلېده. دلته یو بېل ننګیال و. هغه د خپلې مینې او عاطفي پر سپین آس سور او د ښاپېریو ښار ته روان و او لکه له هغه ځایه یې د خپل ستي او ټپي ولس د درملونې لپاره د ښکلاوو ټکورونه راوړل. ما هره شېبه له

ننګیال سره خبرې کولې او دومره خبرې، چې د هغه په ژوند به مې ورسره نه وي کړې او کېدی شي لوستونکي هم زما پر برخلیک اخته شي.

خو ددې سوچونو او فکرونو په منځ کې خوشاله په دې وم، چې د هغه د ټولو ناچاپه شعرونو غټ جونګ چاپېږي. کله چې دا مجموعه چاپ شوه، نو زه به یې د الینګار د ښکلې شاعرانه درې د بسرام په کلي کې د ننګیال پر قبر کېدم او مبارکي به ورته ورکړم. د هغه روح به څومره خوشاله شي او هغه ارمان چې دده پر ژوند پوره نه شو، وروسته تر مرګه به پوره شي. په همدې هیله مې د هغه شعري مجموعې چې په کور کې یې وې ترلاسه کړې. هغه یوه شعري مجموعه چې کاپي یې ده سره په کور کې وه انځور صېب ته هم لېږلې وه، هغه هم ترلاسه شوه. دا شعرونه چې ما وکتل زما په نظر کم ښکاره شول، ځکه ننګیال چې به کوم شعر ولیکه، نو د نورو شاعرانو په شان به یې خپلو ملګرو ته ضرور اوراوه.

حفیظ الله ګردش، صدیق الله بدر، نورمحمد لاهو او عبدالغفور لېوال ته مو د ننګیال صېب د هغو شعرونو په باب چې په دې مجموعو کې نه وو او په ځینو اخبارونو کې په متفرقه ډول چاپ شوي وو، وویل مورږ ټولو په اخبارونو او نورو خپرونو کې د ننګیال صېب هغه شعرونه پیدا کړل، چې په تیت و پرک ډول چاپ شوي وو او په دې مجموعو کې نه وو راغلي، بیا هم ما ته د خپل اټکل له مخې دا شعرونه پوره نه برېښېدل. د

کتاب د تورو لوستل بشپړېدو ته نږدې شوي وو، چې يو ځل بيا په لغمان کې د ننګيال صېب کور ته لاړم. د هغه مشر زوی (ارش) ته مې د ننګيال صېب د يو داسې عکس يادونه وکړه، چې تر اوسه په خپرونو کې چاپ شوی نه وي او هم مې ورته وويل چې د ننګيال صېب کتابونه او پاڼې يو ځل بيا وګوري، ګوندې څه شعرونه يې ترلاسه شي. هغه ماته وويل: ((موږ څو ځله د خپل پلار کتابونه او يادښتونه واړول راواړول، څه چې وو هغه مو تاسو ته درکړل، خو موږ به يو ځل بيا هم ټول کور وګورو)). په پېښور کې د مجموعې کار د بشپړېدو په وروستيو شېبو کې و، چې د ننګيال صېب زوی (ارش) په ډېرې بېړې له لغمان نه ځان راورساوه او د ننګيال د شعرونو يوه بله کتابچه يې هم راوړه. ما چې د ننګيال صېب دا شعرونه وکتل، دومره خوشاله شوم، چې د ټولو ستړياوو بار مې يو ځل له اوږو لرې شو. بيا مې دا ټولې کتابچې له اخبارونو او خپرونو او په متفرقه ډول راټول شويو شعرونو سره پرتله کړې، تکراري شعرونه مې ترې لرې کړل، دغه راز مې دده له دوو چاپ شويو شعري مجموعو (هغه شېبې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي) څخه يو شمېر شعرونه ورسره يوځای کړل. اوس تر زياته بريده پر دې باوري يم، چې د ننګيال نور شعرونه به نه وي پاتې. ده له خپل ناوړلي (نامنظم) ژوند دود سره سره د خپلو شعرونو د ثبت انتظام ته ډېره پاملرنه کړې وه. له دې څخه دا څرګندېږي، چې ننګيال تر خپل ځاني ژونده هم، له شعر سره ډېره مينه درلوده،

ځکه چې هغه د خپل ژوند د ښېرازۍ مېړني نه و، خو د ښکلې شعري شتمنۍ څښتن و. ده انځور صېب ته د يو ليک په ترځ کې ليکلي وو: ((ځو شعرونه مې له ((سپنتا)) سپين ږيري سره پاتې شول او له ما سره يې اوس کوم نقل نه شته، هغه غوښتل څه پرې وليکي، خو حالاتو وخت ورنه کړ، که چېرې مې بيا وموندل نو در وبه يې لېږم)). له ((سپين ږيري)) څخه يې مقصد (ښاغلی سليمان لايق) دی چې ننګيال ورسره د شاعرۍ ښه ملګرتيا لرله. دا چې دا شعرونه به پياوړي شاعر سليمان لايق سره وي او که نه؟ زه خبر نه يم. د ننګيال صېب د شعرونو د کتابچو او د شعرونو د نېټه ليک له تسلسل نه دا سې ښکاري چې د ننګيال صېب نور شعرونه به نه وي پاتې. دا ليک هغه انځور صېب ته له کابل نه د ۱۳۷۱ل کال د زمري پر ۱۲ نېټه ليکلی و. تر هغه وروسته د ځو کلونو په ترځ کې هغه خپل شعرونه له سره په نويو کتابچو کې ليکلي وو او د هغو شعرونو بل نقل هم ورسره موجود و، چې انځور صېب ته يې لېږلي وو، نو کله چې انځور صېب ته د لېږلو شعرونو نقل وروسته ترتيب شوی، نو دغه راز به ښاغلي سليمان لايق ته ورکړل شوي شعرونه هم بيا له سره په کتابچو کې ليکل شوي وي. بيا هم که ښاغلي لايق سره دا شعرونه موجود وي او هغه ددې مجموعې له شعرونو سره پرتله کړي او کوم چې په دې مجموعه کې راغلي نه وي، ترچاپ وروسته د هغو د خوندي کولو هڅه وشي، نو دا به پښتو ادب ته يو ډېر ګټور کار وي.

د ننګیال دا مجموعه (سیندونه هم مري) د هغه د (ښېرې په مالت کې، نه جام نه څادر، دا جل دا برسات، سیندونه هم مري، ځینې متفرقه شعرونو او د چاپ شویو دوو مجموعو هغه شېبې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي) له څو شعرونو څخه جوړه ده. ددې مجموعې چاپ د پښتو شعر په ځانګړي ډول ازاد شعر په برخه کې یوه ډېره په زړه پورې، درنه او ارزښتمنه ډالۍ ده. خو له دې درنې ډالۍ سره سره به مو دا ارمان تل په زړه کې پاتې وي چې: ((کاشکې ننګیال ژوندی وای چې دا سې نورې ښکلې او ارزښتمنې ډالۍ یې خپلې ژبې ته وړاندې کړې وای)). ننګیال ته دعاګانې.

په مینه او درناوي
محمد اسمعیل یون
۱۳۷۷ل کال- لیندۍ
پېښور- پښتونخوا

اسحق ننګیال

د پښتو د نوي شعري بهیر په یون کې

د پښتو د معاصرې او نوې شاعرۍ په یون کې ، اسحق ننګیال کله څوک هېرولی شي ! ننګیال د پښتو د نوي شعري بهیر د ښایست یوه ښه وه، ننګیال زموږ د شعر د نوي کتاب یوه زرینه پاڼه وه، ننګیال هغه فقیر ، هغه ملنګ شاعر و ، چې په همدغه لنډ او غم ځپلي عمر کې یې هم موږ ته د هنرونو د ښایستونو دومره شته را پرېښودل، چې زموږ نوی ادبي بهیر پرې ویاړ کولای شي، خو که هغه مرګي دا سې بې وخته، یو ناڅاپي او په ډېره بېړه له موږ نه وای اخیستی، په دې کې هېڅ شک نه شته، چې زموږ د ولس ادبي هنري پانګه به یې نوره هم درنه کړې او ښکلې کړې وای.

ننګیال د پښتو په اوسني شعري یون کې په عمومي توګه، د یولاس د ګوتو د شمېر له نومیالیو او وتلیو شاعرانو څخه ګڼل کېږي، یو ...

ګڼلی شو او که دافغانستان د پښتو د نوي نسل د شعر په حدودو کې، یوازې دوه کسه هم تر نورو زیات ځلېدونکي، پیاوړي او د پاملرنې وړ وي، یو یې اسحق ننګیال دی؛ دا یو

ستر ویاړ دی، یو لوی ارزښت دی، یو خورا مهم هنري ادبي دریځ دی.

د ننګیال شعر، په افغانستان کې په ډېرو کړکېچنو، کړېدلېچنو او غمجنو شېبو کې اوج او شهرت ته ورسېد. سره له دې، چې هغه د لمریزو پنځوسمو کلونو له پیلامې څخه شاعري راپیل کړې ده، خو د اوج کلونه یې د ثور له غمیزې او بیا د روسي سرو یرغلګرو، تر یرغل وروسته، را رسېږي، دا هغه کلونه دي، چې په شروع کې یې د افغانستان په شاعرۍ کې د هنري-ادبي ارزښتونو پرځای، د نظمونو او شعارونو بازار ښه ګرم دی او د غو وچو شعارونو او نظمونو پر وړاندې د هنرې-شعري ارزښتونو لپاره هلې ځلې، نه یوازې دا چې یوه لوړه هنري ادبي هڅه وه؛ بلکې د هغه وخت د حالاتو په رڼا کې په یو ډول سیاسي مبارزه هم بدله شوې وه. د سرو نظمونو او سرو شعارونو پلویان د ګوندي او دولتي واکمنۍ د فرمانونو او دستورونو ناظمان وو او یوازې پر همدغه اړخ یې ټینګار کاوه، خو د دوی پر وړاندې د هنري-ادبي ارزښتونو لپاره هلې ځلې نه یوازې دا چې د یو هنري تقدس لپاره ټینګار و، د ګوندي- دولتي دستورونو او فرمانونو پروړاندې یې، د یو ټولنیز- سیاسي (ملي) ملي تقدس په توګه هم ارزښت لاره، ننګیال، سره له دې چې د شعري ژوند په څولومړیو کلونو کې یې د شعارونو او نظمونو ځینې بېلګې هم وړاندې کړې دي، خو له شعارونو او نظمونو څخه د شعري-هنري ښکلاوو پر

لوري د هغه د وربښـمينې لارې سفر وروسته، كه هغه د مينې شعر ليكلى، كه يې كومه عاطفي شېبه انځور كړې او كه يې كوم بشپړ سياسي شعر ليكلى دي، تر ډېره زياته حده يې له هنري-ادبي ځانګړنو او ارزښتونو سره نغاړلي دي.

اسحق ننګيال په وروستيو شلو كلونو كې، د افغانستان د شعري بهير له څو فوق العاده او استثنايي شخصيتونو څخه دى. كه د وروستيو شلو خونړيو كلونو، غمجنو بهيرونو، مونږ ته كومه ښه ډالۍ هم راكړې وي، ښايي يوه يې د ننګيال په څېر ديو شاعر ظهور وي، چې هغه يې هم يوازې يوه ورځ ورسته بېرته له مونږه واخيست. داسې چې كه د دغې خونړۍ غميزې پيلامه د ۱۳۵۷ل كال د غويي له اوومې پيل شي، نو ننګيال د ۱۳۷۷ل كال د غويي پر اتمه ځوانيمرګ كېږي.

دلته به زه، پر هغو ټكو، هغو ارزښتونو څو خبرې وكړم، چې اسحق ننګيال يې، زمونږ په اوسني شعري بهير كې، تر نورو ډېرو، زيات ځلولى او د پاملرنې وړ كړى دى.

لومړي: د افغانستان د وروستنۍ شل كلنې غميزې انځورګري، ننګيال تر بل هرچا څخه په ښه ژوره، هراړخيزه او شاعرانه توګه كړې ده. هغه غميزه چې د ثور له اوومې پيل كېږي، د جدي پر شپږمه او ج ته رسي او څوارلس كاله وروسته د ثور پر اتمه يو بل نوى غمجن پړاو ته ور داخلېږي او د ننګيال تر مرګه هم لا دغه غميزه پاى ته نه رسېږي، ننګيال

ددغې غمیزې په زړه کې پروت دی. همدغه غمیزه د ننګیال زړه خوري او ځاځکي ځاځکي یې د ویرژړلیو شعرونو په توګه څڅوي، ننګیال د همدغې شلکلنې غمیزې ډېر پیاوړی انځورګر شاعر دی. هغه د غم ددغو کلونو ډېره زیاته برخه د افغانستان په زړه، کابل کې، تېروي او د ټولو غمجنو شېبو شاهد پاتې کېږي. دغه شېبې که غمګینې او له ویر او وینو ډکې دي، خو شاعرانه کېږي. ننګیال د همدا سې یو غمګین برخلیک شاعر دی او ځکه خو هغه د افغانستان د شلکلنې غمیزې د ویناوال په توګه راڅرګندېږي.

دماښام ډمې مې بولي په ژوندون د مرګ بدلې
ای د ویر پېغلې نغمه شه چې د شپو د جبل بندي یم
راته وژني خوب په ګوتو د شوګیرپیغمبر راغی
مه ځه راستنه شه چې د شپو دجبل بندي یم
غواړي ځان ته مې سجده کړي، زه په ټیټ سربلد نه یم
دغیرت ناوې شمله شه چې دشپودجبل بندي یم...(۱)

او یا داچې:

زما دکور هغه وړه هغه بېباکه فضا
زما دکور هغه زاړه هغه ختین بامونه
چې ډوبېدل به دماښومو خنداګانو سین کې
زما د کور وړه باغچه کې د سپرلي ښاپېرۍ
دسرو ګلانو د شو پاڼو جنتي تخت نه یې
چې شنو موسکاوو کې ډک جام د بدمستۍ راکاوه

زما د کلي هغه لویې، ها پراخې کوڅې
زما د کلي هغه شنه، هغه سمسور باغونه
زموږ د نجونو حرم
زموږ د سپینږیرو د یرې
زموږ د سترو کروندګرو د غرمو خپرې
د مرګ په ولو زانګې
اسمان د لویو خړو وریځو او باروتو لوګی
ځمکه د وینو او د مړو له کوپړیو ډکه
انسان د ویر او د دردونو او مرګونو کوربه
کور مې د مړاوو بېګناهو امیدو هدیره
دنیا مو ټوله نړوونکو توپانو نیولې
نو عقله !
نو عقله ای د توپانو دغلو په لاس تښتول شوې ببړۍ
وایه چې چېرته لاړ شم؟
او پردې ځان څه وکړم؟(۲)
او:
ته راته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو
او په ویالو کې د هیلیو بچي وسوزېدل !
او زموږ د کلي میندې
د میلاد شپو کې ((بې لاسو او پښو بچیان زېږوي))
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې مې ټول کلی چاړه چاړه دی؟

خلک په نوکو او برچو د يو بل سترګې باسي
او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي
آه،
آه نازولې سپوږمۍ !
آه درنا مورې !(۳)

ننګيال، په کابل کې د تنظيمي حکومت د ټوپکوالو د ظلورنيمو کلونو د وحشت تر ټولو اوځار شاهد شاعر هم دی. د ننګيال د ناچاپي شاعرۍ زياتره برخه د دغو وحشتونو شاعرانه انځورګرۍ ته ځانګړې شوې ده.

هغه د بدمرغيو په دغو بهيرونو کې د کابل ((ميني)) ته هم وايي، چې نور د رځيني شرمېږم. د ((انسان)) په نوم له دغو (انساني)) اعمالو شرمېږي او د ((افغان)) په نوم له دغو ((افغاني ضد)) اعمالو:

مينې له شرمه در کتلای نه شم
نور مو د کلي د ګلونو په کاله کې
پېغلتوب د ګل غوټيو چېرته هم نشته
او ابراهيم د خپلې ښکلې نازولې د جمال او د عفت
د لوټ کوځو کې د غارت کيسې ته خوب وړی دی
نور مو د باغ نجونو ته ((هسکې)) او ((کږې)) شملې د ښمنې ښکاري
مينې له شرمه در کتلای نه شم (۴)

او لکه چې هغه د ((کلي)) په نوم شعر په یوه برخه کې وايي:

نه پوهېږم، نه پوهېږم
ای د کلي مازیګره !
ها زموږ د کلي چم کې
هغه سپینه کېږدۍ څه شوه
هغه شنې څپرې څه شوې
ها لوګرې جبنۍ چېرې؟

***

تاته یا د شي مازیګره !
هغه شنې د برې د کلي
په کې هسک د شملو غرونه
په کې وربېځې د چلمو

***

نه نه وران دی
کلی وران دی
یوه ځاله په کې نه شته
ها د ښکلو توتکیو
یو نغری هم اباد نه دی
د ابیو د لاس ننبه

***

لښتي وچ شول
ویالې ورانې
سین د تورو کاڼو غرشو

اوس حیران یم چې د کلي
دا هیلۍ به چېرته لامبي.(۵)
ننګیال په خپلو دغه ډول شعرونو کې د جنګ هغه رښتینې وحشي څېره ډېره ښه تصویر کړې ده، چې زموږ وطن خوري، زموږ ولس وژني او زموږ د هېواد ټولو ارزښتونو ته ګواښونه کوي. ننګیال د دغو غمیزو په انځورګرۍ کې شاعرانه او هنري ارزښتونو ته بشپړه پاملرنه کړې ده او هېڅکله یې د ښکاره، بربنډ او څرګندو شعاروي خبرو په څېر دغه مسایل نه دي راوړي، بلکې له شاعرانه ښکلاوو سره یې یو ځای کړي دي او همدا د ننګیال د دغه ډول شعرونو د ارزښت بنسټیز ټکی دی، همدغه خبره ده، چې شعر له عادي او خبري مسایلو راجلا کوي.
دویم: د ننګیال د شاعرۍ یوه بله د ارزښت وړ ځانګړنه داده، چې د هغه شعرونه له عاطفي شېبو ډک دي. د هغه شعرونه لکه د عاطفې سیند، لکه د عاطفې سمندر، داسې دي. د هغه په زیاترو شعرونو کې د یو خواخوږي، د یو زړه سواند ((انسان)) عاطفه په خپل اوج کې ځان راڅرګندوي. ډېرو شاعرانو او شعرپوهانو په شعر کې د ژورې عاطفې پر شته والي ټینګار کړی دی. عاطفه او په عمومي توګه احساسات د شاعرۍ له اساسي برخو څخه ګڼل کېږي او په دې کې د پاملرنې وړ خبره داده، چې څنګه دغه عواطف په شعر کې د انتقال ځواک

پیدا کړي؟ د ننګیال په شاعرۍ کې د غه ځواک وینو. د ((دا کلی مه ورانوئ)) د شعر یوې کوچنۍ برخې ته پاملرنه کوو:

دا کلی مه ورانوئ!
ګورئ هلته چې لکه زرکې زموږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې
کتار، کتار
دلمر تر وړانګو خپل پیکي جوړوي
او په مینو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ... (۶)

ننګیال د د غه ډول عواطفو په باب، له ((ډیوي)) سره په یوه مرکه کې ویلي وو: ((هغه چې ډېر عاطفي نه وي، زما په اند نه شي کېدلی، چې ډېر ښه شاعر شي. د خپل ژوند کیسه درته کوم: د اوړي یوه توده ورځ وه، په د ېره کې ناست وم. یوازې او تنها له خپلو سوچونو سره لوبېدم، چې یو ماشوم چې په یوه لاس کې یې مړ ژواندی چرګ او په بل لاس کې یې تېره چاړه وه، راته راغی چې چرګ یې حلال کړم.نه مې غوښتل چې خپل لاسونه په وینو سره کړم،خو چرګ ناروغه و، مړه کېده او هلک زارې راته کولې، چرګ مې حلال کړ، خو اوس چې له هغې ورځې نه درې کاله تېر دي، هغه چرګ مې خوب ته راځي، وسله وال وي، په ټوپک مې ولي، چاړه ورسره وي، حلالوي مې، په اوونۍ کې یو ځل دا سې خوب حتماً وینم...))(۷)

د ننګیال د عاطفي شاعرۍ یوه ډېره مشهوره بېلګه ((ښکاري ته)) د هغه شعر دی:

... ای ښکاري اشنا درته سلام کوم
پرېږده چې دا سپینې مرغۍ والوزي
لاړې شي جوړې جوړې ګلونه شي
ښکلي شي، ښایسته شي امېلونه شي
واخلي په وزرو کې تنکي بچي
وموښي سینو کې ګلابي بچي
سپینې سرې مښو کې زرکني بچي
پام کوه
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه (۸)

د اسحق ننګیال په شعر کې دغه ډول عواطف، د هغو احساساتو په بڼه نه دي، چې ((شېبه یي)) او ((موقتي)) ارزښت ولري، د ننګیال عواطف د یو شاعرانه زړه د ډېرې ژورې (انساني))مینې ځرګندوی دي. لکه چې په همدغو عواطفو کې د شاعر زړه هم ځاځکي ځاځکي راڅڅېده او ځکه خو یې داسې ژر هغه شاعر زړه ودرېد.

د رېیم: کوم بل ټکی چې د ننګیال په شاعرۍ کې د پام وړ دی، هغه د اوچت شاعرانه تخیل لرل، د نویو مفاهیمو او شاعرانه ترکیبونو جوړول او د ښکلیو شاعرانه تصویرونو نوښت دی. هغه په شعر کې له دغو نویو شاعرانه ترکیبونو، ژبې ته یوه نوې ښکلا وربښي او د نویو تصویرونو له لارې زموږ د

معاصرې شاعرۍ تابلوګانې رنګينوي او د پاملرنې وړ يې ګرځوي. کله کله خو يې په شاعرۍ کې د اسطورو راوړنه او پر ځای کارونه هم دهېرولو نه ده او دغه راز يې شاعرانه او هنري سمبولونو ته غور په کار دی.

دغه راز موږ وينو، چې د اسحق ننګيال د شاعرۍ دغه ګڼې ښکلاوې او دغه د نوي شاعرۍ ښستيز ارزښتونه هم د هغه په غزليزه شاعرۍ کې ځان راڅرګندوي او هم په ازاده شاعرۍ کې. لومړی يې د ښکلې او روان بيان، خو او چت تخيل ننداره، په دغو غزليزو بېلګو کې ګورو:

ويلې ويلې په درګاه کې د صنم مرم
پر سرو شونډو د ګلاب لکه شبنم مرم
د سلګو مزل مې خدايه چې لنډ نه کړې
سترې ستړی يې په هر ګام او قدم مرم
پانه نه يم چې په تش لوګي لمبه شم
لکه شمع تر سبا قلم قلم مرم
وچو شونډو ته مې ست د خمار څه کړې
ساقي ! دلته چې په څنګ کې د حرم مرم
د ځوانۍ شپې مې جنت ته نيسه مه رېدئ
زه سرکښه په لمبو د جهنم مرم (۹)

او:

روڼ مــې مســتقبل شــو خــو تيــارو ونيــو
رب د پســــرليو مــــې اغــــزو ونيــــو
مــاوى چــې مړونــد بــه يــې زر پوشــه شــي
مــات پــه کــې بنګــړي شــول هتکــړو ونيــو
چېرتــــه يوســــم جــــام د شــــرابي عقــــل
ځــاى د مېکــدو چــې مــې کعبــو ونيــو
نــور مــې نــو اشــنا پــه پلــو مــه راځــه
دلتــــه هــــر قــــدم قصــــابخانو ونيــــو.. (۱۰)

او:

بيـا رانغلـې لېمـو تـه پـه پسـتو پسـتو وزرونـو
زمـا د خـوب کـوترې سـتا د سـترګو لـه بـامونو
څلـو وهلـي ګـوره څـه خـواره واره پـرې ګرځـي
د شـونډو بوراګـان مـې سـتا د شـونډو پرګلونـو
په خپل شرنګ به ويده شمه په خپل شرنګ به روايښ شم
بنګړي مې کړه د لېچو، ګرځوه مې پـه لاسـونو

زما مينه يو سيند دى او ستا زړه ورکوټى کلى
دا سـيند چېرتـه جانـان اوکېـږدى د حبـابونو
لا ښکاري چې موده د لېونتـوب مې پـوره نـه ده
يو څوک راته ناري وهي د غرونو لـه سرونو (۱۱)

همدارنګـه د ننګيـال پـه ازادي شـاعرۍ کـې د نويـو شـاعرانه مفـاهيمو او ترکيبونـو او دغـه راز د شـاعرانه سمبولونو سـيند

بهانه دی. د ننګیال شاعري، د پښتو د ازادې شاعرۍ په عمومي مطالعه کې هم د پوره پاملرنې وړ ده. په پښتو ازاده شاعرۍ کې د ننګیال هستونې ښکلې او پیاوړې دي.

دا د سپرلي د شینکي باد وزرونه چا تړلي؟
چې د تیارو په جهنم کې د اغزیو لښکر
د بلاربو بوټو له شیدو نه ډک تیونه شکوي
او د نرګسو دا موسکۍ موسکۍ رنګینې سترګې
د لاس په نوکو باسي...(۱۲)

او د یوبل ازاد شعر د بېلګې یوې برخې ته یې هم پاملرنه کوو:

((... بېګاه شپو نکی باد ستا د څېو له غرو راغی
په پګړۍ کې یو ټکی د یو ګل نه و
له نرۍ ملا نه یې د لمرهغه زرین ومستنی نه وراتاو
چاپې په تشې او ریښې ریښې بخخۍ یو د سنورو نارنج نه و ایښی
نور مې په کلي کې باد نه چلېږي، باد هم مساپر شو ورنه
څومره تنها
څومره یوازې ده
زما د کلي ښکلې نازولې سپوږمۍ
بېګاه مې خوب لیدلی:
زموږ د کلي د چنارو تر شنو سیورو لاندې
پرهغو نویو پلنګې کټونو
یو څو کارغان ناست دي
ړلۍ دلښتو وروي پرې، ګډوي ځانته زموږ د کلي سپینې هېلۍ

زموږ د کلي په دېره کې د چلمو د کړو وړو لوګيو پر ځای خوږې وږې دي د ښايسته ښايسته هيليو تکې سرې د پېغلتوب وينې کلي کې يو سپوږی د برېتو او يو شرنګ د سپينو تورو نه شته رښتيا !

د کلي په دېره کې
د زلميو ځېږو
د اتڼ هغه سکڼې ماښام در ياد شي که نه؟... (۱۳)

ځلورم: د اسحق ننګيال په شاعرۍ کې ملنګي، شاعرانه لېونتوب، باغيتوب او ياغيتوب ګڼې ېېلګې هم راترسترګو کېږي. دغه شاعرانه لېونتوب او ياغيتوب، د هغه شاعرۍ ته يو جلا رنګ ورکړی دی. د مستې او باغي شاعرۍ نمونې يې د لېونېو شاعرانه ولولو ځرګندونه کوي:

-ملاځه مې د ورځې په دې ډکو کاسو ولې
د حورو لېونيه ماښامونه خومې خپل دي (۱۴)
دا زه د توبو نه يم که توبو کې اثر نه شته؛
توبې مې زړه کې سوځي که توبو ته مې زړه سوځي (**۱۵**)

ښکل کړلې ذاهدو د ساقي ګوتې
ماتې شوې توبې په هوا والوتې
دې بحرنو شي خو دې حيران کړمه
شېخه زنګېدې په هوا والوتې

تـــاچې کـــړې ښـــکاره لـــه لـــوپتې ســـترګې
خلکـــو نـــه شـــملې پـــه هـــوا والـــوتې...(۱۲)

د شاعر دغه ډول شعرونه کله کله د پښتني عنعنوي، کلتـوري، اخلاقي ارزښتونو په پام کې ساتلو سره ، تر هغو هم پښه اړوي او د نمـونې پـه ډول، کلـه چې د ((ګنـاه)) پـه نـوم شـعر د اسـې پيلوي:

څومره نېکمرغه يم ګناه کومه
تمامه ورځ ورېځې د باد له ژرندو باسم
او د لمر په تناره کې پسرلي ته ترې ډوډۍ پخوم
څومره نېکمرغه يم ګناه کومه...(۱۷)

نوشعر په داسې ډول پای تـه رسوي، چې د کلتـوري، عنعنـوي او اخلاقـي ټکـو پـه پـام کـې سـاتلو سـره يـې يـو لـوی شـاعرانه لېونتوب او ياغيتوب ګڼلی شو. د داسې څرګند او بربنډ بيـان بېلګې به په پښتو شاعرۍ کې ښخي لږې وي.

د ننګيال بې وخته مړينه، د پښتو پر نوي شعري بهير، د تندر له ګوزاره کمه نه وه او دغه ګوزار د پښتو يو ننګيال، يو بريال شاعر له دغه بهيره واخيست او دومره په بېړه لکه چې ترې پټ کړی يې وي. لکـه تښـتولی چې يـې وي. ننګيـال، يـو ګـل و، يـو ملنګ و. دغـه ګـل لا بشپړ غوړېدلی هم نه و، چې پـاڼې پـاڼې شـو، دغـه ملنـګ لا د خپـل شـعر کچکـول د فطـرت د ښـکلا او

رنګينو له ډاليو بشپړ نه و را ډک کړي، چې کچکول تري چا پټ کړ.
ننګيال به د خپلو شعرونو په کرښه کرښه کې ژوندی وي، خو کاشکې هغه د پښتو د شعر د لا ښکلې کېدونکې ناوې د سينګار لپاره لږ څه نور وخت هم لرلای.

دا مجموعه:

زموږ نوميالي شاعر اسحق ننګيال د روان کال **۱۳۷۷**ل کال د غويي (ثور) پر اتمه (**۱۹۹۸**م د اپريل **۲۸**مه) د افغانستان د معاصر تاريخ پر دغه توره ورځ له نړۍ سترګې پټې کړې. د هغه په مرګ د افغانستان ټولې ادبي او کلتوري کړۍ غمجنې شوې شوې. د هېواد په داخل او د نړۍ په ګوټ ګوټ کې افغانانو د هغه يادونه ولمانځل او د غونډو او محافلو په لړ کې يې د هغه پر مرګ خپله غمشريکي څرګنده کړه.
په همدغه لړ کې د **۱۳۷۷**ل کال د غبرګولي پر نهمه د **۱۹۹۸**م د مې پر د پرشمه د جرمني د کولن ښار کې ((د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې)) له خوا د هغه په باب يوه درنه ياد غونډه جوړه شوې وه. ياد شوې غونډه کې د شاعر پر ژوند، شخصيت او اثارو ګڼ شمېر مقالې ولوستل شوې او يو شمېر شاعرانو د هغه پر بې وخته مړينه د اوښکو څاځکي توی کړل.
په همدغه غونډه کې د ((د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې)) غړيو وپتېيله، چې د اروا ښاد ننګيال د ناچاپو شعرونو

مجموعه د همدې ټولنې په لګښت چاپ شي او د همغه نېک کار لپاره پر هماغه ورځ يو شمېر دوستانو يوولس سوه مارکه سره راټول کړل.
څو کاله پخوا ګران تنګيال د خپلو ناچاپو شعرونو دوه کوچنۍ مجموعې زما په نوم له کابله پېښور ته رالېږلې وې او ورسره يې زما په نوم دغه ليک هم د خپلې مجموعې په پيل کې ليکلی و:
((ډېر ګران انځور صېب:
هيله ده، چې ژوندډېر درته بد نه وي او لکه چې پر موږ چې يې وکړل، هاسې ميرڅې يې درسره نه وي کړې. زموږ خو ژوند څه ژوند نه دی او بايد همداسې هم وي، ځکه زما په اند ژوند پوچ دی-ژوند رنځ دی، ژوند قاتل دی او ژوند له ژونده د غچ اخيستنه ده. حتا ډېر ښه ژوند هم د شرابو پياله ده، چې د پېغمبرانو له ستوني نه تېرېږي. څښل، خوړل، کارکول او ويدېدل، دا دي هغه کلمې چې خدای(ج) د ژوند په نامه دژونديو په ځوليو کې اچولي دي او زما ژوند خو تاته ترهر چا ښه څرګند دی، ټول عمر مې له دوو نومونو سره ژوند وکړ:
ښيښه او شعر. سره مو وژړلې او پر ژوند مو ناړې تو کړې.
ښيښه يې رانه واخيسته او اوس زه او شعر دوه په دوه سره ژوند کوو. ډېر کله هغه له ما مرور وي او زه له هغه.
((دربېمګړی)) نه شته، چې سره مو پخلا کړي او که سره پخلا

هم يو هغه تېره لېونۍ پخلاينه نه ده، ټوله ورځ راته د عقل او منطق ناندرۍ غږوي...

ښيښه خو لاړه مګر شعر تر اوسه راسره شه. د وخت لوبي مې وېروي، چې له ده هم خلاص نه شم. پخوا به مو هره ورځ د مرګ نندار ه کوله، اوس يې هره شېبه نندارې ته ناست يو، مرګ مو په وينو او رګونو کې ځاله کړې ده.

يوه شپه به سوچونو کې ډوب وم، چې يوه څه مې زړه ته راولوېدل، زړه مې راته وويل، چې دا خپل څو خام او نيمګړي شعرګوټي تاسو ته امانت درولېږم، چې که څه وشول ضايع نه شي. ښيښه خو تر ما د مخه مړه شوه، وېرېږم، چې شعر مې له ما وروسته هاسې نه شي او که هېڅ هم ونه شول، راته چانې خو به يې کړې! څو شعرونه مې ((سپنتا)) سپين ږيري سره پاتې شول او له ما سره يې اوس کوم نقل نه شته، هغه غوښتل څه پرې وليکي خو حالاتو وخت ورنه کړ. که مې چېرې بيا موندل نو در وبه يې لېږم.

يوه ورځ به که خدای(ج) کول سره له نږدې وګورو.

ستاسو لېونی

۱۲/۵/۱۳۷۱

کابل))

ما هغه وخت غوښتل چې دا دواړه برخې په يوه مجموعه کې چاپ کړم، خو دا به د خدای تعالی(ج) رضا وه، چې د اوږدو

لارو مساپر شوم او اوس هغه مجموعه د ننګيال تر مړينې وروسته خپرېږي.
ما د خپل اوږد سفر په پيلامه کې هغه مجموعه خپل ګران ورور او تکړه شاعر او ليکوال لال پاچا ازمون ته د امانت په توګه وسپارله. له ښاغلي ازمون څخه د زړه له کومې مننه کوم، چې زما او د ننګيال هغه ګڼ امانت يې، د يو ستر ادبي يادګار په توګه دغه څو کاله په ډېر کړکېچنو حالاتو کې له ځانه سره وساته او دا دی اوس د شعر مينه والو ته وړاندې کېږي.
دغه راز له خپل ګران ورور، پېاوړي ليکوال او د پښتو له سوې ستي خدمتګار اسمعيل يون څخه هم زياته مننه کوم، چې دغه مجموعه يې چاپ ته چمتو کړه، له هغو يادو شويو مجموعو سربېره يې د ګران ننګيال نور ناچاپ شعرونه هم ورسره يو ځای کړل، دغه راز يې د هغه چاپي شعرونو څو وتلې بېلګې هم ورسره ملې کړې او داسې يوه ارزښتمنه مجموعه يې تري جوړه کړه. له نورو ټولو هغو دوستانو څخه هم مننه څرګندوم، چې له ډولونو څخه په يو ډول يې د دې مجموعې په چاپ کې مرسته کړې ده.

په مينه او درنښت
زرين انځور
۱۳۷۷ل کال د وږي ۲۷مه
۱۹۹۸م کال د سپټمبر ۱۸مه
جرمني –د کولن ښار

اخځلیک

۱- ننګیال، اسحق، څاڅکي...څاڅکي. کابل، د افغانستان د لیکوالو انجمن: ۱۳۶۸ل کال (۶-۷)م،م.
۲- همدغه اثر. (۱۸-۱۹)م،م.
۳- همدغه اثر. (۹۲-۹۳)م،م.
۴- ډیوه (مجله-لندن) ۱۳۷۴، غویی(۱۹۹۵م، مـی) ۱۷مه ګڼه (۲۱)مخ.
۵- ازمون، لال پاچا، پګړۍ کې کم نه یې له کاکله ګله (دنارنج ګل د دودیزې مشاعرې په ویاړ) ننګرهار (اطلاعاتو او کلتور لوی ریاست) ۱۳۷۲ل کال، (۱۴۲-۱۴۷) م،م.
۶- ننګیال، اسحق، څاڅکي...څاڅکي. کابل، د افغانستان د لیکوالو انجمن: ۱۳۶۸ل کال (۶-۷)م،م.
۷- ډیوه (مجله-لندن) ۱۳۷۴، وری، (۱۹۹۵م، اپریل) له اسحق ننګیال سره د ښاغلي اسمعیل یون مرکه، (۱۵)مخ
۸- ټکـور، افضـل، دا لیکـوال دا خبـرې(د اسـحق ننګیـال د شعري بېلګو یوه برخه) کابل، ۱۳۶۶ل کال، (۴۲۹-۴۲۸)م،م.
۹- ننګیال څاڅکي... څاڅکي (۴۷-۴۸) م،م.
۱۰- همدغه اثر(۸-۹)م،م.
۱۱- ازمون، پګړۍ کې کم نه یې له کاکله ګله. (۱۴۸)م.
۱۲- ننګیال څاڅکي... څاڅکي (۳۷) م،م.

۱۳- ننګیال، کله چې لمر شین شي. ازاد افغانستان، جریده (د افغانستان د مطالعاتو مرکز) پېښور، لومړی کال، لومړۍ ګڼه، ۱۳۷۷ل کال، ورى (۱۰)م.
۱۴- ننګیال څاڅکي... څاڅکي (۲۲)م.
۱۵- همدغه اثر (۳۹)م.
۱۶- همدغه اثر (۶۹-۷۰)م.
۱۷- ننګیال، ګناه، لېمه (مجله-مسکو) لومړی کال، ۴مه ګڼه، ۱۳۷۶ل کال سنبله (۱۹۹۷م کال، سپټمبر)، (۵۴)م.

ننګیال د نورو لیکوالو له نظره

- ❖ اسحق ننګیال یو رښتینی، ریالست او هیومانیست انقلابي شاعر و او زه به یې د لارښوونې ویاړ د ژوند تــــر پایـــــه پــــه خپلـــــو اوښـــــکو ســــاتم. **پوهاندډاکټرمجاور احمد زیار.**
- ❖ د اسحق ننګیال شاعري د ژوند شاعري ده، ژوندۍ شاعري ده، دموضوع او شکل دواړو له خوا د ځېړلو او ځیرلو وړ ده. **حبیب الله رفیع.**
- ❖ ننګیال خپله شاعري په ژوندیو انځورونو کې پلې کړې ده، هغه یو لوی انځورګر دی، د غم دیوه شهکار تابلو یې کښلې ده، چې انځورونه په کې ژاړي. **پیرمحمد کاروان.**
- ❖ ننګیال په غربت کې پیدا شو، په غربت کې لوی شو او په غربت کې یې ژوند تېر کړ، هغه هېڅ نه لرل، خو یوازې شعر یې لاره او دغه شعر د هغه ټوله شتمني وه. ننګیال زموږ د لومړۍ لیکې له مخکښو شاعرانو څخه و، چې په شعر کې یې صمیمیت، نوښت او خوږوالی و. هغه په خپل عادي ژوند کې هم ډېر عاطفي، صمیمي او خواخوږی و، یو انتقاد منونکی شخص و او هر څه به یې په ورین تندي منل. **بریالی باجوړی.**

- ننګیال یوازینی عاطفي شاعر و، چې په شعر کې یې له ډېرو نوښتونو سره د ازاد شعر جنډه هسکه کړه او دهغې سیوري ته یې ډېر ستړي دمه کړه. **لال پاچا ازمون.**
- ننګیال یو نوښتګر او پر ښکلا مین شاعر و. **نورالحبیب نثار.**
- اسحق ننګیال د پښتو په معاصرو ادبیاتو کې داسې یو روڼ او نه هېرېدونکی فصل دی، چې د برېښنا د یوه پړک په شاني وځلېد او ژر الونیا شو او د زړه اس یې ارمانونوله درانه بار سره د ((یوباد)) تر سر ځار شو او زموږ وطن یې له یوه لوی ویر سره مخامخ کړ. **احسان الله ارینزی.**
- ننګیال هغه مجنون شاعر و، چې د خپل لیلی هېواد د ښکلا لپاره د خپلې ځوانۍ او ښایست بدرنګۍ ته هم تیار ولاړ و. **بادام ظریفي.**
- ننګیال له ((بې ضرورته)) شعر ویلو څخه مخ واړوه، له تقلید څخه یې نوښت ته مخه کړه او د شعر اصلي جوهر ته یې پاملرنه وکړه. **نورمراد.**
- ننګیال د ښکلي لغمان د شاعرانو د لویې کورنۍ د سرګل، د افغانستان د ځوانې پښتو شاعرۍ سر خېل او د ازاد شعر سالار و. **ډاکټرمحمد الله رازق.**

❖ د ننګیال شعري ځواک دومره پیاوړی و، چې کله ما دده یو شعر (خیبري تنده) چې د سر بیت یې دا دی:

ټول عمر درنه ده سپکېدو ته یې چې پرې نه ږدې
خاوره پښتنه ده او پردو ته یې چې پرې نه ږدې

ولوست له واره یې په ولولو راوستم. **ډاکټر جاوید وردګ**

❖ د ننګیال د شهرت او بریالیتوب یو راز په دې کې نغښتی و، چې ده د واکمن ګوند فرهنګي غوښتنو او سیاستونو ته یې غاړه نه اېښوده او نه یې غوښتل، چې دستوري خبرو ته ځان تسلیم کړي او د ورځې دستور ته په پاملرنه شعر د شعار تر سطحې راټیټ کاندي. دی په واقعي مانا یو روښانفکر و. په فرهنګي، اجتماعي مسایلو کې یې له یکه تازۍ او یوګوندي استبداد څخه کرکه کوله. **سرمحقق زلمی هېوادمل**

❖ که دافغانستان د پښتو د نوي نسل د شعر په حدودو کې یوازې دوه کسه هم تر نورو زیات ځلېدونکي، پیاوړي او د پاملرنې وړ وي، یو یې اسحق ننګیال دی. **زرین انځور**

❖ ننګیال د جنګ په ډېرو بدو شرایطو کې د خپل ټاټوبي په غېږ (کابل) کې فرهنګي او ادبي کارونه په پوره مینه او اخلاص پر مخ وړل، هغه شپه او ورځ پر ځان

یوه کړې وه. که مبالغه ونه کړم، نو ویلای شم، چې ډېر کم وخت یې د ارام لپاره لاره. فرېدون.

- ننګیال لکه څنګه چې په شعر او ادب کې یو روښانه ستوری و، همدغه شان د نېکو اخلاقو څښتن هم و. تل به یې له هر چا سره په ورین تندي چلند کاوه. د مشرانو درناوی دده پر طبیعت واکمن و. له کشرانو سره یې مینه ډېره زیاته وه او په نورو ټولنیزو خېرښېګڼو کې ډېر پیاوړی و. **مولوي عیسی خان عالمي.**
- ننګیال د یوه لوی عزت سیوری و، چې تر دې سیوري لاندې د هر لاروي دمه جوړېده، هر چا تر دې سیوري لاندې د ارام ساه اخیسته او بیا یې نو د خپل منزل پر لوري د یون لپاره ځان جوړاوه. **احسان الله الینګاری**
- ننګیال یو هڅاند او ښه انځورګر لیکوال او شاعر و، هغه دهېواد ناخوالې په ښه شان انځور کړې او هغه یې د تاریخ په پاڼو کې خوندي کړي دي. **محمد حکیم.**

هغه شېبې، هغه کلونه

دا چې لګیا یمه زخمونه شمارم
تورو کمڅو ته دې ګلونه شمارم
تا چې پرې اېښې نازولی قدم
هغه کوڅې هغه بامونه شمارم
ستاله رښتیا ستا له دروا غو لوګی
څه دې وعدې څه دې لوزونه شمارم
حسن یې یو دی یې مغروره په څه
ته چې خالونه زه داغونه شمارم
ته لوبوه په ګرېوانونو امېل
زه د ګرېوان زاړه تارونه شمارم
حساب یې ورک شي راته راشي خندا
څومره ساده یمه غمونه شمارم
کله به راشې په مزار د ننګیال
هغه شېبې هغه کلونه شمارم.

۲۲/۱/۱۳۶

خیبري تنده

ټول عمر درنه ده سپکېدو ته یې چې پرې نږدی
خاوره پښتنه ده او پردو ته یې چې پرې نږدی
پرېږده خیبري تنده چې بیا په وینو ماته شي
ګرمه معرکه ده سړېدو ته یې چې پرې نږدی
سره چې وړي اورونه په کمڅو کې د پښتو ناوې
ښه ده چې لمبه ده لوګېدو ته یې چې پرې نږدی
زلفو د جانان ته چې څو سرې وینې غوټۍ نه شي
لاره تکه سره ده وچېدو ته یې چې پرې نږدی
نن مې د خوشال توره چې بیا هوس د شرنګ لري
تاوه په شرنګ ښه ده چوپېدو ته یې چې پرې نږدی
ګورئ چې اسمان کې وربځ د ستورو د لار پل وهي
ورځ خو لا اوږده ده تورو شپو ته چې یې پرې نږدی
وړي یې چې غرور ته ثریا په جام د سترګو کې
ښغه مو شمله ده کږېدو ته یې چې پرې نږدی.

۱۷/۹/۱۳۶۴

طلايي مرغان

سهر اوچت شو
دتیارو لمن یې خیرې کړله
او سپرلنیو وږمو
ددې شینکي اسمان په دښتو کې
په سرو منګولو
باغ دنارنجو جوړ کړ
او ،
ددې لوی دریاب په غاړه کې
دحسن په کور
د شنو اوبو د سپینو سپینو آینو د پاسه
د سرو لمرونو
طلايي ماهيانو ولامبلې.
۷/۲/۱۳۶۵

ښکاري ته

اى ښکاري اشنا ! درته سلام کوم
پرپړده چې دا سپينې مرغۍ والوزي
لاړې شي جوړې جوړې ګلونه شي
ښکلي شي ښايسته شي امېلونه شي
واخلي په وزرونو کې تنکي بچي
وموښي سينو کې ګلالي بچي
سپينې سرې مښو کې زرکني بچي
پام کوه !
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه !
❋ ❋ ❋
اى ښکاري اشنا درته سلام کوم
پرپړده چې دا شنو جلګو کې وځغلي
پېغلې د هوسيو د دامان په لور
واړوي پيکي د شنه اسمان په لور
وخاندي راتاوې شي مستي وکړي
ورغړي نخرې وکړي خوښي وکړي
پام کوه !
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه !
❋ ❋ ❋
اى ښکاري اشنا درته سلام کوم

پرېږده د غونچو په لمن پریوځي
زموږ د کلي باغ کې د سپرلي بلبل
زموږ د خمارونو شرابي بلبل
پرېږده چې په سرو مښوکو وبولي
زموږ د بام د پاسه د سپرلو سرود
بڼ ته د غوټيو د ښکالو سرود
ځمکې ته د ورېځو بارانو سرود
پام کوه !
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه !
✵ ✵ ✵
ای ښکاري اشنا ! درته سلام کوم
ګوره دا بې ژبې مرغان مه وله
نه يې چې کوم ووړ بچی بې موره شي
ته هم ګوره پلار يې او بچی لرې
پېغله لور ښايسته زوی ګلالی لرې
درد لرې، ارزو لرې، زړګی لرې
نو !
ای ښکاري اشنا ! درته سلام کوم
پام کوه ماشې ته ګوتې مه وروړه !
۱/۳/۱۳۶۵، کابل

ثار

باده ! لږ پام کوه
ورو ، ورو چلېږه.
دویر ګلان مې د سهار له اننګو ټول کړي
د وربځو سیورو ته مې ایښي دي
بې خوبه ککي
د شپو سارا کې د درواغجنو ستورو
لارې څارم ! ! !

۲/۳/۱۳۶۵

کابل

ګناه

هېره دې جفا کـه نـور دې نـه درځـم پـه کلـې
دا ځلې خولـه راکـه نـور دې نـه درځـم پـه کلـې
مادرتــه نيــازبين زړګــی ټــوټې ټــوټې راوړی
ډېره دې ادا کــه نــور دې نــه درځـم پــه کلــې
نــن راتــه ساقي د انګـوري ميـو ست مـه کـوه
شونډې دې مينا کـه نـوري نـه درځـم پـه کلـې
خولـه خودې ښېرا نـه غير دعاتـه جوړه نـه شوه
سترګو کې موسکاکه نوردې نه درځم په کلې
ټول عمر ډک نه شو تش کچکول د ګدا سترګو
نــن ديـدن سـپوا کـه نـوردې نـه درځـم پـه کلـې
زه ملامت نه يم صبر مات شو ته مې ښکل کړې
معافـه مې ګنـاه کـه نـور دې نـه درځـم پـه کلـې.

۱۲/۵/۱۳۶۵
کابل

غزل

زړګیه اوښکه د لېمو شوې دا دې څه وکول
تېر د قاتلو په کوڅو شوې دادې څه وکول
دلته د ښکلو مینه سرغواړي د عشق په بدل
راغلې مین په داسې غلو شوې دادې څه وکول
دلته خو لارې د جنون وې د هوس خو نه وې
تاو د جنون په زنځیرو شوې داد څه وکول
قدم چې خوشې دلته اخلې په اغزیو لګي
ته یې په خیال د پسرلو شوې دا دې څه وکول
ته خو پښتون وې سرټيټی دې چاته هم نه و زده
بې شرمه دلته په سجدو شوې دا دې څه وکول.

تشې هوجرې

ګلونه شته خو له ورېمو خالي دي
جامونه ډېر دي له نشو خالي دي
نور يې نو شرنګ نه شته چې پا مې ځوي
سپين مړوندونه له بنګړو خالي دي
نجونې سرتورې شوې بهر نه راځي
ځکه قبرونه له ډيوو خالي دي
چې يې پيزوب شي زنګ وهلې کړې
دغه کوځې له لېونو خالي دي
چې مې رقيب په کلي زغرده راځي
ښايي هوجرې له پښتنو خالي دي.

۱۳۶۲
کابل

زما دلور (اوښکې)
د زوکړې په شپه

د سرو وینو د شپو څانګې...

د سپوږمۍ ټیک په وربل کې
دا له کوم لورې نه راغلې؟
د موسکا په ډکو شونډو
د ساړه ژوندون زندان ته!

***

دلته مرګ دی، دلته وینې
مورې پر خپل ژوندون په تنګ یو
تا بې غمه جهان پرېښود
د ژوندو مړو مېلمه شوې.

***

دلته زمونږ د ژوند پر ولو
زمونږ د مېندو په سینو کې
د زلمیانو په ککو کې
د پېغلوټو په کمڅو کې
رازنګېږي، رازنګېږي
د سور وینو د شپو څانګې...

۱۰/۲/۱۳۶۲، کابل

شپه

تاسو پر کمخیو باندې تېره کړه
موږه شپه اغزیو باندې تېره کړه
دا د ژوند مرورلې او ترخه کیسه
ټوله مو سپرغیو باندې تېره کړه
یوه شېبه رودل به وو د شپو له تې
دا شپه مو پېړیو باندې تېره کړه
تاخو په سرور، ما د نشو ډولۍ
تورو تروږمیو باندې تېره کړه
ډېرو ستمګرو مو د وخت توره
څو ځلې مریو باندې تېره کړه.

۲۵/۸/۱۳۶۲
کابل

نصیب

موږ چې له اره د شپو روږدي یو سبا دې نه شي
که په څو شمعو شپې رڼېږي نو رڼا دې نه شي
خیږدی زموږ دباغ ګلونه که تالا تالا شول
ستا د ښایست، ستا د کمځو غرونه تالا دې نه شي
د خپل تندي تیاور کې ډوب شوم ستا وربل مې هېر شو
ستادېلتون خوب مې لیدلی دی رښتیادې نه شي
خوا مو اغزو ،لاره اغزو ، کلی اغزو نیولی
دا سپې سپرلي کې که رائې ګلونه رادې نه شي
موږ د تقدیر پر مانړو په وچ سمندر ټول لاهو کړو
دغه نصیب به وي زموږ خو د بل چادې نه شي.

۱۳/۱۱/۱۳۶۶
جلال اباد

انګازې

چوپه چوپتیا ده
لارې چوپې دي، کوڅې چوپې دي
چرګانو نارې نه کړې
ملا اذان ونه کړ.

❋ ❋ ❋

دا څه سهار دی؟
چې له یوه کوره یو غږ
د یوه ورد خلاصېدلو ونه خوت
چرګانو نارې نه کړې
ملا اذان ونه کړ.

❋ ❋ ❋

واټونه تش دي
د سوالګرو ماشومانو
پر نازکې چغې پلنې نه شوې
چرګانو نارې نه کړې
ملا اذان ونه کړ.

❋ ❋ ❋

خو یو غږ اورم،
یو غږ وینم،
یو غږ څښم

چې مې په ذهن کې ژړېږي
انګازې کوي
په ماته ژبه وايي راته:
کارغان راغلل
کارغان راغلل
کارغان تورې غاړې راغلل
وای ! زمونږ د باغ ګلونه
وای ! دا ونې، دا فصلونه.

۱۳۶۷ل کال
کابل

ژوند ته ژړا

سترګې دې شته؟
ته راته ګورې؟
غږ مې اورې؟
ژوندونه ! نن دې پټو سترګو ته
یو غلی مساپر ناست یم
چې اسوېلیو ته مې
دباد او توپانونو
د کاروان اوښې ستمی کوي
اود غم اور ته مې
د غرونو
اود دښتو
ډبرینې پښتې وسوځېدې
اوښکې مې بېرته خو را !.

۲۸/۲/۱۳۶۷
کابل

درشل

چې پر اغزنو لارو ځو سبا ګلونو کې ځو
د عشق درشل ته په سکروټو په اورونو کې
ځـــــــــــــــــــو
شپو کې دلمر زړي کرو وربځې په ستورو ولو
یاتې منزل پورې اشنا په سحرونو کې ځو
کږې کوڅې که د سفر څو له تیارو ډکې دي
دوینو سور مشال په لاس کې تورتمونو کې
ځـــــــــــــــــــو
له زړنو پرخې وورو پر جل وهلي فصل
شبې، شبې لکه وږمې مړاوو باغونو کې ځو
د وصل لاره کې رقیب خیر که کوهي کیندلی
سبا به غاړه غړۍ یاره ! منزلونو کې ځو.

۳/۴/۱۳۶۷
کابل

لوونه

ګلشـــول هـــر خواتـــه پـــه کرونـــدو لوونـــه
مـــوږه کـــوو د خپـــل ســـرو لوونـــه
تـــه دې ګـــلان دلـــۍ دلـــۍ وره پـــر ســـر
مـــوږ تـــه راپـــېښ دي د غونچـــو لوونـــه
مـــوږ د لونګـــو کرونـــده کـــړې وه
اوس پکـــې کېـــږي دا غـــزو لوونـــه
خواشـــيني نـــه يـــو پـــر بـــې ســـرو تنـــو
مګـــر چـــې نـــه شـــي د شـــملو لوونـــه
خيـــر دی کـــه نـــور راکـــې څـــه پـــاتې نـــه دي
وطنـــه ! ځـــار درنـــه د زړو لوونـــه.

۳/۲/۱۳۶۷
کابل

مات خوبونه

هېڅ نه پوهېږم،
چې سبا به مې د ماتو ارمانونو
مړاوي شوي بڼ کې
د شنو اغزيو باچاهي
پر کوم ګل اوربلوي؟
هره شېبه، هره ګړۍ مې
د خوږو خوږو خوبونو
د ماتېدلو اوازونه اورم.

***

هره شېبه، هره ګړۍ
له خپله ځان تښتم
هره شېبه، هره ګړۍ مې
څوک له ځانه شړي
د يوه ځنګله پر څانګو ناست يم
يوه سيوري کې مې ځاله کړې
سيوری زما په هره ساه کې
ځغلوي د خپلې ساه تنستې؛
زه،
سيوری،
څانګې،

لاس په لاس د تور ځنګله له پا چاهۍ نه
د غريبې مهاجرې کورنۍ په څېر
په ګډه تښتو.

✵ ✵ ✵

زه د مزل په هر يو ګام کې
د پرون شاهدان وينم
او د نن شهيدان.
زه مې د غرونو او څېړيو
د ګونګۍ ژبې اورينو افسانو ته ناست يم
چې هره ورځ کې راته ښيي
په خوني ټکو دوينو
او اورونو تاريخ.

✵ ✵ ✵

زه يې په سترګو کې
د خپل نن او پرون
ماتې هنداړې وينم.
زه په زړو هديرو لولم
د نيکونو په لاسونو کې
د نن د زېږېدلو کيسې.
۱۸/۲/۱۳۶۷، کابل

کوټنۍ

نور مې تر دې چت لاندې
خوب نه راځي
نور له ختېنو دېوالونو
او بامونو ستړی شوی یمه
ما ته له دې ځایه نه لېرې
په ځنګله کې
یوه د غوړګو کوټنۍ کوره کړئ !

۲۴/۲/۱۳۶۷

باور

منم د ژمي چې اثر نه شته دی
خو پرسپرلي هم څه باور نه شته دی
ګودر به وي، نجونې به ډېرې وي خو
هغه د ښکلیو مازیګر نه شته دی
تنها که وم مګر اوبه چې نه شوم
د اتشي سترګو نظر نه شته دی
شپه سبا شوې له مودو څنې پس
خو زور په زړه کې د سحر نه شته دی
لوېي د ډېرې چې مو اغزو ونیوې
جګې شملې پګړۍ په سر نه شته دی

۳۱/۲/۱۳۶۷
کابل

د مسکو پېغلې ته

زه چې ګورم ستا د زلفو د مارپېچو غرونو باغ ته
ماته ياد شي
زمونږ د پېغلو وران پيکي، ځنګل سرونه
زه چې ګورم ستا د شونډو د شرابو سره لښتي ته
ماته ياد شي
پر وطن مې د سرو وينو ډک سيندونه
زه مې خپل او هم خو ستا بخت ته حيران يم
پر ماکانې وروي، پر تاګلونه

۱۹۸۸/اکتوبر۱۳مه
مسکو

ستړې مور مې

هر څو زېږنمه ورو ورو (د بلبل اوښکې))
هر څو زېږنم د وربښمو شونډو څاڅکې
هرڅو خبرم د نشو پر میناروتو
لا مې مینه تاوده نه وي چې را یاد شي
دا زخمي زخمي وطن مې
او دا ستړې ستړې مور مې
هر یو ګوټ شي د شرابو
پیمانه راته د زهرو
راته یادې کړي مچکې
د ملګرو سور ټټر مې.
ای زما وطنه !
ای د مرګ او وینو کوره !
لرې مې پرېږده، لرې مې پرېږده
چې مبلمه یم پس له عمره
د یورپ د ښاپېریو.

۱۹۸۸اکتوبر ۱۹مه
کیف

زما زوی ارش ته:

سترې شعرونه

زه دې له لرې نه اواز اورم
زه دې له لرې ننداري کوم
چې لټوې مې سرګردانه نا اشنا کوڅه کې
چې لټوې مې ددې سترو میخانو غاړه کې.
خو زه
د شنو ونو د لاندې له خپل سیوري سره
ښیبنه د غم دمیو لاس کې
له هرګوټ نه وروسته
د اورلګیدو د کوچنۍ لمبې رڼاوو لاندې
سترې شعرونه لیکم.
هو کې !
د وینو شعر، د غم شعرونه
او ستا د ماتو مړاوو شونډو ارمانونو غزل.
۵/۹/۱۳۶۷
کابل

راشئ او وګورئ !

راشئ او وګورئ !
زما د ژوند دا((شنې شنې)) او د ((مستو)) شاعريو شپې
راشئ او وګورئ !
زما دغزلونو د ميلاد او کوچنيوالي دغه تنګې کوڅې
راشئ او وګورئ !
زما د شعر چغې مساپر مانښام کې
چې په سرو وينو لامبي
چې سترې ساندې بولي
چې تورتم کې د څو وچو اورلګيدو
دې کوچنۍ رڼا ته
وينه شي، وڅاڅي او ژاړي سربېره اله دې کنې ځمکې ته.
❋ ❋ ❋
راشئ او وګورئ !
زما دمړو خوبونو د اسمان دا نړېدلې ځاله
راشئ او وګورئ !
زماد غزل سترګو کې
څپې، څپې د وينو او سرو اوښکو چينې.
راشئ او وګورئ !
زما د شعر ګلونه پاڼې پاڼې

الماسي بربښنده غاښو کې د خاښو پاتې.

❁ ❁ ❁

راشئ او ومې ګورئ !
راشئ او ومې ګورئ !
چې څنګه خلاص شم شوګیرونه د سهار له شنو بادونو سره
وایم چې نه یې لیکم
خو پاڅم وخوځم او ګرځم
لا هماغسې له غمو ډکو شعرونو سره.

۱۳۶۷/ ۹/ ۱۰

شو مه د م

راځـه چـې څـه د سـتورو د لالونـو شـومه دم دی
پـه څڼـو د سـپوږمۍ کـې د ګلونـو شـومه دم دی
کیســې خــو پــه والله چــې د شــرابو زړې شــوې
جانانـه ! د سـرو شـونډو د جـامونو شـومه دم دی
د شـمعې پـه رڼـا کـې بـه مـې سـتا څېـره لیدلـه
اوس راشه چې مې کور د مشـالونو شومه دم دی
خیالونه شول څپې څپې په شنه سین د اسمان کې
تــه ګــوره چــې اشــنا ! د غزلونــو شــومه دم دی
زمـاد انتظـار شـېبې او سـتا نـیم کښـه سـترګې
زمــا د شــوګیرو ، ســتاد خوبونــو شــومه دم دی.

۲/۱۰/۱۳۶۷
کابل

اجمل ختک ته:

شمشاد شمله، زیړې خبرې

تــه رانــه ځــې او زه تنهــا کې پــر ځیګــر ګرځــوم
د ذهــن بــاغ کــې دې کــرم یــاد دې پــر ســر ګرځــوم
اشــنا ! در تلــی نــه شــمه لار تړلــه اغــزو نیــولې
د زړه پــر ګــل دې لکــه پرخــه هــر ســهر ګرځــوم
څاڅکی غزل به مې لیکه تابه تر جوړ کړ دریاب
اوس به د شعر منګی خالي پرکوم ګودر ګرځوم
بې شکه کور د پښتنو کې لر وبر خو نه شته
چې مې دزړه ((دالان)) نه ځې خاورې پر سر ګرځوم
ستا دا شمشاد، شمشاد شمله او ستا زیړې خبرې
لکه روڼ ستوری په اسمان کې د خیبر ګرځوم
ګوره زاري درته کوم چې درنه نه شمه هېر
ستا د ((غیرت چیغه)) خو زه په لر وبر ګرځوم.

۳/۱۱/۱۳۶۷
کابل

د خاورین کلي ناوې

هاغه ده وینم یې تر خاورو لاندې
یوه سپېڅلې څېره
او یو تنکی ماشوم
چې پوست په غېږه کې نیولی دی د ځمکې ادې
تی ورکوي
او له خاورین زړه نه یې ورکړلې
د تورو تورو وینو لپې.
❋ ❋ ❋
هاغه ده وینم یې تر خاورو لاندې
یوه رنګینه پاڼه
یوه نازکه لښته
چې شنه بادونه یې خاورین کلي ته ځي
او ورته ساه ورکوي
باران یې زلفې مینځي
او شنې وږمې یې غوږ ته بولي

د ښایست او د شنې مینې کیسې.

❋ ❋ ❋

هاغه ده وینم یې تر خاورو لاندې
یوه د حسن ده یوه یوه ښایسته شهزادګۍ
یوه له شنو ، سپینو او سرو رنګونو ډکه
نازولې انا.

❋ ❋ ❋

هاغه ده وینمه یې
چې له خاورین کلي نه راغله
د ښایست پر اوږو.

❋ ❋ ❋

ګوره سپرلی راغی
هلته یو ګل وټوکېد.

۱۳۶۷ کب
کابل

فصل

د خــزان رټلــی ګــل یــم پــر ســپېڅلي بهــار ســوځم
د ګـونګۍ شـمعې رڼا یـم د شـپې زېږم سـهار سـوځم
ورتـه او ښـکه شـم د سـترګو زمـا سـترې سـفر ګـورئ
لایـې کـوز پـر شـونډو نـه یـم چې پـه ښـکلي رخسـار
ســــــــــــــــــــــــــــــــــــوځم
د کمځیــو د بــڼ ګــل وم لکــه روڼ د شــفق څــاڅکی
سـتاد تـورو زلفـو غـره تـه اوس تنهالکـه خـار سـوځم
د لیلې زړه کې شوې هېرې د مجنـون لېونۍ سـترګې
ټولو لوزونه ځوانیمرګ شول د وعدو پر مـزار سـوځم
د وفا دانـې مـې کښـت کـړې د جفـا فصـل زرغـون شـو
د ژړا چـم خـو مـې نـه زده خـو د زړه پـه انګـار سـوځم.

۱۳۶۷ ورى
کابل

ښکاري نظر

زده کـه دې خـوارېږه نـه دي ترخـه خـو راتـه ووايـه
مـات مـات دې منګـی شـه جنـۍ څـه خـو راتـه ووايـه
زه ســاده پــه غــورو د لېمــو کلــه پوهېږمــه
نیمــه راتــه ووایــه د زړه خــو راتــه ووایــه
نــه وایمــه نــه چــې راتــه وکــړه د وصــال کیســه
خیــر دی یــو غــزل د بېلتانــه خــو راتــه ووایــه
مــا دې د الفــت زړې د زړه پــر ســر کرلــي دي
تــه پــرې د ســپرغو د بارانــه خــو راتــه ووایــه
سترګې مې باولۍ شوې ستا ښکاري نظر ته کېناستې
اوســه یــې هغــه وخــت د قتلېــده خــو راتــه ووایــه.

۱۸/۱/۱۳۶۸
کابل

زړه سوی پر غوټۍ

نـــازولې غـــوټۍ راغلـــه
د سـپوږمۍ امېـل پـر غـاړه
د سـپرلي وينـې پـر شـونډو
او د سـتورو د سـرو اوښـکو
پــه چينــو مينځلــې زلفــې

✵ ✵ ✵

دا د پېــرۍ د ســـپينو واورو
د جلګـــو ســـپين کفنونـــه
يرغلونـــــه د ږليـــــو
د يخجنــو بـــادو کړيکـــې
توپـــاني خـــونړۍ ورېځـــې
د ترخـــو ســـيليو ژبـــې
د ګلونـــو د مـــرګ چغـــې
د ويرجنـــو ورځـــو مينـــدې
د نېستۍ پر سين لاهو شول
راتـه سور پسرلی شين شو

زما زړه پر غوټۍ سوځي

❋ ❋ ❋

زما زړه پر غوټۍ سوځي
چې د مرګ له پولې راغله
له لوخړو ډک جهان ته
د شرابو جام په لاس کې
خماري نشې په سترګو
خو شېبه پرې تېره نه ده
چې بې اور او توپان سوځي
د ثواب بنګړي پر لېچو
له ګناه تشه لمنه
دا زمورږ د وینو سین کې
دا زمورږ غریب سپرلي
کې !!!

۲۴/۱/۱۳۶۸
کابل

د بې لارو لارو پل

تا وې درڅم به
ما مې زړه درته باغچه باغچه کړ
زماد مړه امید انګړ کې
د نرګسو او زنبقو ګلان وغوړېدل
زماد ذهن د اسمان
د اجل وهلې دښتې
او وچې شوې چینې
لکه د شنه هسک کرونده کې
د سپوږمۍ
او رڼو ستورو د موسکاوو پټې
هاسې پر فصل راغلل

✵ ✵ ✵

ستا دراتلو د شېبو تال کې زنګېدم زنګېدم
ستاد راتللو هر قدم ته مې د شعر پېغلې مينځې کړلې
ستاهر قدم ته مې د شعر نازولې وينې وپاشلې

خو ته رانغلې:
خو ته رانغلې د شینکي باد د کمڅیو
غورځېدلې غوټې
زماد بې ګله شملې ول ول کې تلپاتې شوله
او هر سهر راته په ذهن کې
دا ستا د قدمونو
دبې لارو لارو پل ښيي.

۲۹/۱/۱۳۶۸
کابل

سیلۍ

تورې سیلۍ دي په جونګړو کې رڼا نه پرېږدي
دلته دوینو لپونې چیرته خندا نه پرېږدي
چې د اشنا خورو ورو زلفو کې نه شته ګلان
ظالم وختونه د سپرلي ستوني کې سا نه پرېږدي
پرون په کاڼو نن چې داسې په سکروټو لګو
شپې سلګۍ ته خو مو هېڅکله سبا نه پرېږدي
وینو کې زېږي، پکې لوی شي، پکې ومري بچې
قاتلې شپې دي دعا ګوی کور کې د چا نه پرېږدي
داسې مېلمه شو په وطن راته د مرګ سوداګر
چاته عزت، چاته شمله، چاته حیا نه پرېږدي.

۱۵/۲/۱۳۶۸
کابل

د شهادت کیسې

چا مې د مات، زخمي زخمي
او مړاوي شوي خوب تعبیر ونه کړ
چې مې د اوښکو د ګلونو ننداري ته
ددې لرې وطنونو له باغونو نه
د شاتو مچۍ ولې راځي؟
٭٭٭
چامې د زړه د وینو سین کې
وینې ځښونکي کبان ونه لیدل
چې یې د مستو خندا ګانو
او پیالو له کړنګهار نه یې
دې لوی کلي او ټول وطن ته خوب نه ورځي.
٭٭٭
چا د اسمان له چاودي زړه
زخمي سینې
اوله ویرجنو سترګو ونه پوښتل
چې د سپوږمۍ ناوې

د هسک د واټ په منځ کې
د شهیدو ستورو وینو نه
پر مخ ولې خالونه ایښي؟
او شپو ته بولي
د اسمان د طلايي بڼ
دهر ګل او سرې غوټۍ
د زړه چاودون او شهادت کيسې.
۱/۴/۱۳۶۸

درې نومونه

زما د شتو پوښتنه ولې کوئ؟
زه مې د ژوند لپاره
درې نومونه ښکلي
او له هر څه نه سپېڅلي لرم:
شعر،
شراب،
او د شنو ولو د شنو څانګو غرمو سیورې.
۵/۴/۱۳۶۸
کابل

د ماضي پاڼه

د سـرو وینـو پـرون ویـنم
چـې د نـن شـفق تـه ګـورم
راتـه تېـرې کیسـې ښـیي
د ماضـي پاڼـه اینـه شـوه.

※※※

چـې کـې لـوی سـمندر ویـنم
پـه بـاغي څپـو کـې لامـبم
د زمـان ګلونـه میـنځم
د ازاد سـاحل پـه څـاڅکو
د نجـات پـر بېـړۍ سـپور یـم
کلـه تنـدر کلـه کلـه اور یـم
ړنګـوم د سـکون څلـي
ویښـوم د مـاڼو کلـي
هـر محـل راتـه میونـد دی
هـره دښـته تـاتره شـوه.

※※※

چې کې لويو غرو ته ګورم
تول جهان راته شمله شي
دا کړې وړې درې مې
راته رزم شي، جګړه شي
هره تيره د وطن مې
د جرګو لويه دېره شي
هره چغه د بابا مې
پر ((لاتيانو)) زلزله شي
هر يو توغ، هره جنډه مې
د پړنګ پر سر لمبه شي
هره پېغله د وطن مې
ملالۍ شي، زرغونه شي
چې دا مسته بربڼنا وينم
راته توره شي تياره شي
د پرون غرور ته ګورئ!
چې زموږ د لاس وسله شوه.

* * *

لا د هسک څڼو کې زانګي
دا اسمان اسمان خيبر مې
دا دننګ د کسو تورشو

دا جهـــان جهـــان ســـپين غـــر مـــې
لا د فتحـــــې ســـــرود بـــــولي
دا ميونـــد ميونـــد ســـنګر مـــې
د دښـــمن پـــر مـــرۍ چـــورلي
د غـــــازي ادې خنجـــــر مـــــې
لا د تـــورو ګـــوزار غـــوا ړي
د زلمـــــي شـــــهيد ټټرمـــــې
زېـرى ! زېـرى ! چـې لا سـره مـو
د ننګونـــــو معركـــــه شـــــوه
دا پـــــــه ســـــــرګټلې لاره
بيـا زمـوږ پـه وينـو سـره شـوه.

۷/۴/۱۳۶۸
کابل

حاصل

بیا مو په کلیو، کروندو کې
د ماتم د ماښامونو دمې ونښېدې
بیامو د ژوند واټ
د سرو اوښکو د ماښام شفق
په وینو سور کړ.
او په دې سترړیو کروندو کې
د غنمو او ګنیو د هر فصل پر ځای
هره شپه د ځوانیمرګ ژوند
او د سرو وینو حاصل اخلو.

۲۲/۴/۱۳۶۸
کابل

دا ستوري هم تويېږي شول

دا ستوري هم تويېږي شول
دا سپوږمۍ هم بوره شوه
او د دې شپو تورو ځنګلونو کې زېږېږي
او لوېږي د شرمښو
او د دښتو د بګوو بچي.

❋ ❋ ❋

دا ستوري هم تويېږي شول
دا رڼا هم مړه شوه
او د زړو کېږدیو منځ کې
د کوچنيو ماشومانو د خنداوو
او په غرو کې د زاړه شپونکي
د ((های های)) اوازونه پټ شول.

❋ ❋ ❋

دا ستوري هم تويېږي شول
سبا به لمر هم مړ وي
او موږ د شپو بنده ګان خاندو
د رڼاوو د مرګونو
او شهيدو ښکلو ستورو
ډلوډلو جنازو پسې.

۱۳۶۸/۵/۴، کابل

هغه ورځ...

بیا به سره لېچې د رامېلو
زموږ د کلي د ګلابو
له شینکي قده راتاو، راتاو شي؟
بیا به د سرې غوټۍ ډولۍ
د پسرلي پر مرمرینو اوږو
راشي زموږ د کلي باغ ته؟
بیا به د غرونو
د زاړه شپونکي
د بین د زړه
زخمي اسویلي ساه واخلي؟
بیا به زموږ د کېږدۍ مخه
د وریو له سپېڅلو او معصومو اوازو ډکه شي؟
هو کې !
همدا سې به شي
غرونه به هست شي
او دا دښتې به
له ډېرو ترانو سترې شي
خو هغه ورځ چې:
زما پر قبر
د پولادو شناختې هم ویلې وي؟
۱۸/۷/۱۳۶۸
کابل

که سپوږمۍ نه وای

که سپوږمۍ نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
زموږ د باغ خوږو انګورو به
د چا له حسنه رنګ اخیسته؟
او د کوچیانو کاروانونو به
پر کوم لوري مزلونه وهل؟
❋ ❋ ❋
که سپوږمۍ نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
د مساپرو سلامونه به له لرې وطنونو
د اشنا سترګو ته چا رسول؟
او زموږ کېږدۍ به
د تورتم له خونړیو لاسو چا ژغورلې؟
❋ ❋ ❋
که سپوږمۍ نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
د شعر پېغلې به تنکیو اننګیو ته
د مینې خال له چا پوراوه؟

اود وختونو ترورږمۍ کې به
د ژوند او د امید ګامونه چا اخیستل؟
کښت دې سمسور سپوږمۍ !
ژوند دې زرغون،
ځواني دې هسکه او ښېرازه اوسه !.

۲۴/۷/۱۳۶۸
کابل

لمبې په دام کې

دلته غوټۍ له ډېرې تندې وسوې
دلته د باغ ډيوې سوې قتلې
د اغزو پر خونړيو لاسو
او دلته ځمکه شوه د سربو
او اورونو پر غرمو بدله.

❋ ❋ ❋

دلته په کليو کروندو کې
د ماتم د ماښامونو ډمې ونښېدې
بيامو د ژوند واټ
د سرو اوښکو د ماښام شفق
په وينو سور کړ.
او په دې سترېو کروندو کې
د غنمو او ګنيو د هر فصل پر ځای
هره شېبه د ځوانيمرګ ژوند
او د سرو وينو حاصل اخلو.

❋ ❋ ❋

دلته په سترګو کې

تنکۍ اوښکې هم وچې شولې
دلته سیندونه، ګودرونه
او ویالې تږې شول
((دلته ډوډۍ وربې ده)).

❋ ❋ ❋

دلته د شنه سپرلي د ګلو د زېړ پېدا
او شهادت نېټه راغبرګه شوله
او زموږ په مینو او جونګړو کې
خواره لوګي
زموږ دژوند د پای ټکي شول.

❋ ❋ ❋

دلته وطن په وینو سور دی
او لګیا دی زموږ د وینو پر مدار څرخي
دلته زموږ د اوښکو سین کې ملایک او شیطانان،
اوپرښتې او تور دېوان سره په ګډه لامبي
دلته غرونه غرور مات دی
او هر سین ته اتکړۍ دي پرتې
دلته د اورلمبې په دام کې نیسي.

❋ ❋ ❋

دلته اوبه، دلته اورونه، دلته خاوره
او بادونه رانه غلو وړي دي
دلته د سترګو له ککیو نه قي شوی
د شملو او لوپټو انځور

دلته زموږ د لاس تسبې او س د لوليو
او لغړو فواحشو په غوږو کې زانګي
دلته ويالې تږې دي
((دلته ډو ډی وږې ده)).

۲/۷/۱۳۶۸
کابل

ښېرې په مالت کې

جانانه ! دلته مه راځه لمبې دي په مالت کې
زندۍ دي زولنې دي، غرغرې دي په مالت کې
چې ته به لوبېدې پکې اوس هغه ګلان نه شته
ايرې دي په مالت کې، هديرې دي په مالت کې
د مينې ګودر وران شو د منګيو کتار مات دی
له سرو وينو نه بيا جوړې ويالې دي په مالت کې
سبا به وي منم خو په ماحول کې د کوډګرو ؛
په موړه خو خورې ورې تيارې دي په مالت کې
ذره هم ستړی نه شو پر موړ زور د ستمګرو
هر څو مره که ژړا وې دي ښېرې دي په مالت کې.

۱۴/۸/۱۳۶۸
کابل

اس (۱)

هغلته لرې يو سپين اس ولاړ دی
لکه د ګلو پرخه
لکه د قو بڼکه
لکه د ښکلي يار د سپينو غاښو سپينه برېښنا
لکه اوبو کې د ښايسته وو ښاپېريو د مړوندونو سيوری.
✵✵✵
هغلته لرې يو سپين اس ولاړ دی
لکه د ستورو اوښکه
لکه د ټولې دنيا سپينه نازولې سپوږمۍ
ورپسې منډې وهم
چغې وهم
تښتي رانه
راځنې کرکه لري
فقط همدا سې لکه ته چې رانه کرکه لرې
منډې وهې

تنبتې رانه
هلته یو اس ولاړ دی
هلته یو اس ولاړ دی
لکه د ګلو پرخه
لکه د قو بنکه.

۱۵/۸/۱۲۸

کابل

هیلۍ

پانې را ورژېدې
څانګې بربنډې شولې
کفن د سپینو واورو واغوسته
د ځمکې ادې
کنګل زموږ په ویالو کې
د اوبو له ستوني ساه واخیسته
او ځوانیمرګ شول د سیندونو
نازولې کبان
نو ای هیلۍ !
وزورنه پرانېزه ورځه
دغه ماحول
ګرانې ! دا ستا د اوسېدو کله دی؟
۲۲/۹/۱۳۶۸
کابل

سلامونه

هلته چې شنه ښکلي بادونه
غوړوي پر شنو ګنيو
د شنو پرخو امېل،
هلته چې ويالې دي
د جل په موسمونو کې
د ستړيو پرديسانو د غرمو ځپرې
اودو ېالو رڼې اوبه دي
د سپوږمۍ د پېغلتوب اينې
اشنا ! همغلته زموږ کلی دی
زموږ د ژوند هغه ويالې
او کروندې هلته دي
ګوره ! که راغلې کله زموږ
دغه زاړه، دغه کوچني کلي ته
ماته پلو کې
زموږ پټيو نه د تلليو
((قځلاخو)) سلامونه راوړه !.
۸/۱۰/۱۳۶۸
کابل

غلا

نن مې مودو نه پس په سترګو کې
د خوب پر ځنګله اور ولګېد
خو سپین سهار ړوند شو
نن مې د کور په دېوالونو کې ځنګېږي
د ځوانۍ د زړه چاودون
او د ګناه یو وېروونکی انځور
کور مې لوټ شوی خو به !
صدف په نارو باندې لوند دی
مرغلرې ورنه غلو وړې دي:
زما د مور دلاسو نښې ها سپېڅلې تسبې
او په انګړ کې
د انګورو د تاکونو هغه ښکلې، هغه مستې شنګلې.
۲۳/۱۰/۱۳۶۸
کابل

ماښو ته سرود

موږه دې وينو ماښو !
موږه دې وينو ببرۍ !
ماښو ! زموږه دلته يو ګودر اباد دی؛
د زلميو او د پېغلو د تنکيو زړو د وينو ګودر
دلته زموږ د وطن ميندې د کوډلو
او د ورانو کلاګانو انګړونه
هر سهار په خپلو سترېو سترېو اوښکو مينځي.

❋ ❋ ❋

زموږ بوختيا: وير سره غاړه غړۍ
زموږ ((مېلې)) پر هديرو، ټولېدل
او ټنګ ټکور مو: د ګوليو نڅا
ژوند مو د اور او د ايرو
او د سکروټو او سپرغيو
يوه تکه سره بټۍ ده ماښو !
مړي مو کور کې مساپر
او د ځنګلونو شرمښانو خوراک.

❋ ❋ ❋

خو موږ دې وينو ببرۍ !
موږه دې وينو د توپان او ګردابونو په سرونو
د ګلونو او عمرونو لالهاندې ببرۍ !
موږه دې وينو د ياغي سين په موجونو کې
چې اوړې او را اوړې

غورځې، پرځې
او را وخوځېږي
د څپو پر غرونو لارې باسي.
❋ ❋ ❋
موږه دې وينو ماښو !
موږه دې وينو چې ((سلام)) ته دې هر ګام کې
د وختونو لېوني پېرياڼ
د شپو له ځنګلونو وتي
موږه دې وينو چې دې ښکار ته
هر څپک کې
د نهنګو وينې څښونکی لښکر ناست دی
له غاښونو نه ارې جوړوي.
❋ ❋ ❋
موږه دې وينو چې د درد کومې کې ساه وباسې
موږه دې وينو چې يوه تنها که مړه نه وي او بله درځي
موږه دې وينو چې د ژمې باد دې ژامو کې ډېره شوله
تاوه را تاوه شوله.
❋ ❋ ❋
موږه دې وينو ماښو !
چې هره ورځ او هره شپه، هره ګړۍ راته دا ستا
د سفرونو او مزلونو د ګامونو ښکالو
دلته راځي
موږه دې سوز، موږ دې ګداز اورو
موږ دې په لاس کې د ورغوي کرښې دلته لولو

ماښو ورځه !
ماښو وردرومه، سفرکم مزلونه لږ پاتې دي
د ستم زور اوبه دی.
❋ ❋ ❋
که چېرته تم شې ماښو !
او د ساحل پر لوري لار ونه کړې
د وخت پر پاښو به ورستې شي تورتمونو کې
د ستړیو قافلو دیون سپېڅلې کیسې
د ګلکځونو شنې ریښې به چېرته هم
د شنه ساحل پر ازادۍ باندې باور ونه کړي
❋ ❋ ❋
مورږه د مرګ او د ژوندون پر تمځای ناست یو
ستا هر ګام ته موله زړونو نه
د وینو مشالونه ایښي
مورږ دې هر ګام او هر قدم
د خپلو اوښکو په دې ماتو، تکو سپینو مرغلرو مینځو.
راته هادي شه ماښو !
راته هادي شه ماښو !

۱۰/۱۱/۱۳۶۸
کابل

لاس راکوې او که نه؟

بیا د اسمان دروازې ببرته شوې
باران دی چې وربږي پسې
خو د سرو وینو باران
ځمکه شوه ټوله سرترپایه پر چینو بدله
د سرو لمبو په چینو
دنیا مو ټوله په ناپایه سمندر واوښته.

❋ ❋ ❋

((نوح)) بیا دعا د مرګ
دو خت د ګناه کارو کړې
موږ ګناه کار چېرته یو؟
نه خو مو چاته لېونی ویلی
نه مو پېریان د چا د عقل غله ګڼلې چېرته
خو ځو ډوبېږو بېګناه
د سرو اورونو د موجوو سین کې.

❋ ❋ ❋

ای د ((جودي)) پر غرونو ناستې

زموږ د ((نوح)) بېړۍ!
موږه په خپله لېوني یو
او پېریانو رانه عقل وړی
لاس راکوې او که نه؟.

۱۲/۱۱/۱۳۶۸

کابل

موسم

بې لـه تـا دوینوشـپې شـوې، مېلمنـه مـو شـه د کلـي
د (زیـوس) د کـال وړانګـې ((اتنــه)) موشــه د کلـي
ځو چې غـار پـه وینـو لونـد دی، ګډوي لـوګي د غوښـو
ثویـو سـترګی دبـو پاچـا دی نـو وسـله مـو شـه د کلـي
د تیارو اوښې ګونډه دي ژوندترې ساه ایستلی نه شي
د سـپوږمی د روح اینـه شـه او ډیـوه مـو شـه د کلـي
ورتـه بوې لـولی سترګک کړسکندرتخت دجمشید وسو
دا مړژوانـدی قـوم راویښ کـړه زلزلـه موشـه د کلـي
چې دژونـد هـره چینـه یـې تـر هـر پـل لانـدې کـړه وچـه
دا د مـرګ پـه سـره موسـم کـې تـه قبلـه مـو شـه د کلـي.

۲۲/۱۱/۱۳۶۸
کابل

زما لیلا

زما لیلا د شنو نارنجو د باغچو ونه ده
چې د سپرلي باد یې د ګلو د وږمو سپینو چینو کې
د خپل ټول عمر مزلونه مینځي.

❋ ❋ ❋

زما لیلا د شنه اسمان د لویو کلیو
دا سپوږمۍ پېغله ده
چې تورو شپو کې ځانګه ځانګه شي
د دښتو او ځنګلونو تورو څېوته
غونچې د مرغلرو وایي.

❋ ❋ ❋

زما لیلا د چنارونو او سپېدارو
ښایسته مرغۍ ده
چې چېرته ښاخ له ونې وزبږي
نغمې ورته دعشق او د پاکۍ غږوي.

❋ ❋ ❋

زما لیلا د هسکو غرونو د سرونو

د کېږدۍ کوچۍ ده
لکه ګوربت یې پر ژورو او پر تړو
کرېدل نه دي زده.

❃ ❃ ❃

زما لیلا د شنو بادونو د چینو
هغه رڼه سترګه ده
چې چېرته ګرد پر رڼا پرېوزي
پرې ورېمې د ازادۍ وروي.

❃ ❃ ❃

زما لیلا د خدای د کلي د شنه باغ
د هسکې ونې سره منه ده اشنا !
چې د جنت ورېي یو ازې د خپل حسن
او رنګونو په کاسو مړوي
او تو یو لو ته یې لاس د قدرت هم نه رسي.

۳۰/۱۱/۱۳۶۸
کابل

مېرمنې ته مې:

ستا وفا

مادې په زلفو کې
یو ګل د وفا کېښوده
تا مې شملې ته
د ځوانۍ شېبې
غونچې غونچې کړې...

کيسې

سور ږمی اوبه شو د سپرلي هنګامې چېرته دي؟
دا زمـوږ د ترېـو هغـه ډکـې کاسـې چېرتـه دي؟
شـپو کـې لګېـدلي د زلمـي شـهيد پـر قبـر چـې
اوس مو پر شـهيد وطـن دا ورکـې ډيـوې چېرتـه
دي؟
زمـوږه خـو يـاد ېږي د پرديـو هـم بېوسـه مـرګ
سـرې جنـډې رپېـږي پرې؛ زموږ هـد يرې چېرتـه
دي؟
زموږ د ټنګ ټکور هوجرې، زمـوږ د محبت کلي
زمـوږ د شـمله ورو هغـه لـويې د برې چېرتـه دي؟
شـته دلو پټـو غـرور او هسـک دی د پګړيـو غـر
اوف چـې د پښتو او پښـتونوالي کيسـې چېرتـه
دي؟

۱۳٦۸
کابل

لکه سپېڅلی لوګوس

ته د زنبقو د تنکيو اننګيو
د شبنم څاڅکو کې
دانه دانه د پسرلي ښکالو کې وتوکېدې
لکه سپېڅلی ((لوګوس))
لکه د وينې د زلمي شهيد سوري ټټر کې.

✵ ✵ ✵

ته د باران او سپيو نو واورو
له معصومې او سپېڅلې بېګناه لمنې
زما د زړه پر جل وهلې دښتې تو يه شولې
لکه وړمه د سهر
لکه کوچنی ماشوم
ديوې بېوزلې مور د وير او د دعا په بدل.

✵ ✵ ✵

ته دلمرونو د کانونو
او سپوږمۍ له څاه نه
لو يه ډيوه شوې
په تيارو شپو کې مې وځلېدې
لکه د ړوند لاسو کې ستړې امسا
لکه د تږي مسافر په مخ کې لو يه چينه.

ږلۍ

په دې سپرلي څه وشول؟
سپينې وږمې څه شوې؟
سپېرو اغزوته
لکه ستړی بازينګر ګډېږي
دا پسرلي څه شو؟
دا زړکې چېرته لاړې؟
چې زموږ د غرو په لاله يې درو کې
او دباډونو د پستو سينو تر سيورو لاندې
د ځوزو ډلې او دکاږو کاروان غېږې موښې
او داسمان غېږه کې
شفق راوسوځېد
په شنو پاڼو يې
ځولۍ، ځولۍ د سرو سکروټو ږلۍ وشيندلې.

دا کلی مه ورانوئ !

دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته د شنو ولو د شنو سیورو لاندې
ګورئ د شنې ویالې تر څنګه د جلګو د پاسه
یو کوچنی پروت دی
یو کوچنی ویده دی
او تر وربې لوپټې لاندې
دناز په غېږه کې کوچني شینکي خوبونهویني.
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته لکه زرکې زمونږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې
کتار، کتار
دلمر تر وړانګو خپل پیکي جوړوي
او په مینو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه روانوی !

ګورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې
ګورئ چې هلته د دې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه ځګیروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او امیداورې مېندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څارې
دا کلی مه ورانوئ!
دا کلی مه ورانوئ!

د سفر په لاره کې

مــامې د مینـــې نوبالغـــه څړیکـــه ولیدلـــه
چې مې دیاس او دوهمونو دتیـارو شېبې یې
د خپلو سترګود الماسو پـه تېغ څیـرې کړلـې.

❋ ❋ ❋

مــامې د مینـــې نــو بالغــه څړیکــه ولیدلــه
چې د سرو وینو له بسترنه یې د ستورو نجونې
دشپو دزورله ګنهګارې غېږې خلاصې کړلـې.

❋ ❋ ❋

مــامې د مینـــې نوبالغـــه څړیکـــه ولیدلـــه
د سبایي ددې وربښمینې وږمې سیورو لاندې
چې د اسمان د وربځو سین نه د سفرلاره کې
د بـاراني ګلـو سـلام تـه غېږ د ځمکـې نیسـې.

اهداء زما سپین ږیري شهید پلار ته:

د میلاد په شپو کې

ای ! ددې شنه اسمان په غېږه کې خوب وړې سپوږمۍ !
ای ! په دې شپو کې د پردیسو د سفر ډیوې !
ای ! د ګلونو او د پېغلو ، پېغلو وینو پرې !
ته را ته ګورې؟
ته را ته ګورې چې د کړیکو او تیارو ننبه شوم؟
او د ساړه ژمي خوني او ګنهګار ابلیس
زما د ګلانو او نرګسو باغ کې اور وکاره !
ته را ته ګورې !

❋ ❋ ❋

ته را ته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو ؟
او په ویالو کې د هیلیو بچي وسوزېدل !
او زموږ د کلي میندې
د میلاد شپو کې ((بې لاسو او پښو بچیان زیږوي))
ته را ته ګورې؟
ته را ته ګورې چې مې ټول کلی چاړه چاړه دی؟
خلک په نوکو او برچو د یو بل سترګې باسي

او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي
آه،
آه نازولې سپوږمۍ !
آه د ړنا مورې !

د چړې په څوکه کې

دا د سپرلي د شينکي باد وزرونه چا تړلي؟
چې د سپوږمۍ شونډو کې تورو وربځو ځاله کړې
او د شيطانې شپې په لومو کې د ستورو نجونې
د مرګ له نوکو نه کترې، کترې راتويې شولې.

✵ ✵ ✵

دا د سپرلي د شينکي باد وزرونه چا تړلي؟
چې د تيارو په جهنم کې د اغزيو لښکر
د بلاربو بوټو له شيدو نه ډک تيونه شکوي
او د نرګسو دا موسکۍ، موسکۍ رنګينې سترګې
د لاس په نوکو باسي.

✵ ✵ ✵

دا د سپرلي د شينکي باد وزرونه چا تړلي؟
چې زموږ د کلي دبامو د سر سپينکۍ کوترې
د زهرجن غبار د زهرو د باران له لاسه
له ډېرې وېرې د ښکاري ګوتو کې ځاله کړې
او د چړې څوکه کې
سپينې دانې لټوي.

د رڼا کلي ته

زه به د سترګو تخم
د غه رانه کسي ته
د وچې ځمکې په تبجنه غېږ کې وکرمه
او،
د سینې له باغ نه
به مې د وینو څراغ
تورو کوڅو کې
د لارویو مخ ته، ونیسمه
څو چې په ګډه سره
دې لویو شپو کې
د رڼا کلي ته ټول ورسو !.

د شپې پر بام

نن مې کور له پنجرې نه
د مغرب له لوري
یوې مرورې لمر
خوسا شوي ورېمې سر اخیستی
او د ګلانو په چوپتیا کې
د کارغانو ډلو
تیارې پر سر
د سبایي په شبنم ولامبلې
سهر له شرمه
ځان ته و نه کتل
ګلانو خپلې سرې مچکې پرې کړې
او لمر خولې، خولې
د شپې پر بام ویده پاتې شو.

د رڼا مرګ

لاد نرګسو د موسکا په سپرلني پاڼو کې
غرمو خوړلې،
جل وهلې کربلا ویده ده
د شپو په څڼو کې
د تورو ، تورو وربځو خمار
د سپوږمۍ زړه نه
د سرو وینو پیمانې اخلي
او اطلسي باغونه
د سرو ګلابو
د غوټیو جنازې پر اوږو
د پرهرونو
د باغچو داغي ګلونه پر سر
د تور خزان خوني سیلیو ته سلام کوي
او د سپېدو له باغ نه
د تورې دښتې
پر اغزنې چاودې، چاودې سینې
یوه رڼا ولوېده
یوه رڼا مړه شوه
(چې رنګ د لمر یې درلود).

پوهاند دوکتورمجاور احمدزیار ته د هغه
د پنځوسمې کلیزې په مناسبت:

ته لکه لمر

ته لکه لمر
د خپلو وړانګو
طلايي لمبونه
ذره، ذره
پر مړاووو شويو
(ګلو) وشڅښېدې
او ،
د شينکي ذهن
د هسک له رڼو ستورو نه دې
زموږ رژېدلي
اوسرتور (بڼ) ته
سالو وګنډه.

سپرلي ته

سپرلیه راشه پردې کلي راشه
چې د ساړه ژمي قاتلو ، خونړیو شپېو
زموږ د باغ د کشمالیو وینې وچې کړلې
او ماښامي سیلیو
بیا د سپوږمۍ دزړه چاودون
د مړو سلګیو شپو کې
د پېغلو ولو او سپېدارو ملاوې ماتې کړلې.
❋ ❋ ❋
سپرلیه راشه پر دې کلي راشه
چې زموږ د کلي د پېغلوټو ګودر ونړېده
دلته د شونډو په خیالي باغ کې موسکا مړه شوه
او زموږ د میندو مهربانو مورنۍ غېږو کې
شونډې پرتیو دا کوچني ماشومان وسوځېدل.
❋ ❋ ❋
سپرلیه راشه پر دې کلي راشه !
چې تورو دربلو کې زموږ د سفرونو سپوږمۍ
د رڼو ستورو دګلونو دمیلاد په ماښام
کترې، کترې له اسماني دښتو راولوېدله

اود شنو وږو د ځوانۍ او پېغلتوب خوبونه
د وحشي باد په قهرجن ستوني کې ونښتل.

❋ ❋ ❋

سپرلیه راشه پر دې کلي راشه
چې زمونږ د پېغلو او تنکیو سرو غوټیو سترګې
د څانګو بڼ نه د خزان په سیلۍ تویې شولې
د تورو شپو د تورو وربځو تر لمنې لاندې
د سرو ربډیو د مور بلاربه ګېډه وڅیرله !!!

څاڅکي...څاڅکي

بیا ددې تور اسمان په غېږه کې
د وربځو هادي
په تورو شپو کې
د سپوږمۍ په وینو ولمبېده
او اورني بادونه
د شنو پستو د پېغلتوب د وخت
شینکې خوبونه
تنکي، تنکي سوځوي
او په دې شنو شنو دامانو کې
د هوسیو بچي
او د زیتونو
د تنکي ذهن بې ژبې پاڼې
د خپلو وینو په بدل
څاڅکي د لمر غواړي.

پسرلی، ږلۍ، باران

سږکال به هېڅکله سپرلی را نه شي
غوټۍ به چاته شنه موسکا ونه کړي
ځکه دا کلی، داکورونه
اودا ورانې کوڅې
خپله سپرلی، سپرلی دی
او راټوکېږي
هره ورځ په کې دښتي ګلونه
زموږ د وینو غوټۍ
سږکال به هېڅکله باران ونه وورې
ځمکه به هېڅکله محتاجه د اسمان نه شي
ځکه: هر ګام او هر قدم
راته باران نیولی
یوه ترېدلی باران
یوې ترېدلې ږلۍ
داسې باران چې زموږ د پېغلو د بڼو له وریځو
له دې یتیمې ځمکې
ان په اسمان ووري.

استاد واصف باختري ته:

لیک

ته یې سپېڅلې لکه وړانګه او اروا د مرغلرو
د صدفو د سپېڅلو رڼاګانو د ښکلا کعبه یې
ته یې سپېڅلی لکه د روح د ((ادم))
او د جنت د ښکلیو حورو اننګیو او ککیو کې یو روڼ
دانطهور څاڅکی.

✵ ✵ ✵

زه دې په پاکو بې ګناه سترګو کې وینم
د دنیا دبېګناهو او سپېڅلو ارواګانو فریاد
یو ګونګ شوی، یو بې ژبې، یو بې وینې، بېګناهه انځور
زه دې د زړه په دې ناپایه سمندر کې هر ساعت
هره شېبه د یوې یاغي ببرۍ د ستر ماښو د سترېیو شېبو
لیکې وینم،
چې لا خوځېږي پسې، لارې وهي، منډې وهې ځي او دارمان
غاړې ته نه رسېږي.

✵ ✵ ✵

کله چې خاندې

ستا مالګینې خنداګانې ماته ویر، ماته فریاد
ماته فغان رابښي
ژړا دې نه پېژنم
کله چې ژاړې نه ژړلی نه خندلی شمه
خو دومره پوه یم چې کاتب د مخلوقاتو زماو ستا
د ژوندون پاڼه د خپل ((قار)) او له ((مستۍ))
ډکو شېبو لیکلې
چې ژړا نه پېژنو
خندامو هم نه ده زده.
ته یې سپېڅلی لکه وړانګه او ارواد مرغلرو
د صدفو د سپېڅلو رڼاګانو د ښکلا کعبه یې
ته یې سپېڅلی لکه روح د ((ادم)).

۲۸/۱/۱۳۶۹
کابل

سیوری(۱)

دا څو ونې
دا څو ولې
دا څو څانګې
دا زموږ د وطن نه دي
دوی نه بوی ځي د پردیو.
❋❋❋
دا سپېڅلې خاورې وایي:
دوی زما د غېږې نه دي
دا دباد د موږ اواز دی:
چې ما تی ورکړي نه دي.
د لمر وینې وهي کوکې:
چې دوی ما لوی کړي نه دي.
❋❋❋
کاڼي، غرونه راته وایي
دا سیندونه راته وایي:
پام چې څنګ له یې ورنه شې
یو ساعت شي درته سیوری
بل ساعت درنه ساه اخلي.

۹/۲/۱۳۶۹
کابل

شناختې

يه ښکلې، ښکلې
يه سپېڅلې ملايکې !
دې مالت او په دې چم کې
ګناهونه هومره ډېر دي
چې تا هېڅ
د خپل وبال او د ګناه غاړه کې
څوک نه ويني،
وايه ! په دې لار چې راتلې
هغه زموږ د پلرو
او د نيکونو قبرونه څه رنګه وو ؟
ښه يې وه؟
خاوره يې وه؟
شناختې يې وې او که نه؟
موږ خو د پلار او د نيکه هغه سپېڅلي
او درانه قبرته نه پرېږدي څوک.
۹/۲/۱۳۶۹
کابل

ګامونه او قدمونه

سیلۍ ! د کومو اورنیو غرو له څوک دې
زموږ کلي ته لاره کړې؟
موږ چې قدم پر قدم اخلو
ستا د غېږې د اورونو پر سکروټو
او سپرغیو لګو.
چې د غنمو فصل شین شي
او د غوږګو نازولي بچي قد وباسي
د دنیا ټولې سرې لمبې مو مېلمنې شي
د کبلو او کبانو د سپېڅلو خنداګانو
د معصومو څپو وینې زبېښي.
❋❋❋
سیلۍ، له کومې نا سپېڅلې او بدبختې لارې راغلې
د ګناه او دویرونو ساز پر شونډو
زموږ د ژوند او د دعا او عبادت کلي ته؟
موږ چې قدم پر قدم اخلو
هر قدم مو د کربوړو پر قدم او پر پلونو لګي
قدم زګېروي کوي
ګامونه چغې وهي
لارې له شرمه لارې نه راکوي.

✵✵✵

سیلۍ، قدم چې دلته اخلې باغ له شرمه
خپل ورمېږ غوځوي
موږ له غوټیو او غوټۍ له موږ مخونه نیسي.
وایه ته څوک یې؟
د کوم ځای یې؟
او له کومه دې زموږه د دعا او عبادت کلي ته پېښنه کړې؟

۱/۳/۱۳۶۹
کابل

توپير

دا د شنه اسمان ناوکۍ
څو مره مينه ګر کې ده !
شپې چې د ګناه شي
هر څو ځان په خيرو ولړي
دا راته موسکۍ شي
د خپل ځان په سپينو پيو مې څادر مينځي
دلته مې د ځمکې
دا سپين سرې نيا ميره شي
هر ساعت راته قبلې
د شنو ډنډونو په اوبو ولي.

۹/۳/۱۳۶۹
کابل

کلی

لښتي وچ شول
ويالې ورانې
سين د تورو کاڼو غر شو
اوس حيران يم چې د کلي
دا هيلۍ به چېرې لامبي؟
❋ ❋ ❋
نه پوهېږم، نه پوهېږم
ای د کلي مازېګره
ها زموږ د کلي چم کې
هغه سپينه کېږدۍ څه شوه؟
هغه شنې څپرې څه شوې؟
ها لوګرې جنۍ چېرې؟
❋ ❋ ❋
تا ته ياد شي مازېګره !
د ګودر د غاړې ليکې؟
لکه باغ د ښاپېريو ،
لکه لارې د کوترو؟
❋ ❋ ❋
تاته ياد شي مازيګره !

هغه شنې د ېرې د کلي؟
پکې هسک د شملو غرونه
پکې وربځې د چلمو.
✵✵✵
نه، نه ودان دی
کلی ودان دی
یوه ځاله په کې نه شته
ها د ښکلیو تو تکیو
یو نغری هم اباد نه دی
دا بیو د لاس نښه.
✵✵✵
لښتي وچ شول
ویالې ورانې
سین د تورو کاڼو غر شو
اوس حیران یم چې د کلي
دا هیلۍ به چېرې لامبي!!.

۲۵/۳/۱۳۶۹
کابل

چغه

وخت د دیدن اور شو د لمبې پر سر ولاړ یمه
څه وکړم پښتو ده د وعدې پر سر ولاړ یمه
ځاځکې ځاکې راغلم ستا د حسن پر بام پرېوتم
اوس چې پر ځان پوه شوم د ناوې پر سر ولاړ یمه
ته خو به تندی د شپې نن بیا پر کاسو وولې
زه څو مره کمبخت یم د توبې پرسر ولاړ یمه
لږ خودې کاږه واږه بانه رابانده سیوری کړه
خیر دی مسافر یم د غرمې پر سر ولاړ یمه
اوښکه د غزل مې د ساحل د غاړې چغه شوه
ډوبه مې ببړۍ ده د څپې پر سر ولاړ یمه

۱۴/۴/۱۳۶۹
کابل

د پښتو خبرې

ماتــه انکــار تاتــه د هــو خبــرې نــه دي زده
تــا تــه د راتلــو ماتــه دتلــو خبــرې نــه دي زده
تــه خوبــه مــانې د وعــدو بيا راتــه ودانــه کــړې
ماتــه لــه دروغجنــو د ګيلــو خبــرې نــه دي زده
ستا خوبــه امېــل لکــه سپوږمۍ پــه ټتــر وزانګــي
ماتــه دنــا څيرو ګرېوانــو خبــرې نــه دي زده
ته دخم مېلمه شه، سر تر پښو د مستې ځانګه شه
ماتــه يــې د اوښــکو دنشــو خبــرې نــه دي زده
زه بې له پښتو نه په ټول ژوند پر بل څه پوه نه شوم
ســتا لکــه مغلــه د پښــتو خبــرې نــه دي زده.

۳۱/۲/۱۳۶۹
کابل

دوير مالت

تــه راتــه خانــده زه سلګو ســره خوشــاله يمــه
تــه پســرلی شــه زه اغــزو ســره خوشــاله يمــه
د ويــر مالــت کــې دهــوس د ادا نــه شــته قــدر
د غــم موســم دی لــه غمــو ســره خوشــاله يمــه
ستوري دې اوري پرخې پرخي پر خوب وړي نظر
زه لکــه شــمعه شــوګيرو ســره خوشــاله يمــه
دزلفــو وربځــې وورو ه بلــې دې نــه شــي ډيــوې
د ژمــي شــپه يــم لــه تيــارو ســره خوشــاله يمــه
نــادان قاتــل راتــه پــه لاره کــې کرلــي ســپرغۍ
زه لکــه دود لويــو لمبــو ســره خوشــاله يمــه
ځومره خوږه شوه پـه دې چم کـې د وحشت ارتقا
چــې يــې ښــاغلو لېونــو ســره خوشــاله يمــه.

۳۱/۹/۱۳۲۹
کابل

پسرلی

پسرلي شو ، پسرلی شو
پسرلی مې مسا پر پر کاله راغی
پسرلی مې چې کړي
ګلابي حورې
پسرلی مې چې د خدای
له مهربانو سترګو ووري.
❋❋❋
پسرلی شو ، پسرلی شو
هره لو ښتنه د وطن مې
د نرګس ډ که کمځۍ شوه
هره لښته مې د کلي
تکه شنه د جنت ځانګه
غنمي ورېمې په زلفو
غرنۍ کوترې راغلې
د هوسيو لونې ناځي
د شنو دښتو پېغلتوب ته.
❋❋❋
پسرلی شو ، پسرلی شو

د لمر سرې تورې يې ښکل کړې
لمبوي درنها ناوې
غوځوي د شپې رڼکونه
کړي د ښتو د اسمان کې
د انځرو شنه باغونه
سپوږمۍ سپين رباب اخيستی
رانه ستوري نڅاګر شول.
❋❋❋
پسرلی شو ، پسرلی شو
تو دوي مې سرې مينې
زور خمار پر عقل ولم
سد مې اخلي د تاک وينې
ګناهکار ساقي ته ناست يم
راکوي جنتي ((پينې))
هره پانه د هر ګل مې
دې ياغي سرته پګړۍ شوه
هر يو کانې مې ګلاب شو
هره پرخه مې غوټۍ شوه.
۲۱/۱۲/۱۳۶۹
کابل

کلیزه

نن مې د ښکلې لور د حسن پر سپرلیو
یو بل ګل وټوکېد
نن یې د ژوند پنځلسم ستوری را برشو
د کمځو پر ماښام
نن یې د تاند عمر د لښتې پېغلتوب ته
بل ګهیځ شین شو
لور مې نن پېغله شوله.
❋❋❋
نن مې وعده وه، چې د زړه د و چې د ښتې
د سمسورې غوټۍ جشن لمانځم
نن مې وعده وه چې به ناوې کړم
د کور پنځلسمه سپوږمۍ
نن مې وعده وه چې سلګۍ ورته
د شمعو دودوم
او بلومه ډیوې
خو نن د خپلې بدنصیبې سرې غوټۍ
موسکا ته کېننا ستم
مایې د باغ د پېغلتوب
ددې تنکۍ شبې سلام وانه خیست
ما شمعې ونه شوای راوړای

ورکې ډیوې بلې نه شوې
مایې ترخو شونډو ته
رنګ د خوږو هم ور نه کړ
مایې پر زلفو یو کوچنی پوړنی
نه کړو راخور.
❋❋❋
او نن مابنام چې ټوله ورځ
روژه په خوله
دلوی الله پر عبادت بوخته وه
په دې ګناه چې
په نغري کې
مابنامي ټېپر ترې وسوځېدل
مور یې له شپې نه
تر سبا ورته غمبوري
په څپېړو شنه کړل.
هو !
مور د بچو کلیزې داسې لمانځو
زموږ د ستور داسې دی ! ! !.
۲۲/۱۲/۱۳۶۹
کابل

عبدالباري جهاني ته(١)

دهغه د شعر په ځواب کې:
مساپر خيالونه راغلل
مساپر له لرې غرونو
مساپر له لوی سفرنه
يادوي ((دماضي پاڼه))
رانه پوښتي دنن وينې.
❋❋❋
اوس به څنګه ورته وايم؟
اوس به څنګه ورکړم ((زېرى))؟
چې يه ستړيه مساپره!
هرلو ښتـه دددې كلي
چې د خدای (ج) له خوبه شنه وه
اوس بوازې د كارغانو
او زاړه شيطان كېږدی ده.
❋❋❋
اوس به څنګه ورته وايم؟
چې د غرونو ځنګل لوټ شو
د څېړيو ځنې پرې دي
ځالې ډ کې له کربوړو
د چنارو په سينه کې.

❋❋❋

اوس به څنګه ورته وایم؟

چې دنن مینزو کړې ماتې

د پرون ښکلې هنداره

زموږ بوډۍ مورې یې کړه بوره

ټول وطن شهید شهید شو

دلته مری د ماضي فصل

دلته مري د سبا زړي

شمله ور غرونه مات شوي

را میراتې لوټې دي.

❋❋❋

اوس به څنګه ورته وایم؟

چې مې مري دمستۍ کلی

دلته ویر دي خندا نه شته

د مرګي لوبه جاري ده

چا خندا راته وژلې

چامو کور پر انګار وویشت

چا مو پخو چړو باندې

دبچیو مرۍ پرې کړې.

❋❋❋

اوس به څنګه ورته وایم؟

چې د نجونو تورو ربل کې

سپرلی شین شو د ځوزانو

دلته اوس دګودر لاره
د اغزو لښکر نيولې
اوس د ښکلو د سرو شونډو
هغه شنې موسکاوې مړې دي
اوس د ښکلي ريبار ژبه
د اغيار پر نوکو وتې
دلته لويې د پرې نه شته
د هجرو تږغر تول شوی.
***
اوس به څنګه ورته وايم؟
چې شهيد پلو پر سترګو
د وطن ادکې ژاړي
رنګوي د دعا څلي
هسکوي د ښېرو غرونه
((زور)) له لوړ ګرېوان نه نيسي
د سرو اوښکو په لاسونو
تربنه غواړي د خپل فصل
د دې شنو دانو مرګونه
چې نامردو بزغليو کې
د مور څه قدر نه شته.
***
ته دې ورک سيوري ته ژاړې

زه له خپل سیوري نه سترړی
ته له ځان سره په جنګ یې
زه فلک سره په جنګ یم
راته وایي:
ژمی درومي
توتکۍ به بېرته راشي
لکه وړانګې د سپرلیو
په وربښمین وربښمېن وزرونو.

***

زه وایم:
ای د ټولو ربه!
که ته چېرې توتکۍ وای
ته راتلې زموږ پر کلي؟
لکه وړانګه د سپرلیو
په وریښمین وربښمین وزرونو؟

۱/۱/۱۳۷۰=
کابل

تاک

چې یې دنیا ته سترګې راکړې
او غونچې غونچې شوې
پرهغه ورځ مې د مور سرې سترګې غوټۍ شوې
ببرته ونه غوړېدې
چامې پر ترږیو او ماشومو شوندو تی کېښود ،
پر هغه ورځ هم دلمر سرې وینې شوې وچې
او یوه شېبه راونه ورېدې
شپه شوه ، شپونکۍ ، سپوږمۍ د ستورو درمو
وږیو وریو پسې هم ونه وتله
تمامه شپه د مړو سلګیو پرزانګو ویده شوم.
❋ ❋ ❋
سهارچې پاڅېدم
زموږه د کاله د سرو انګورو نرۍ ونې راته ایښې وه

غولانځه پر سپېرو او جل وهليو شونډو
ما ورته مور وويل.
اوس هغه څاڅکی د انګورو مې پر زړه باندې
نيالګی ولاړ دی
څو چې لو يېږم ښاخور تاک مې
له ژوند سره سم لويېږي
زه او تاک دواړه له يوې ريښې يو.

۱۰/۳/۱۳۷۰
کابل

دلبرې

هرڅو مره چې پی مخې دي او ښکلې دي دلبرې
هغـــو مره ســـتمګرې او قـــاتلې دي دلبـــرې
پـو هېږم څـو خونخـوره مېلمنـې وې درنـه لاړې
زړګیـــه ! خپـــه نـــه شـــې نـــازولې دي دلبـــرې
نه لوز، نه يې وعده، نه يې رښتيا ده چا ليدلې
دې چـم کـې د وفـا لـه غـرو لوېـدلې دي دلبـرې
زموږ که ځواني اورشوه د دوی ګل له څڼو پرېوت
دا هســې پـر خپـل حسـن غولېـدلې دي دلبـرې
توبه ! لکه دخوار فقير دې خپلې غوسې وسوم
درنـــې دي، پښـــتنې دي اوښـــاغلې دي دلبـــرې.

۲۹/۳/۱۳۷۰
کابل

ازادي

دلته څوک نورد پسرليو
دګلونو او وږمو په سوچ کې نه دي
دلته چاته نور زموږه د کورونو
دبامو سپينو کوترو ته
داني ورکول نه زده.
❋ ❋ ❋
دلته دښتوکې د باد له کوچي هېر دي
چې بيا ښکل کړي
په پردېسو وچو شونډو
د لوګرې پېغلې څنې
دلته چت پر کاله نه شته
چې دا سترې توتکۍ پکې دمه شي.
❋ ❋ ❋
دلته وينه، مينه مړه ده
دلته فصل د لمر وچ شو
دلته قتلې دي دعشق اود ځوانۍ
او پېغلتوب ددې سپېڅلو ګناهونو
د جنت ښکلې هنداره.
❋ ❋ ❋
دلته ساه په باغ کې نه شته

دلته مات د گل انځور دی
دلته بڼ کې زرغون شوې
د ساراوو د زړو بګوو چغې.

❋❋❋

موږ د مرګ کام کې ژوندي یو
د ښکاري ګوتو کې ناڅو
د سبا کښت یې رالوټ کړ
دا دنن شېبو د بوانو
د پرون پاڼې ورستې شولې
د مړو او د خاڼو په لاسونو
ازادي خو وي همداسې
ژوند خو داسې وي کنه !؟

۱۴/۵/۱۳۷۰
کابل

څو منثور شعرونه

مصطفی جهاد ته:

زموږ مړینه

-۱-

پرېوزه،
ارام ويده شه!
زموږ مړينه داسې ده
لکه زوکړه مو چې وه
او زوکړه مو
لکه مړينه مو چې ده.

***

هغوی چې د خپلو کورونو
پر دسترخوانونو
ډوډۍ خوند نه ورته ورکوي
ژوندي وي.
پرېږده!
هغوی چې د پرديو د کاروبار
د افيونو او الکولو په چينو کې
د لغړو فواحشو
د پستو او مرمرينو غولانځو پر غرونو
يوه شېبه خوب

زموږ د ټولو په ژوند نه ورکوي
ژوندي وي.
او پرېږده !
هغوی چې ویاړ ګڼي
د خپلو ناوو پېغلتوب
له هغوی نه
په پردیو کټونو کې واخلي
ژوندي وي.
او ،
زه او ته
چې ژوندي وو مړه وو ،
نو ،
پرېوزه
ارام ويده شه !
زموږ مړینه
لکه زوکړه مو چې وه
او زوکړه مو
لکه مړینه مو چې ده.
۳۰/۵/۱۳۷۰
کابل

درد

-۲-

د پلار مړینه مې ولیده
او دورونو زړه چاودون هم
لوږې مې د ږيرې وزغملې
او تندې هم
خو یوه يې دومره دردوونکې نه وه
لکه:
نشه چې نه وي پوره
او ښیښه پای ته ورسي.

۱۷/۲/۱۳۷۰
کابل

پېغمبران هم ژاړي

-۳-

ونې ! ولې ژاړې؟
ښاخونه يې را نه غوځ کړل
چا؟
ښاخ مې،
ومې روزه، ومې روزه
چې رالوی شو
تبر ته لاستی شو.

***

- موري ! چېرته ځې؟
- د خدای کلي ته.
- مګر دا لويه نړۍ؟
- نړۍ خو د دېوانو ده.
- مېړه دې شته؟
- رانه ورک شو.
- او زامن؟
- لرم يې: قابيل او هابيل.

***

- مسيحه ! ته او اوښکې؟
- اوښکې نه، وينې.

- دچا له‌لاسه؟
- د یهودا له‌لاسه.
- ومې روزه، ومې روزه
- چې رالوی شو
- دښمن ته یې وسپارلم.

❋❋❋

- وطنه! ته؟
- او دا دی زه هم ژاړم.
- څوک دې ژړوي؟
- ملت مې.ملت مې دوه برخې شو:
- قاتل او مقتول
- درېیمګړی نه‌لري.

۱۸/۳/۱۳۷۰

کابل

برخه

-۴-

هغه ورځ مې چې غوښتل
کمڅۍ يې ورته له ګلونو ډکې کړم
د دښتو او بڼونو ګلان
سيليو يووړل
او نن چې، ګلان بيا راوغوړېدل
هغه نه شته.

***

هوکې !
زموږ برخه همداسې ده
تېر کال مو چې وياله
له اوبو ډکې وې
زموږ د کلي ژرنده ورانه وه
او اوس چې
د کلي ژرنده بيا ودانه ده
په ويالو کې اوبه نه شته.

۱۲/۲/۱۳۷۰
کابل

دنیا

زما زړه تر جهان لوی دی د جهان تنګه سینه ده
چې زه نه په کې ځایېږم دا دنیا څومره وړه ده؟
زه د جل د غرونو تږی پرواګیر نه یم د لپو
ساقي ! چم مې د ګوټ نه زده زما بحر پېمانه ده
ما مسیح حیران لیدلی د خپلې مور د عفت سوال ته
ما چې نوم د عشق اخیستی راته لښته زمانه ده
موږ یې څنګ ته د ګورناست یو پوکوو په کې ساه ګانې
ګنې دا دژوند ډیوه خولا پخوا تر ازل مړه ده
د تقدیر کچکول پر غاړه مرګ نه خیر د هستۍ غواړو
دا دنیا څومره لولۍ ده، دا دنیا څومره سپېره ده.

۳/۲/۱۳۷۰
کابل

مساپر

څه د ښکلو او ښکو ستوری مساپر پر خاورو خوریم
د چا سترګو نه لوېدلی یو ټوټو ټوټې انځور یم
او س به چېرته پسې لاړ شم نا اشنا کوڅې دي ډېرې
دا دزړه تیر به مې څوک وي چې یې زه د شګو کور یم
چې یې ټپ په سترګو ړوند کړم ترې سرو بادونو یوو ړم
دا د چا د نظر دودیم؟ دا د چا د نغري اور یم؟
قتلوي مې چې خوبونه، لېونی خیال مې چې وژني
دادکوم پښتون شملې ته د مغل دخولې پېغور یم
ځغلوم اس په دریاب کې، ګرځوم بېړۍ په وچه
دا دکوم جنون امسا یم، دا دچا دعشق شبکور یم؟

۸/۲/۱۳۷۰
کابل

پياله

دا ځواني مې صدقه شه، خو پياله مې تشه مه شه
د زړګي لپه چپه شه، خو پياله مې تشه مه شه
ښه پوهېږم چې مې وژني دا بربنډې د تاک پېغلې
عمره ! يو څاڅکی نشه شه، خو پياله مې تشه مه شه
څو يې ښېنم نه تمامېږي راته څه د زهرو سين شو
دا دژوند وچه چينه شه، خو پياله مې تشه مه شه
دا د دوه کاڼو دنيا چې دومره ګرانه پر موږ پلوري
لکه دود پر اور خوره شه، خو پياله مې تشه مه شه
نه په بر د عمر خوښ يم، نه په ګز د ژوند خو شاله
ټول دلوڅو پښو ناره شه، خو پياله مې تشه مه شه.

۷/۷/۱۳۷۰
کابل

لاره

د ژوند مزي خو لنډ شول هغه شپه قراره چېرته ده؟
یاران د لارې ډېر دي خو ملګرو لاره چېرته ده؟
کاروان مو د سپوږمۍ تر څنګ برشو، خو زموږ مینه
چې تاویل ځاروانه! اوس د خدای لپاره چېرته ده؟
ساقي! راځنې وچې شوې ډالۍ ورته دزړه لپې
زموږ د وینو تږې دا ویده خماره چېرته ده؟
موږه ساده ګان یې د دوکو پر ژرنده دل کړلو
ای عشقه! د دروغجن دیدن هغه ریباره چېرته ده؟
دا دومره پېړۍ شپه کې د سبا سبا ناري چې دي
شیمه مو د نیمزالو ډیوو تر سهاره چېرته ده؟

۳/۸/۱۳۷۰
کابل

کب

سیندلا همغسې
ځپاند روان دی
او ا سپین ږیری جاله وان
خدای زده
پر کومې دې شګلنې غاړې
خوب وړی دی نه ویښېږي
سترګه مې ورپېده
او ستا دکور کوتره راغله
ستا راکړی ګل یې
زما شملې نه یووړ.
زه پوهېدم چې
نن به داسې وشي
او نور به هېڅکله
درونه رسمه:
بېګاه مې خوب کې
له لاسونو ځنې
کب لوېدلی !

۳/۱۰/۱۳۷۰
کابل

مینه

نیمه شپه، نیمه شپه ده
د سپوږمۍ څانګو ته ناست یم
یو څو سیوري راته ناځي
لکه ډمې عربانې.

❋❋❋

د جنت پیالې یې راوړې
څه وربښمینې پرښتې دي؟
رانه اخلي تاج د عقل
د جنون جوغه یې راکړه.

❋❋❋

اوس د زړه پر پاڼو لیکم
ستا د دوه سترګو غزلې
لکه خدای چې مینه لیک کړه
دا د حورو په لاسونو.

۱۹۹۱ جنوري
مسکو

څانګه

د کومې شپې بلــه ډیـوه یــې څــانګې !
چې مې د زړه پر کور خوره یې څانګې !
لــږ صـــبر وکــړه چــې وزګــار خــو شــمه
څنګــه بــې صــبره پیمانــه یــې څــانګې !
شـــپه د ژمـــي د راتلـــو خـــو نـــه ده؟
داسـې چــې بیـا کــړه وږه یــې څــانګې !
نـه چــې یـاغي شــونډو مــې وکــړ تېــری؟
لـه شـرمه بیـا چې تکـه سره یې څانګې !
څنګـه د عشــق پـر قیـام نـه کـړم بـاور؟
چې راتـه سـیوری او شـمله یـې څانګې !
د وخـت سـیلۍ دې رانـه وړای کلـه شـي
د پښـــتنې کـــور مېلمنـــه یـــې څـــانګې !

۱۹۹۱ جنوري
عشق اباد

زه او غر

تاسو مې پېژنئ؟
زما د تن هډوکي
او د خاورو په رنګ مسته وينه
زما د غرونو د هستۍ نښې دي
ما مې د غرو له تيو پې رودلي
زما د کور د بامبوټې له پاسه
غر ولاړ دی
او په انګړ کې
هر قدم ته د خېړيو ونه،
په هره يو ښاخ کې يې
د لمر د زېړدلو کيسه
او شين اسمان يې
خپلو سترګو ته
له پاڼو نه
رانجه پورويې

ماته د خوب او ستړیا
چم نه دی زده
تیارو ته ستوري،
د سبا بربنډو پېغلو ته
لمنې ګنډم
او کړی ورځ سترګې په لار تېروم.
سترګې په لار یم
خو د څه لپاره؟
نه پوهېږم!
وه چې زما تر سیوري هاخوا
دا دنیا نن څومره ښکلې ښکاري
دریغه!
له شرمه راته پاس
د کتو وس نه لري.

۲/۱۱/۱۳۷۰
کابل

لوی احمد شاه بابا ته:

د غمنو وړی

-۱-

د غنمـــو وړی زمـــا د پگـــړی ځانگـــه
د غنمـــو وړی زمـــاد غرونـــو ژبـــه
د غنمـــو وړی زمـــاد ماضـــي درمنـــد
د غنمـــو وړی زمـــاد ســـبا تـــوره.

❋❋❋

د غنمـــو وړی زمـــا اوښـــکو ټکـــی
د غنمـــو وړی زمـــا د موســـکا پاڼـــه
د غنمـــو وړی رنـــگ د ښـــا پېریو
د غنمـــو وړی زمـــا دیـــار ســـندره

❋❋❋

د غنمـــو وړی لمـــر دشـــپو د تیـــو
د غنمـــو وړی ســـیوری دغرمـــو مې
د غنمـــو وړی وړم د ســـپرلیو
د غنمـــو وړی تـــن دشـــنو خېړیـــو

❋❋❋

-۲-

د غنمو وږی پاس پر شملې شین شو
طلايي تاج يې نسکور کړ له سرونو
د غنمو وږی شنه دويار جنډه شوه
لکه سره وينه ايت د پاني پت شو.

❋ ❋ ❋

د غنمو وږی توره د برېښنا شوه
د دښمنو ورېځو ګېډې يې کړې څېرې
د غنمو وږی زما د غرونو باد شو
له هيبت نه يې زمرو ګيدړې راوړې.

❋ ❋ ❋

د غنمو وږی وينه د غيرت شوه
په ککرو کې يې اور د ايمان پو کړ
د غنمو وږی زما د پلار شمله شوه
ټيټېدل يې لکه ستوری چېرته نه زده.

❋ ❋ ❋

د غنمو وږی اور شو پرنا مردو
هره لوښته یې تنور کړه پر بګوو
د لمر بنې یې له لوید یزې سیلۍ خپل کړ
د شمال د باد ترخه ژبه یې پرې کړه

❋❋❋

د غنمو وږی ټول هیواد شو
د غنمو وږی ټول ولس دی
د غنمو وږی زما د وطن هسک شو
چې تر غاړې یې د بلا لاسونه لنډ دي.

❋❋❋

د غنمو وږی زما د پګړۍ څانګه
د غنمو وږی زما د غرونو ژبه
د غنمو وږی زما د ماضي درمند
د غنمو وږی زما د سبا توره.

۳/۱۱/۱۳۷۰
کابل

کښت

دزلفو شپې دې راوړې خونسکورې درنه نه شي
ته ګوره هغه کړې وعدې نورې درنه نه شي
بلد نه یم په غېږ کې د سپېڅلي ګناه چېرې
دا شونډې وچې روږدې دې سمسورې درنه نه شي
ما څښلي کله نه دي ساقي تور شراب په جام کې
ستاسترګې تکې سرې ښې دي چې تورې درنه نه شي
کمځی دې راته دارکړه چې منصورشمه ژوندی شم
وېرېږم له هغې نه چې منګورې درنه نه شي
له وربځو نه خیر نه شته کښت مو هم له سینده لېرې
سپرلیه ! څو غوټۍ دي چې کمزورې درنه نه شي.

۱۴/۱/۱۳۷۱
کابل

عبدالباري جهاني ته (۲)

دهغه د شعر په ځواب کې:

مادرته نه وې چې ياغي شو اولس؟
مادرتــه نــه وې چــې ژړېــږي وطــن؟
مادرتــه نــه وې چــې نړېــږي غرونــه؟
مادرتــه نــه وې چــې ورانېــږي وطــن؟

***

مادرته نه وې چې د کارغيو سيوری
تــاج د شــيطان شــو لوټــوي پرښــتې؟
مادرتــه نــه وې چــې د حــورو حســـن
پــرده مــو پلــوري، خرڅــوي پرښــتې؟

***

مادرتـــه نـــه وې چـــې دنـــن ســـندره
غريبــه اوښــکه شــوه پــه اور وســوه؟
مادرتـــه نـــه وې چـــې ډيـــوه د ســـبا
ماتــه هنــداره شــوه پــه کــور وســوه؟

***

مادرته نه وې چې هادرنې لوېتې
د اوراو وينو پر ګودر زانګي؟
مادرته نه وې چې هاسپېڅلې تسبې
د څو لوليو پر تېر زانګي؟

***

مايو زخمي تن د وطن ژړلو
اوس له وطن نه وطنونه جوړ شول
ما يې لا يو درد دواکړی نه و
اوس يې له هر ټپه ټپونه جوړ شول

***

تا ويل مه ژاړه جوړېږي وطن
زه ويم چې نه يې ناخبر شه يې
تا ويل اور دی بيا ګلان دي پسې
زه ويم له دې اوره بهر شه يې.

۱۵/۱/۱۳۷۱
کابل

وینې پر کاله

اوښکې د شېبو که د کلو وې په سر واوښتې
لپه وې اوبه، که په نېزو وې په سر واوښتې
ټول عمر باران و، یوه شپه مو رڼه ونه لیده
پوه نه شوو دژمي که سپرلو وې په سر
واوښـــــــــــــــــــــــــتې
نه به وایي ژبه د غه ګونګ زړګی شاهد دی خو
لښتې د کمځو که توپانو وې په سر واوښتې
خیر که مو سر لاړ د پښو پل مو ژوندی پاتې
دی
څوورځې کانې په قافلو وې په سر واوښتې
سترې نه شوې غاړې زموږ او داپخې چړې ددوی
وینې پر کاله د پښتنو وې پر سر واوښتې.

۱۸/۱/۱۳۷۱
کابل

بيديا

سپېره بيديا ده په کې پل د بنيادم نه شته
يو څو پېريان دي له پرديو غرو راغلي
بربنډ ېږي، ناڅي،ناڅي
چې تياره شي بيا سينې پر خپلو ميندو سړوي
پر خوارۀ خوب پربوزي.

❋❋❋

د زهرو ونه ده ولاړه
پر بيزو ادې يې سيورى کړی
بيزو د زهرو پرکې خوري هره ګړۍ ورځنې حمل اخلي
د ورځې د برش، څلو ښت بچيان زېږوي
دورځې د برش، څلو ښت ځوانان شي
بيا قتلېږي

خو بیزو ادې پر ګې خوري
او لیګا ده هره ورځ نوي بچیان زېږوي.
پېریان ګډېږي
د بیزو ادې په ویر او پر خواریو خاندي
چې شپه تیاره شي
بیا سینې پر خپلو میندو سړوي
پر خوارېه خوب پرېوزي
سپېره بیدیا ده په کې پل د بنیادم نه شته.

۱۹/۱/۱۳۷۱
کابل

ګیله

زه دې د کومې ښې ځوانۍ په خاطر؟
ستاد نیمګړې مینې
د سمسورتیا په هیله
پیالې په سر اړوم؛
او زه دې کومو مهربانو سترګو
ته شین غزل ولیکم؟
پیالو ته شونډې
د غزل زلفو ته لاس نه ورځي
کله چې زړه کې مې یې.

۲۲/۱/۱۳۷۱
کابل

شیخ

شیخ بې نغمې ګډېږي
شیخ د جومات کړکۍ ترلې د واټونو د ېوالو ته ناخي
شیخ د خپل عشق د باکرې مور
له ټپونو نه شراب څښلي دي.
❋❋❋
شیخ لکه سپینه پاغونده
بادونه یوسي،
بېرته راشي
او خپل مست سیوري ته ښه وخاندي
شیخ د کوکنارو ګلان وټومبي په تورو څڼو
شیخ توره شپه شي
په غلا غلا د زلیخا دمخ پوړني پسې لاس غځوي.
شیخ بې نغمې ګډېږي
شیخ د خپل عشق د باکرې مور
له تیونو شراب څښلي دي
شیخ تورو څڼو کې ټومبلي
د کوکنارو ګلان.

۹/۳/۱۳۷۱

کابل

ګړی

ګړۍ پېړۍ ده چې د نیمې شپې له تکې ځنې نه خوځېږي
ستوري سوځېږي،
شمعې مري،
د ترږمیولېونۍ د زنداني شپېو دژوند خړې آینې ته ناځي
کانه په لارکې د مېږیو د راتلو شپېو ته غوږ ایښی دی.
❋ ❋ ❋
د دوو وروستیو د کمڅو پر سر سپوږمۍ بندي ده
او مساپرې پښې د غوږګو دکاله پر لوري لاره باسي
متې زخمي دي،
بې نوکانوګوتې څنوکې د شپې پاتې دي
ړوند دګلونودرنګونو تماشې ته ناست دی.
❋ ❋ ❋
ګړۍ زموږ د ژوند سپېڅلی او محکوم کلام دی
ګړۍ، پېړۍ ده چې کړه ملا سمولی نه شي
ګړۍ غریبه
د پېړیو د سکون پېټی په سر ګرځوي.
❋ ❋ ❋
کانه په لارکې د مېږیو د راتلو شپېو ته غوږ ایښی دی.
ړوند دګلونودرنګونو تماشې ته ناست دی
۱۴/۳/۱۳۷۱
کابل

پوښتنه

دومره قدری یادشي چې یو څه خو دې په تله ووې
پوه نه شوم قسم دی چې تا څه ووې ما څه ووې
ټوله شپه رښتیا دې پټ د زړه کور کې ساتلی وم؟
یو غلچکی خوب و په کاله مې تېر بېده ووې
ستا د نظر تندر ته مې ټول خوبونه درمند شول
چاراته له وربځو نه خبر د بارانه ووې؟
وینښ وم که ویده وم خدای زده د بري مودې تېرې شوې
مینه دې له زړه وه او که هسې دې په خوله ووې؟
کړې مې وعده وه چې دې بیا په کلي نه درځم
هېره وه له مانه خو رینښو د ګرېوانه ووې
وپوښته رښتیا ترې کوم مغل دې چم کې شته که نه؟
څومره سپکې سپورې مېلمانه ته پښتانه ووې؟.

۱۴/۵/۱۳۷۱
کابل

دا کلی، دا وطن

کلونه تېر شول، ځواني مري
او درنګونو پسرلي
زموږ پر سوي او غریب مالت
ګذر ونه کړ.
وږمو د سترې شپون
دځنو په ځنګلونو کې نڅا ونه کړه
دتورو دښتو دکېږدیو د وریو ژبې
بیا وچې شوې.
❋❋❋
بیامو دکلي د چنارو
پر نیم سویو تنو اوربل شو
د شنو غنمو د وربښمین فصل کمخیو ته یې
رنګ بیا د لوګیو ورکړ
بیا یې د ستورو سره تیوکرې
د تورو وربځو
د شیطان مریې ته وبښله.
❋❋❋

کلی، وطن
بیا دڅپلیو دمېخونو جنګ کې ساه وباسي
کلی، وطن مو
دخو تورو تجمل ته
بیا له سره قربانېږي
هر قاتل یې
د زخمي ځان له هډوکو ځنې
لاستی د ((بېرغ)) اخلي.
❋❋❋
زموږ سرونه،
زموږ وینې
دشنو چرسو اود بنګو هغه شنې دانې دي
چې دودوي یې ((باباقو)) ملنګ
دغم اود سترېا شېبه کې.

۲۵/۳/۱۳۷۱
کابل

جنازې

وربځو د ستورو جنازې ښخې کړې
بیا پر دې غرو
د رڼو ستورو د نارنجو ګلان نه وریږي
رانه د سترو مساپرو پښو پل ورک شو.

***

هره شپه مې ځوانې مېږې تندورنه وژني
هره شپه د ځوانو مېږو جنازې ښخوم
خدای زده
دې لار کې چېرته روغه څېړۍ شته او که نه؟
چې راته غېږ پرانیزي
څادر مې باد وړی دی !.

۲۲/۴/۱۳۷۱
کابل

کلی- د پره

ماته د کلي مازيگر يو ځلې بيا وخندل
د مرورو وږمو پېغلو مې د شونډو جل وهلې پانې بيا ښکل
کړې
کلی مې بيا لکه د وينې د زړګي پر فصل وبهېده.

❋❋❋

د پلار هو جره لکه کنډ کپر پرته ده
نور ترې د سترو بزگرانو د چلم دودونه نه راخېږي
نوريې انګړکې د ښاغلو مساپرو د څپليو د ګل مېخونښې هم نه شته
له ماتې ملا يې نړېدلي د سنځلو نازولې څنې
او پلار يو ازې د کابل په هديرو کې مساپر پروت دی.

❋❋❋

بيا مې د کلي د اذان اواز له خوبه ويښ کړم
اذان پر کلي باندې خور دی خو په غږ کې يې هماسې
د سپين ږيري ((بلال)) سوز نه شته (۱)
ټول د پکول شاته لمونځونه کوو
او د جومات محراب له مانه د ((بلال)) سپينه پګړۍ غواړي.

***

کلی هماسې له دېرو ډک دی
دکلي لارې د زلمیو تردرنو درنو ګامونولاندې ساه اخلي
خو ګودرونه رنګ دي
د کلي پېغلې انګېرونوکې د نیا زړې څرخې تاووي
او زه لګیا یمه دپلار زړه دېره چلوم.

۱۸/۲/۱۳۷۱

۱- د شاعر منظور مشر تره مشهور دیني عالم مولوي عبدالحی دی.

ګلونه

کرلـــي مـــې جانـــان دي پـــه اورونـــو کې ګلونـــه
زه هســـــې لټومــــه پــــه ګلونـــــو کې ګلونـــــه
زاهـده رانـه کېـږي چـې مانېـام کـې قضـاګانې
لیـــدلي مـــې د زلفـــو ماښـــامونو کې ګلونـــه
وږمـې وې نابلـدې د کمڅیـو لـه غرونـو راغلـې
زرغـون مـې شـول دکلـي پـه خوړونـو کې ګلونـه
هر ګوټ سره ګلاب شي تکې سرې د پیالو مورګې
جامونـه پـه ګلونـو کـې، جـامونو کې ګلونـه
پـه شـونډو کـې موسـکا خـو یـوه وکـوه جانانـه !
سـپرلی شـه غـوړوه مـې پـه زخمونـو کې ګلونـه.

۲۵/۷/۱۳۷۱
کابل

د ((آدم)) وصیت

زه ((آدم)) یم، زه ((آدم)) یم
له جنته شړل شوی
پر دې ځمکې بادشاه شوی
ورور دې ورور پر کانې وویشت
نازولی زوی مې مړ شو.

❋❋❋

زویه! زرکاله پوره شول
یو څو ورځې دې مېلمه یم
څو خبرې درته کړمه
نن به یم سبا به ځمه.

❋❋❋

دغه سپین مزی در واخله
د پستو پستو وربښمو
پکې حک مخ د نبیانو
د جمله وو بادشاهانو
پرښتو وو دی اودلی
له جنته دی راغلی.

❋❋❋

خو وبښته زما د ږیرې
او همدا جنتي مزی
په یوه تابوت خوندي کړه
ورته جوړ قفل او کلي کړه

څو چې ته او دنیا ده
پر دښمن غلبه ستا ده.

❋❋❋

دا ګوتمۍ مې هم دروا خله
ورته وبه ښیې لارې
دا ((میمون)) اس مې هم ستا دی
ورسره بربښنده توره
هر بری د ستا بری دی
هر زورګیر د ستا مریی دی.

❋❋❋

زما ننبې د ستا ننبې
زما لکړه ستا لکړه
زما لاره د ستا لاره
زما چاره د ستا چاره
خو وروستۍ خبره واوره
وینه توی زما د زوی کړه
د مظلوم زوی په بدل کې
زوی یه ځه ته هم قاتل شه!
د ((آدم)) د غاړې ګل شه!

۲/۹/۱۳۷۱
کابل

د احمق په لټون

اوربېدلي مې کيسه ده خداى زده کله
له ملانه، له عامي نه که له بله
يو سپين ږيرى چې يې وخت د ځنکدن و
په هوښيارو کې هوښيار او عزتمن و
خپل زامن يې کړل پر ځان باندې چاپېره
وې خبره درته کړم چې نه شي هېره
څه يې چې شته نيم يې په ما پسې خيرات کړئ
څه وېش، څه يې پخه او څه يې سقات کړئ
نيم يې ورکړئ د کوم ځاى نامي دله ته
کوم احمق، نادان، رذيل، حرامزاده ته
چې په نوم د حماقت تر څوک بر نه وي
دغه نيمه برخه ټوله دې دده وي
سړى مړ شو د خيرات کټوې بار شوې
ګېډې ډکې شوې د دار او د نادار شوې
زامن ټول شول مصلحت يې سره وکړ
د احمق سړي لټون ته يې زړه ښه کړ
وې فرض کړى موبابا پر موږ دا کار دى
پسې ګرځو په دې ښار که په بل ښار دى
ګوندې وي چې په دې کار کې کوم حکمت وي
د سپينږيرو خو په نيکو مصلحت وي

زامــن لاړل نیمــه برخــه یــې تــر مــلا کــړه
پــه شــپو شــپو یــې خپـل زاړه کلـي تـه شـاکړه
د احمقـــــو یــــــې څارلــــــه هــــــره لاره
پســـې تلـــل لـــه یـــوه ښـــاره تـــر بـــل ښـــاره
لټــوه هغــوی احمــق چــې ښــه شــاخداروي
احمقـــان خـــو ګنـــې هـــر چېرتـــه بســـياروي
خـو شـاخدار احمـق هېچېـرې پيـدا نـه شـو
څـو چـې سـر یـې د پایتخـت پـر کوڅـو وشـو
دوی لـه ورځـو یـوه ورځ لیـدل پـه ښـار کـې
چـې راجـوړې دي مېلـې پـه هـر بـازار کـې
هـرې خـوا نـه راټـول شـوي ښـه ځوانـان دي
څوک يې پېغلې، څوک زاړه، څوک هلکان دي
دچـا شـونډو کـې موسـکاوې دي غـوړېږي
څـــوک تنـــدی پـــر زنګنـــو وهـــي ژړېـــږي
یــو خــوا ســاز دی، پــايکوبي ده او خنــدا ده
بلـــه خـــوا چغـــې دي نـــارې دي او ژړا ده
چـا کـړه شـمله پـر سـر ایښـي خوښـي کـړي
چالــه برېتــو نــه تــار ایســتی زبــوني کــړي
ورونــه ګرځــي پــه مېلــو کــې هــورې دورې
دوی لیــدل هغــه کــانې چــې نــه وې چېــرې

دوی لیـدل چـې د مېلـې پـه هغـې خـوا کـې

تخت ځلېږي د رنګونو په رڼا کې
په کې ناست يو عزتمن سړی دی ګوره
چې وربېږي پرې ګلان له هره لوره
طلايي تاج يې پر سره لکه دلمر دی
تيارسی ورته سردار دی که لښکر دی
جوړ تولګی ورته ولاړ دی د ساقيانو
ښکلې پېغلې او په کې دي دزلفانو
دمېلې پرې بله خوا بله کيسه ده
دوی ليدل چې هلته بله هنګامه ده
دوی ليدلو يو سړی چې عزتمند دی
له يوې پښې له ونې نه ځوړند دی
څوک يې سر وهي په سر څوک په سوکانو
نه زړه سوی د جنکو نه د ځوانانو
له ماشوم نه هم خيرات د خپل سر غواړي
خو وهي په کې هر څوک د لاس سوباړي
د سپين ږيري زامن ډېر ورته حيران شول
بيا په لټه د دليل او د برهان شول
له يو چا ځنې يې وکړل تپوسونه
چې راښيه د خدای پار دی دليلونه

د يوه مو ولې دومره هرکلی کړ؟
او له بل ځنې مو جوړ د کوڅې سپی کړ؟

وی هغه چې اوس د تخت پر سر مستي کړي
پس له دې نه به پرمورېه پاچاهي کړي
او دا بل چې تالیده سر په ژړا و
یو ساعت مخکې زمورږ پر سر پاچا و
مورږ د نوي هر کلی کړو څه چې غواړي
بیا چې زور شو نو وهو په کې سوباړي
د بابا زامنو ووې چې مو ومونـد
ها احمق چې مو په ټول جهان که نه موند
د شاهي په باغ کې ناست نه ګوري مني
نسه پوهېږي د سبا سوباړي وینـي
نیمه برخه د بابا یې رابهر کړه
بیایې ټوله د بادشاه په لاس کې ورکړه.

۷/۱۰/۱۳۷۱
کابل

بادشاه او معشوقه

تېره هېره زمانه کې يو بادشاه و
نازولی په هر ملک ددې دنيا و
خدای ورکړې دبدبه دتاج اوتخت وه
په هر ځای ورته ګونډه اوښه دبخت وه
خزانې يې وې د شتو وتې له شماره
هر خزان يې ښايسته و له بهاره
نه کمی و د لښکرو نه د زرو
نه کمبود په کې د مينځو او نوکرو
شمار يې نه و په حرم کې دبيبيانو
نه د ښکلو معشوقو نه د ساقيانو
هر محل يې د دنيا پر سر جنت و
رب ورکړی له ازله دا عزت و
د بادشاه په دلبرانو کې يوه وه
چې په ټولو کې ښايسته لکه ډيوه وه

لکـــه حـــوره هســـې ښـــکلې نـــازولې
تـــه بـــه وايـــې لـــه جنتـــه وه راغلـــې
چـــا لیـــدلی داســـې حســـن چېـــرې نـــه و
ډېـــر شـــاهان يـــې پـــه لیـــدو پســـې ړانـــده وو
د بادشـــاه ټولـــه هســـتي ددې هســـتي وه
د شـــپې ورځـــې پـــايکوبي وه بدمســـتي وه
دغـــه نـــورې معشـــوقې، نـــورې بيبيـــانې
ورتـــه ټـــولې د پښـــو خـــاورې وې خـــوارانې
يـــو وېښـــته ددې او دا ټولـــه دنيـــا
بـــدلوه کلـــه دداســـې عشـــق بادشـــا
يـــوه ورځ يـــې پـــه شـــپېو د بدمســـتۍ کـــې
د خونـــدونو او رنګونـــو پـــه ځـــولۍ کـــې
ســـرې د نـــاز شـــونډې راپرانيســـتې ادا تـــه
څـــو خبـــرې وې چـــې ويـــې کـــړې بادشـــاه تـــه
وې پلانـــی حـــاکم دې ډېـــر درتـــه خـــاين دی
تـــه پـــوهېږې نـــه خـــو مـــا تـــه مبـــين دی
❋❋❋

چې خبـمـه د مسـتـۍ تـولـه شـوه سهار شـو
د مظلـوم حـاکم تيـارې خـونې تـه لار شـو
پـس لـه څـو ورځـو پوښـتنو احوالونـو
پـس لـه ډېـرو تحقيقونـو ، تپوسـونو
شـوه معلومـه چې تقصـير د حـاکم نـه دی
تـش تومـت د معشـوقې د ترخـه زړه دی
پـس لـه هغـې بادشـاه ډېـر ورنـه خفـه شـو
سـلطان لاړو درباريـانو تـه جرګـه شـو
وې کـه څـه هـم ډېـر پـر دې ښـکلې مـين يـم
خـو والله چې پـر هغـې پېښـې غمجـن يـم
زه وېرېږمـه کـه بيـا هـم داسـې وشـي
خدای خبر چې ددې ملک چارې بـه څه شي
درباريـانو ورتـه وويـل سـلطانه
نـوريې مـه منـه خبـره عاليشـانه
بادشـاه ووې ناممکنـه ده ملګـرو
چې ځـان منـع کـړم د هغـې لـه خبـرو
❋❋❋
يـوه شـپه بادشـاه دربـار نـه رابهـر شـو
معشـوقې سـره ملګـری پـه چکـر شـو
پـر بېـړۍ سـواره روان وو پـه دريـاب کـې
معشـوقه يـې کـړه ګـوزاره پـه تـالاب کـې
معشـوقه لاړه خـو اوريـې د عشـق بـل کـړ

لګېدلی د بادشاه پر تش ګوګل کړ
بیا بادشاه شپې پر اوښکو لندولې
اوښکې څه چې یې سرې وینې بهولې
بادشاه هسې خوار وزار او تور کمند شو
چې ګوزار د عشق او مینې له سمند شو
درباریانو ورته ووې ای امیره !
ای زمونږ د سرو سیوریه ای زهیره !
اوس چې مرې ورپسې ولې دې غرقاب کړه
خپله مینه دې لاهو په دې دریاب کړه
بادشاه ووې ورته ای عالیجنابه
زه خراب نه یم نه ملک خانه خرابه.

۲۹/۱۰/۱۳۷۱
کابل

پر قبر مې

ما مې دا خپل قبر په سترګو ولید
قبر،
زما د سفر نوې بېړۍ
د وچې ځمکې سمندر کې غږوي د مسافرو مساپرې شپېلۍ
او قبر کښېنوونکي
ستړي ستړي رانه پښو ځنې شپلۍ وباسي.

***

بربنډې پښې، سپينې جامې پر غاړه
زه مې د خپلې جنازې پر سر ولاړ يم
د ملا غږ ته مې غوږ نيولی
چې بلوي مې پر ګناه د ثوابونو ځراغ
زه ورته سرې سترګې ژړېږم
وايم دروغ دي
ملا مه يې وايه!

***

له کور او کلي نه مې ساندې خېږي
ادې د زوی چيغې وهي
بچيان دادا ببرته له خدايه غواړي
د چاپه خوله کې چېرته نه شته چې شاعر مړ دی
او دلته زما په جنازه کې
يو شاعر
خپلې مېرمنې سره ناځې او سندرې بولي.
۵/۱۱/۱۳۷۱
کابل

بزګر

ځنګه سرې ږلۍ په سر واخيستم؟
زما دلاس د خولو فصل نه يو شين بوټی راپاتې نه دی
چېرته يو ژېړ وږی هم نه شته چې يې پاس پر پټکي کېږدم
له ګودر ځنې په برېتو کې موسکی تېرشم
په مخه لاړ شم، شاته وګورم
پر ښکلي اشنا بيا د يوې بلې وعدې زېری وکړم
ږليو څه ونه کړل؟
بزګر لګيا دی تر خپلې
لور سره خبرې کوي
بزګر ژړېږي
او وريو ورته غوږ نيولی.

۲/۱/۱۳۷۲

لغمان

بنګړیواله

بنګړیواله توړۍ بیا پر کلي راغله
بنګړیواله شرنګ پر ولو،
د ښایسته رنګونو څانګه
بنګړیواله زموږ د کلي
د زلمیو د ((طالعو)) د نازکې غوټۍ وږم
بنګړیواله زموږ د کلي
د پېغلوټو د اختر د شپېو زېرۍ
❋ ❋ ❋
بنګړیواله توړۍ راغله
ړنګه بنګه ساه نیولې
په پستو پستو زګېروو یې
د هر کاڼي تپوس وکړ
خو زموږ د کلي لارو
د پردیسې بنګړیوالې
تش د خولې سلام وانه خیست
وې یې: هو! رښتیا زړه شوم

دغو سترګو رب وهلو
خدایزده چېرته
بیا پرکومو نابلدو کوڅو سر کړم؟
❋❋❋
بنګړېواله تورې تم شوه
حک حیرانه پښېمانه
بنګړېوالې په لستوڼي
دښو دوړې جارو کړې
هر دېوال یې ددې کلي
له خوارېه نظره تېر کړ
وې یې: نه، کلی همدا دی
دا کوڅې هغه کوڅې دي
خو حیرانه یم چې څنګه
نن مې پل په کې پردی شو؟
❋❋❋
بنګړېواله رنګېدله، بوګنېدله
چې له لرې زمونږ دکلي
پخوانۍ ښارو ښکاره شوه
یو اشنا سلام یې وکړ
اودانه یې دانګورو
د بوډۍ په خوله کې ورکړه

وې یې: ځه نو بنګړیوالې
ځه ور ځه پر مخ دې ښه شه
اوس نو هغه کلی نه دی
او د ښکلو مړوندونه
ډېر کلونه شول چې پرې دي.

۱۱/۱/۱۳۷۲

...خویو تریخ د زهرو جام دی
نه څه سره لري نه سپینه
نه یې رنګ شته
نه یې خوند شته
نه یې پاتې شته نه مړینه.

❋❋❋

عجیبه ډالۍ یې راوړه
پرښتو ، د جنت حورو
شپېلوي راته هډوکي
قتلوي سر توره مینه
سین د زوو دی ترې څاڅي
وریتوي د زړونو وینې

❋❋❋

اوس پوهېږئ؟ څه یې وکړل؟
ها لوبګرو د باغونو؟
یوه وښوده په ګوته
بل یې دل کړه پر غاښونو.

❋❋❋

اوس یې غـچ له موږه اخلي

ږدي مو ژرندې پر سرونو
ورشه غوڅه دې کړه ونه
راشه وادې خله غنمینه
نه یې رنګ شته
نه یې خوند شته
نه یې پاتې شته نه مړینه
قتلوي سرتوره مینه
وریتوي د زړونو مینه
...خویو تریخ د زهرو جام دی
نه څه سره لري نه سپینه (!)

۱۲/۲/۱۳۷۲
لغمان

ښاپېرۍ

دغره په لوړه څوکه ګورئ
چې د ستورو د هيليو تر ښکو لاندې
زما دمينې ښاپېرۍ ناسته ده
چيغې وهي
تندې اخيستې پرې باران نه ووري
په تور وربل يې
د چندڼو پاڼو اور واخيست
غزل وسوځېد.

❋❋❋

څومره درنه او پښتنه ده اوښکه
اوښکه دزړه له نازولې کوره راغله
زما په لپو کې راپرېوته

او زه لګیا یم لوړې څوکې ته
په لپو کې اوبه خېژوم
څوکې ته ورسم نږدې شم
بیا د ځمکې تل ته ولوېږم
اوبه اوبه شم
ښاپېرۍ تنده وژني
او زه اوبو وړی یم !.

۱۲/۲/۱۳۷۲

سيلاني بلبلې

سيلاني بلبلې لاړې
نور د باغ د خوب په سين کې
د بلبلو سرود نه شته
د شنو چيغو تصوير تت دی
نور د باغ د سرو ګلونو
د بلبلو د سرو شونډو
نازولې مينه مړه ده
نور د پاڼو پر کمڅيو
سهارونه د سپرليو
چېرته پرخې پرخې نه شول
((سر له سره پالنګه هسک کړه فتح خانه
لويه خدايه، سيلانې بلبلې والوتې له باغه.))
سيلاني بلبلې لاړې
نور پر اس د تنګياليو
د پګړيو د شملو
د لوړو لوړو
اسماني غرو پته نه شته
نور د برېتو پر سرونو

هغه تاوه
د پښتون
اسرافیلي شپېلۍ کښه ده
نور هغه ډګر مات شوی
او پرغاړه د پردیو
هغه مستي
سپینې توري لښتي نه شوې
((رابیا)) بله ناره وکړه:
((سره له سره پالنګه هسک کړه فتح خانه
رابیاګلې پونده ورته کړه سپره شوه)).

۳۱/۳/۱۳۷۳
کابل

روږده

زړه شړلی یم لـه کوره اور مـې بـل دی پـه کالـه کـې
لږ مې پرد بږده چې ویده شم ستا دزلفو په ځنګله کې
سترګې ستا سترګو کې لامبي ملامت راباندې مه کړه
تنـده کلـه ماتـه شـوې د کبـانو پـه ویالـه کـې؟
ما دمات زړه له هرشرنګه د شنو چیغو مالت جوړ کړ
نه دي نوم وځي له زړه نه، نه مې شپه کوي په خوله کې
د سـینې پربـاغ دې تلـم ستاد سـینې قـراول تـم کـړم
اوس نوپرې چې مې زندۍ کړې ستا دغـاړې امېله کې
چې په پټه دې خوله راکړه تا پـه خپلو لاسو غـل کړم
نن ستری وې سبا درمند روږده داسې کوي غله کې

۳/۴/۱۳۷۲
کابل

تنده

د فردوس د عیش کوربه دی
غرقوي دنیا د ترکو
خو لا تشې مړی غواړي
د سوالګر ساړه نغري نه.

***

د سوما جامونه لاس کې
زموږ د وینو لامبوزن شول
نه سړېږي، نه ماتېږي
د مړو شومانو تنده.

۲۱/۴/۱۳۷۲
کابل

ویرنه

خلکو ګورئ چې پر کور مې د غم اور لکه غر پرېوت
د فلک خونړی لاس مې لکه تبر پر سر پرېوت
هر یو کاڼی مو قاتل شو راته بېل بېل پر در پرېوت
د سرو وینو په کاله کې بیا د وینو ګودر پرېوت
څه درانه چنار ته ناست هم د مرګي پر خنجر پرېوت
یو روڼ لمر مې د کاله و، سهر وخوت سهر پرېوت
مرګه څومره ګناهکار یې ورانوې د عزت کلي
له بې پتو ځنې تښتې رنګوې د عفت کلي

❋❋❋

خدایه څنګه به شم صبر څنګه اور مړ کړم په زړه کې
زېږېدلی یم لویېږم دا دویر په زنګانه کې
چېرته اور چېرته توپان وي راته سم ووري کاله کې
غم زما د کور کوربه دی، مرګ مې ناست په دالانه کې
نه په غېږ کې د نیا لوی شوم نه په غېږه د نیکه کې
پرون پرې د پلار مرۍ شوه نن ساه قتله په وراره کې
څه د غم په ورځ پیدا یم څه د غم په ورځ به مرمه

لو یــه خدا یــه لو یــه خدا یــه ! دا ثــه یمــه دا ثــه یمــه.

❋❋❋

ټول کهول مې جارجارو وای خو((شفیق))راته په کور وای
دا زلمی ستوری د کور مې د نیکه پر درګاه خور وای
تــل د قــام د پګــړی ګــل وای د ټبــر د پــت انځــور وای
غـم یـې تـل زما پرسر وای دا دژوند پر نیلـي سور وای
دده درد وای زما مرګ وای دده کور وای زما ګور وای
زماخونــه وای خرابــه خــو ودان نغــری د ورور وای
تو لعنت زما پـه غـم شـه زه یـې زوړ کـړم دی زوړ نـه شـو
کال په کال رانه کښت ربېي خو وړ ستر ګی دی موړ نه شو

❋❋❋

لا یې سیوري ته ناست نه وم ځوانیمرګ شو بهار وسو
سم چې ګل جوړشو شلمې تـه، شمله وسوه ګلزار وسو
چې راخوت د سهار ستوری، ستوری وسو سهار وسو
هغه رنګه ځواني وسوه هغه دنګ دنګ سپېدار وسو
ځاربـدې چې ورنـه ښـکلې هـا د ښـکلیو سـردار وسـو
ګلالـی لالـی مـې وسـو ، وطـن وسـو ځېد ښـار وسـو
پر هر سربانډې اوربل دی سر دې پورته کړه ((شفیقه))
پـر مـزار بانـدې دې سوځي لـه (یمینـه))تـر ((عقیقـه)).

❋❋❋

وروره تـه خو د ګور نه وې ستاځواني د ګل ځواني وه
ستاښایست د ګل ښایست و ، ستاثاني د ګل ثـاني وه
ســتا د خــولې د تکبیرچیغــه ددې کلــي ودانــي وه

تـه د سـرو يـا قوتو كـان وې خـو وطـن كـې ارزانـي وه
ورور د ورور پـه لاسـو وژنــي دلتــه دا مســلماني وه
دلتــه دا ســې نــاداني وه، دلتــه دا ســې نــاداني وه
مګرتــه يــوازې نــه يــې دلتــه د نــګ غرونــه قتلېــږي
دلتــه ســيند پرچــږو وژنــي دلتــه ټــول وطــن نړېــږي.

۲۲/۴/۱۳۷۲
کابل

داسې لور داسې لوونه

وربځې بيا لامبي پر اور ووري پر ګلو
دا زلمی سپرلی خو نه دی د سوځلو
له اسمانه د سکروټو غر راپرېوت
سوځوي مې ښکلي کلی د سنځلو
بيا د ګلو د حيا پرناموس جنګ دی
څانګې ستړې شوې د ځان پر قتلولو
د باغ سپين مړوند رېبلی دی اغزيو
پرې يې نه ښود چېرته جوړ ګرېوان د ګلو
د سيندونو مست اوښان وسول له تندې
د هيليو پېغلې بيا لاړې له کلو
د سپوږمۍ پر وربل مري غونچې دستورو
لمر د ځان جنازه وړي پر خپلو ولو
موج دوينو ګلان و کول سپرلی شو
څه حاجت شته؟ د ګلاب او د سنبلو
بيا لنده نه شوه ډوډۍ د ((عيسی)) جام کې

پاتې نه شول هغه سره شراب د ښلو
د پيالو پر شرنګار يو ويده ويښ نه شو
نه ساقي شته نه کندول د کړنګولو
يوې شمعې د شپو د ېو پرتندي ونه ويشت
يو پتنګ نه شته لمبو کې دلامبلو
دا ويدې سترګې د بڼ پرې رڼې نه شوې
چيغې پرېوتې رانجو کې د بلبلو
فلک اور پسې اخيستی ستړی نه شو
د دې مستو چټو ستورو په ربلو
نازولې غوټۍ نه شوې په کې بلې
تور لوګي دي چې ټيکري شول د وربلو
د ماتم ډمو بنګړي د ښکلو مات کړل
غوڅ شوي ورنه نکريزي له منګولو
په پرهر زړه مې لاس مه وهه جانانه
دا خوسا لوپټه نه ده د ګنډلو
زرغون شوی چم په چم برسات د اوښکو
قتل شوي موسمونه د خندلو
دا چمن چمن وطن دار ته بس نه شو
نه يو شين ډډ د چنار شته نه د ولو

منې بيا ورته له سره سيخان سره کړل
دا لاله دي له ازله د داغلو

ددې خوارو پر قسمت به باران نه وي
چې لمبې ووري په کور د جل وهلو
یو پرې شوی رګ مو ښخ لکه تاک نه شو
یو سر نه شته په دې ښار کې د ښندلو
نه د عقل پر اس سور نه لیوني شته
نه شته ژبه د زنځیر نه دویلو
څه ایرې د بې قدرۍ وربانديې شنې شوې
دا درنې شناختې خو نه دي دکتلو
ددې کلي ښاریان مړه له سره وژني
غشي ولي بیا پر زړونو د بسملو
نه یو مټ د تیارو جنګ ته چېرته پاتې
نه یولاس د خپل ګرېوان د څېرولو
د لمبو ترخېمو یو ((ابراهیم)) نه شته
پیدا نه شو یو ((منصور)) د دارختلو
بیالوبدلی دی((رستم)) د((شغاد)) څاه
کې
لاره نه شته دي ګړنګ نه دوتلو
نه یې ګرد په تورو دښتو کې د اس شته
نه ناري د شهسوارو د دانګلو

بیا یو شین زمری دې غرونو کې لوی نه شو
یوه تشه جنډه نه شته پر مورچلو

د شنو چیغو له کاروان سره سفر دی
ژبه نښتې په تالو کې د غزلو
سرله تورو خاورو پورته کړه
((خوشاله)) !
لا خو غوږ د ((هجري)) پاتې پر
((مغلو)).

۹/۵/۱۳۷۲
کابل

نه جام، نه څادر

څو تور سرې
څو سپين سرې
((يو څو اوښې))
((څو پسونه))
څه غريب سترې کاروان دی؟
باد راوړې پاڼې رېږدي.
❋❋❋
((قاف)) لمبو پرسر اخيستی
ښاپېرۍ شوې مساپرې
خدای خبر دی چې به دمه
بيا پرکومو غرونو کېږدي؟
❋❋❋
څنګه رنګې ميکدې دي
څنګه ښکلې شونډې سوځي
جانه بيا به دې ساقي شم
((که مې غم د ډوډۍ پرېږدي)).
❋❋❋
نه ترانګې د کېږدۍ شته

نه څپلۍ، نه څادرونه
لوټوي د جام ناموس مې
پر شهيدې پګړۍ پښې ږدي.
❋❋❋
څو تور سرې
څو سپين سرې
((يو څو اوښې))
((څو پسونه))
څه غريب ستړی کاروان دی؟
باد راوړې پاڼې رېږدي.

۹/۷/۱۳۷۲
کابل

سیوری (۲)

ماخوټول عمر له کوچیو سره مینه کړې
کوچي لوګي،
کوچي بادونه،
کوچۍ پېغلې
او کوچۍ کېږدۍ
ماخو ټول عمر له کوچیو سره مینه کړې
❋❋❋
- کله چې باد
زما د کور پر رژېدلو او ختېنو بامو
د خپل ناپایه منزلونو سفرونه وهي
زه ترې مدام
د خپل ورک شوي سیوري
د ټوخي غږ اورم.
- کله چې
ما د شوګیرو د تورو غرونو ترشا
د خوب کوچۍ
زما د سترګو په رڼې کېږدۍ راپېښنه وکړي
زه د کوچیو د کاروان
د هغه مست

خو ددې سترې اوښې
د غاړې له زنګونو ځنې
د خپل ورک شوي سیوري
سترې غزل اورم.
- کله چې
د کوچۍ پېغلې د رنګین وربل ماښام
او د کمخیو د غځېدلو غرونو شپو ته ګورم
زه ترې مدام
د خپل ورک شوي سیوري
د پرهرجنو وینو
د شنو غوټیو شین سلام اورم.
- کله چې
تر سترېو سترېو منزلونو وروسته
د هغو دنګو غرو تر غاړو
د وړو وړو وریو
د خندا تمځایونه ګورم
زه مې خپل سیوری وینم
چې ورته لپو کې اوبه ورکوي
او له شنو سترګو یې ستړیاوې مینځي
ما خوټول عمر له کوچیو سره مینه کړې.
❋❋❋
ای د بې ننبو

اوبې کوره شنو بادونو په څېر
زموږ د کوچیو
لالهاند کاروانه !
- ای ددې دنګو دنګو غرونو
او د لویو دښتو
په سپینو سپینو او سپېڅلو پیو
را لویه شوې کوچۍ !
- ای ددې غرونو د څېړیو
او چنډړو دباغونو
پر لندو لښتو ویده کوچیه !
ـ او ای د غرونو د شپونکیو
د شپېلیو په وزرونو کې
راتاوې کېږدۍ !
سیوری مې بېرته راکړئ !
زه مې یوازې د غم غر
او د خنداوو جنازې
پر خپلو سترګو
او بې کسو اوږو نه شم وړلای
سیوری مې بېرته راکړئ !
زه پر دې ارتې او پراخې نړۍ
ایکې یوازې
همدا سیوری لرم

سیوری مې ببرته راکړئ !

***

ما خو ټول عمر له کوچیو سره مینه کړې
کوچي لوڅي،
کوچي بادونه،
کوچۍ پېغلې
او کوچۍ کېږدۍ
ما خو ټول عمر له کوچیو سره مینه کړې.

۲۲/۸/۱۳۸۲
لغمان

مېرمنې ته لیک:

کورمې

شپې شي، شپې ومري
او د ورځو اوښې بیا وزېږي، بیاقتلې شي
خو زه ژوندی یمه د شپو، ورځو د قتل انتظار ته ناست یم
ویې څښم، ویې خورم،
ګړی، ګړی ویده پاتې شم، بیا پاڅېږم
پورته شم، بیا یې وڅښم، بیا یې وخورم، بیا ویده شم
شپې شي،
شپې ومري،
او د ورځو اوښې بیا وزېږي
بیا قتلې شي.

❋❋❋

زما د ځانګې یخ وهلي ګلان لاړل
چې د ښکلې مشرق زلفو نه
په څنو کې د لمر ښکلي ګلونه کېږدي
او زه یوازې د پنجرې په څنګ کې ناست یم
له خپل ځانه سره ((ګاټې)) کوم
کله نانځکو ته لمنې اوبم

کله انګړ کې له خپل سیوري سره پاڅم په ((موسیبیو)) سر شم
خو د ((موسیبیو)) چم مې هم نه دی زده
کله د خدای له وېرې پاڅم
ستا لمن مخې ته وا چوم پرې لمونځ وکوم
سترې ستومان شم پر لمونځونو
خو لمانځه نه وروسته
خولې ته دعا نه راځي
خدای ته دعا هم پښتنې ژبې ته سوال ښکاري
او زه د سوال او د سوالګر له نامه کرکه لرم.
شپې شي،
شپې ومري،
او د ورځو اوښې بیا وزېږي
بیا قتلې شي.
***
زما د کور ښاپېرۍ تللې د مالت د کوه قاف په سفر
نور مې د کور له دېوالونو نه
د عطرو ګلان نه ورېږي
هره شپه
د سرو ګلونو د غوټیو د عطرونو پر ځای
د ورور د چرسو او د شنو بنګو دودونه څښمه
څوک د ډوډۍ پر سر لګیا دی
نامینځلی لاس ګولۍ تاووي

بل د یو بل د خولې مړی شماري
بل پخلنځی د شنو نسوارو په شنو لاړو ډک کړ
نور د دې کور د عادتونو په ښیښه کې خپل مخ نه شم لیدی
ښاپېرۍ بېرته راشه !
ګلونو راشئ !
زما تشه څانګه بیا ډکه کړئ !

۳/۱۰/۱۳۸۲
کابل

غزل (۱)

منم چې وطن وران شو مګر وران نه شو دا غر
اسمان يې په سر کېوت خو ستومان نه شو دا غر
حاجت څه د بيړۍ شته دا مې کلی دا مې کور
خبر دې چېرته نوحه په توپان نه شو دا غر
هر کانۍ يې رهبر دی هره پرخه يې قيام
بې توري بې شملې نه شو حيران نه شو دا غر
وربږي دې اورونه پرې دا غاړه دا يې سر
سوزېږي خوله هوډه پښېمان نه شو دا غر
قربان يې شم له ضده چې يې هېڅ نه کړو بدل
هماسې چې افغان وبل افغان نه شو دا غر.

۳/۱۲/۱۳۸۲
لغمان

رحمان

وچې خاورې نه بهر شو
هومره لوی شو لکه غر
هغه ږوند سترګې پیدا کړې
هغه ګونګ شو ژبور
په بې پوندو پښو ګرځي
دا سپوږمۍ ده که دا لمر
لویه ځمکه یې پیدا کړه
هسک په تله برابر
دا شنې ونې دي که څانګې
ورته ټولو ایښی سر
هر څه پړمخې پراته دي یادوي نوم د رحمان
تاته چا وې چې دروا غ دي نعمتونه د سبحان؟

❋❋❋

څوک يې جوړ کړ له کوډړي

څوک يې پاڅوه له اوره

څه خوړې، تروې اوبه دي

ځي بهېږي لور تر لوره

تکه شنه هره دانه ده

هره ونه يې سمسوره

لکه غرونه بېړۍ ګانې

په دا شنه درياب کې ګوره

څوک پيدا کړي څوک فنا کړي

څوک تر کوره څوک تر ګوره

يا خو وباسي له سينده مرغلرې او مرجان

تاته چا وې چې دروا غ دي نعمتونه د سبحان؟

❋❋❋

وخت د تلې رانږدې دی

نه بقا شته نه مهلت شته

که پېرى دی که انسان دی

نه يې زور نه يې همت شته

بې لوګيو سرې لمبې دي

نه ارام شته نه راحت شته

دا اسمان به چوي له وېرې

داسې غم داسې هيبت شته

له اسمان او ځمکې ووځه
که دې توان که دې طاقت شته
چې کړل دې اوس يې ربه دا ده ورځ د امتحان
تا ته چاوې چې دروا غ دي نعمتونه د سبحان؟*

* دا شعر له سوره رحمان څخه په الهام ويل شوی دی.

۱۴/۱۲/۱۳۸۲
لغمان

سیند

پېږۍ يې تېرې شوې هوښيار نه شو
چا وې د کلي سيند مهار نه شو؟
زه به رسوا کړم بې ننګي د څپو
که جاله وان راته په قار نه شو.

۲/۱/۱۳۷۳
کابل- ماهيپر

کرونده

ځمکه هېڅکله د سینې د سر شین شوی نازولی زړی نه هېروي
زړی هم مور غواړي.

❋❋❋

باد ددې غره له تالا شوي کلي راغی
زمورږ د ښکلې کروندې په سپینو تیو کې یې پی ٔ وچې کړې
زړي له لوږې مړه شول
او زه تنها پاتې شوم
د کروندې پر وچو تیو د ماشومو شهیدانو سرې جنډې شنې شوې
کرونده بوره شوله
کرونده زړه پر شا پرته ده
د اسمان د مور پر سپینو نازولو بچو ناړې شیندي
کرونده باد نه دا د ځیرې لمن پور غواړي.

❋❋❋

کرونده ژاړي راته چیغې وهي:
زویه ! فقیره او ناکامه شومه
سبا به سره اورونه مړه وي
او د کلي دغه سوړ تنور به ژاړي
او له لوږې به مري
لاړ شه ! د بلې کروندې د سینې زړی شه او وغوړېږه
زه به دې هله مور شم

چې ها بزګره او نهره پېغله راشي راته وخاندي
او ووايې چې اى مورې !
دادى نن بيا مړه شوم
وچه ډوډى مې بيا له لاړو سره تېره کړله.
❋❋❋
تنور لګيا دى رانه اور غواړي.

۱۵/۲/۱۳۷۳
کابل

کچل

یو سړی نوم یې حسن د کونډې زوی و
د کچل په نوم مشهور پر کلي، کوی و
پیدا کړی رب تنبل او هم بېکار و
همېشه به دی د مور پر اوږو بار و
یوه ورځ یې ابۍ ویوسته له کوره
څه په چل، څه په تدبیر او څه په زوره
کچل لاړه له خپل ښار ځنې بهر شو
تر هغو چې پر یوې دښتې برابر شو
خوار او ستړی یوې ونې ته دمه شو
چې له لرې یو ټولی ورته ښکاره شو
یو هجوم و چې پرې راغی د مچانو
سره جګړه وه چې پرې جوړه شوه یارانو
کچل دم ساعت پر ټولو بریالی شو
له غروره هسې مست لکه زمری شو
بیا یې ولیکل پر غټو تورو باندې
چې ویده و د هغې ونې د لاندې:
((شل مې مړه، سل مې زخمي، سل مې ازاد کړل
دښمنان مې په یوه ګوزار برباد کړل))
په دې وخت کې یو لښکر چې د سلطان و
پر همدې لاره په کوم مقصد روان و

دوی لیدل چې یو سړی دلته ویده دی
او ترپاسه یې یو لیک په رپېده دی
لیک یې ولوسته لښکر ورته حیران دی
وې یې دادی چې ربنتینی قهرمان دی
لښکر وخوځېد په منډو خپل سلطان ته
وې یې راشه شاها ! ګوره پهلوان ته
سل ازاد ، سل یې زخمي، سل یې وژلي
اتلان نه شته تر ده چې موږ لیدلي
ددې شاه چې له بل شاه سره جګړه وه
د بري او ماتې وېره ور سره وه
په لیدو ددغه ځوان هومره خوشال شو
ته به وا چې د بري یې شین نهال شو
حسن راغی د دربار د غاړې ګل شو
د عیشونو تود باران ورباندې تل شو
بله ورځ هغه د جنګ چغه خپره شوه
اول ټولو نه حسن باندې ناره شوه
د جګړې کالي یې واغوستل کچل ته
اوس یې بیایي د مېړانې تود مورچل ته
وې یې زین کړه هغه اس چې دې خوښېږي
مېړني پر مېړنو اسو سپرېږي

خو کچل چې لا د خره سپرلي یې نه زده
د جګړو پر مېړنو اسو یې څه زده؟
کچل هغه اس را خلاص کړ له رسۍ نه
چې بېزار وله ازله زنده ګۍ نه
هغه اس چې نه مردار و، نه ژوندی و
پرې سپور شوی د سلطان دا مېړنی و
ټولو ووې په رښتیا چې قهرمان دی
پر همدې اس د جګړې پر لور روان دی
کچل ووې اوس مې وتړئ په پړي
چې چارپېر مې شي تر اس د بدن غړي
د کچل خو دا کارونه و له ډاره
چې ګوزار یې نه کړي اس په سمه لاره
خو پادشاه وې چې دا کار دی د نرانو
نه وېرېږي په تش لاس له دښمنانو
کچل لاړه د جګړې په لور وان شو
سر لښکری ګډ د رزم په میدان شو
چې یې ولید د دښمن د لښکر سیوری
هلته جوړ شو له کچل څنې کربوړی
دی روان و چې تر مخې یې شوه ونه
هغه ونه چې له بېخه وه چینجنه
بیا له وېرې یې ترې غېږه کړه چارپېره
ونه ووته له خاورو نه تر زېره

پر اس سپور، ونه په لاسو کې کچل
ښکاریده هغو دښمنو ته اجل
دښمنانو چې یې نوم و اوریدلی
خو پر سترګو یې هرګز نه و لیدلی
وې ترلې پر اس سپور پر مورۍ روان دی
ونه باسي په لاسونو دا څه ځوان دی
موره نه یو پر رښتیا د ده د زور
داسې بریښي لکه تندر، لکه اور
دښمنانو د جګړې له لوري شاکړه
فتحه داسې رب پر برخه د پادشاه کړه
پادشاه وویلې کچل ته پهلوانه
مبارک شه لور مې در کړه درته ځوانه
بیا کچل سره له ناوې راغی کور ته
شهزادګۍ یې کړه نوکره خپلې مور ته
اوس مېړه د مېړنیو حسن خان دی
هم باتور دی، هم اتل دی، هم ښه ځوان دی.

۱۹/۲/۱۳۷۳
کابل

یو رنګ- یو باد

زه د دردونو رسېدلی فصل
زه مې د ځوانو ارمانونو شهید
زه مې د پېغلو سهرونو قاتل
زه مې د ستړیو منزلونو شهید.

❋❋❋

زه له خپل ځانه ستړی شوی سیوری
زه له خپل ځانه ستړی شوی شاعر
زه هغه هېر، هغه نیمګړی غزل
هغه له سترګو غورځېدلی شاعر.

❋❋❋

زه رالوېدلی د موسکا له غرونو
اور راکې مړ دی هسې سکور یمه زه
زړه کې هنداره د سبا قتله ده
لکه حباب هسې یو کور یمه زه.

❋❋❋

زه ددې تورو شپو کېږدۍ ته ناست یم
مانه د ورځو تاج محل هېر دی
زه د تیارو د ډمو رنګ وهلی

مانه د سرو شونډو غزل هېر دی.

❋❋❋

زه د ابلیس ناوې په ښکار وړی یم
زه د بدرنګې ګناه اور کې سوځم
زما یې خوله د شپې پر تیو ایښې
زه د کمبختو ستورو کور کې سوځم.

❋❋❋

زه د دې ورېځو سمندر کې لاهو
او ته ساحل راته د لمر ښیې
زه د لولیو شپو په غېږ کې ستړی
ته راته غېږه د سهر ښیې.

❋❋❋

ما د زړو بګوو چیغې وژني
رانه پېښې څه د بلبلو غواړې.
زه د بلا ژامو کې شپې تېروم
ته راته عزم د خندلو غواړې.

❋❋❋

زما یې چیغې په زنځیر تړلي
لکه فرهاد راته تېشې راکوې
زما یې شونډې په توبو ګنډلي
ته ګناهکار راته نشې راکوې.

❋❋❋

ګوره زه مړ یم ته آیت د سبا

راځه راځه اشنا یه هېر مې که
رنګ مې وانخلې له دې سوي دردمند
باد یم راوړی په باد تېر مې که.

۲۸/۳/۱۳۷۳
کابل

غزل(۲)

غر ځومره ښکلی دی؟
د تیږو دارام سین
د موسکا
وېښو ځپو کې ویده،
غر
ددې شګو په تږوکریو کې
د لمر د سرو انګورو
د باران هادي.

***

غر ځومره ښکلی دی!
د لارې د کاروان د تږیو اوښو
هر قدم کې
د شنو پرخو ګړی
غرمو د مینو د کیسو
سمسوره ژبه
او د ښکلو ښاپېریو
د کمڅو د سرو ګلونو
د باغچو مالي.
غر
د ښارونو

او کوڅو
او د بامونو
له تورتمو زندانونو نه د وتو
شنو یادونو
د سفر او ازادیو ډکر.
غر
د هوسیو او بازانو
ددې سترپیو سترپیو منډو
او خویونو
دغه ښکلی
زړه راکښونکی انځور.
غر څومره ښکلی دی اشنا
دا څومره ښکلی دی غر!

۲۷/۵/۱۳۷۳
لغمان

غزل او خنجر

یو روڼ د سبا باد یم تکل شته خو وزر نه شته
دا څنګه پسرلی دی؟ سهر شته مازیګر نه شته
ای شپې! ته دې له ستورو نه دا وربې پلو ډک کړه
زمونږ د ورځو برخه کې خو څاڅکی د لمر نه شته
جنډې نه شوې د ږرو کې هغه شنې د چلم وربځې
وطن مې د شملو دی، خو یوه هم پر سر نه شته
یو ګل چېرته کمځو کې لکه ستوری زرغون نه شو
منګولې پر نکریزو او منګی پر ګودر نه شته
راشه نه شوه پر ژبه د چا بیا میوندي کړیکه
شپېلۍ پر کړو برېتو، یو غمی پر خنجر نه شته
ننګیاله چې دې خوا کې نه ((خزان)) شته نه ((ټکور شته))
والله چې په دې ښار کې غزل نه شته، هنر نه شته.

۱۳/۷/۱۳۷۳
کابل

کجاوې !

څوک دی؟ د کوم ځای دی؟ او چېرې درومي؟
نه پوهېږم !
چې د سهار د شنو وړمو د شنې زېږدا شېبه کې
د جامو غر په اوږو مات کړم
د شنه خوب د شنو اوبو په سین کې ولامبم او سترې شمه
دی شي نږدې
سپینې جامې راځنې وتښتوي.
او د غنمو پر وربښمینې پولې وخېږي او چیغې کړي چې:
ای لامبوزنه،
ای د سین سپینو کبانو ،
ای د باغ مرغیو !
ما درته سرې، تورې جامې راوړي
راشئ دا سپینې او خیرنې جامې وغورځوئ !
څه شېبه وروسته ددې کلي د مرغیو
او کبانو جامې نوې شي
سین تور شي
ونې تورې
کلی سور
او کلی تور غوندې شي

بیا کجاوه پر اوړو بار کړي
خدای زده چېرته به ځي.

❋❋❋

کله چې پاڅم
هغه وینم چې روان دی
او د دښتو پر نویو لارو منډې وهي
او کجاوه یې زما له تکو شنو خوبو ډکه ده
بیا د کوچیو د کاروان مخې ته تم شي
او هر خوب مې
موتی موتی پر وریو او وښانو وېشي
کجاوه بیا تشه شي
بیا درمو له مخې شنه وابښه راټول کړي
کجاوه له سره ډکه شي
موسکی شي
بېرته وخوځېږي
شپه شي، تیاره شي
نورو ورېځو سره یوځای شي
باران شي
او له سترې کجاوې سره راوڅڅېږي
بیا د غنمو پر وربښمینو زلفو وخېږي
او چیغې کړي چې:
جامې مو سرې

جامې مو توري،
او خوبونه مو ژېړ !
داسې يو زېړى راته وکړي
او روان شي
خداى زده چېرته به ځي؟

۱۸/۲/۱۳۷۳
کابل

چوپتيا

زما د کور څراغ ماښام نه تر سبا سوځي
او له ماښامه تر سبا
د خپلې ښکلې تنهايۍ له تورو زلفو سره مينه کوم
ما يې د زړه پر دښتې کور کړلی
ما د چوپتيا له سپينو تيونه
د ژوند د چينې غرپ کړی دی.

❋❋❋

زما د کور څراغ ماښام نه تر سبا سوځي
خو به مې خيال
لکه يتيمې مرغلرې
د غزل له ياقوتي شونډو راونه څڅېږي
نور به د سترګو له هندارو نه د خيال
او د غزل شنه انځورونه ټول کړم
نور مې د خيال واګې چوپتيا ته ښېم.

۲۴/۲/۱۳۷۳
کابل

د عبدالقهار عاصي پر شهادت
یوه منثوره ویرنه:

زه هم د رځم !

مور چې سترګې غړولې
او مور چې دادی سترګې غړوو
د مینې کیسه مو نه ده زده
مور مینه نه پېژنو
وینه پېژنو
وینه او مړینه زموږ برخلیک دی
وینه او مړینه زموږ تاریخ دی.
❋❋❋
مور لا مینه نه ده لیدلې
مینه هغه کوچی باد دی چې پر غولي مو هېڅکله شین نه شو
مور مینه نه پېژنو
زموږ نوم یې له وینې او مړینې سره تړلی دی

رښتيا ،
د((حسين)) او ((يزيد)) کيسه دې زده ده؟
پېړۍ پېړۍ کېږي چې
د ((يزيد)) په لاس کې توره شنه ده
يوه توره توره
يوه سره توره
هغه توره چې ((حسين)) پرې هره ورځ وژني
او د ((حسين)) پر مرۍ يې راکاږي
مګر تا د ((حسين)) مړينه ليدلې ده؟
مګر دا ((يزيد)) نه دی چې هره ورځ مري؟
((مګر دا ((حسين)) نه دی چې هره ورځ زېږي؟))
هو ،
موږ مينه نه پېژنو
وينه پېژنو
وينه او مړينه زموږ برخليک دی
وينه او مړينه زموږ تاريخ دی
_ خو څرنګه برخليک؟
د ((حسين)) برخليک؟
خو څرنګه تاريخ؟
د ((حسين)) تاريخ !
رښتيا ،
زموږ نوم يې د ((حسين)) له نامه سره هم تړلی دی.

***

ای تاته وایم !

موږ دې په یاد یو؟

زموږ جونګړې دې په زړه دي؟

او کله دې زموږ پر جونګړو

هغه بې ییبرې لوګي نه دي هېر؟

هلته چې خاوره یې یوازې یوه لویشت ده

نیم یې زندان او نیمه یې هدیره

هغه زموږ کلی دی

او هلته زموږ جونګړې شنې دي

هلته چې د نغریو پر سرونو لوګي له لوږې مري

او اوبه له تندې جل وهي

هلته زموږ کلی دی

زه او ته هلته پیدا یو

زموږ د کلي لاره پر ګلونو نه

پر اغزیو ده

پر دغو لارو زموږ ییلې او تناکې پښې

پر لوټو

پر کاڼو لګي

زموږ لارې قاتلې دي

زموږ لاروي قاتلان دي

دغه سترې او قاتلې لارې

زموږ ستړيو کاروانونو ته
اوبه نه
ويني ورکوي
زموږ د ستړيو منزلونو ويني
زموږ د ستړيو ارمانونو ويني
هوکې !
موږ مينه نه پېژنو
وينه پېژنو
وينه او مړينه زموږ برخليک دی
وينه او مړينه زموږ تاريخ دی
رښتيا ،
کله دې د سيندونو مړينه ليدلې ده؟
ګوره ! سيندونه هم مري
او زموږ نوم يې
د سيندونو له نامه سره هم تړلی دی.
***
ای ! کله چې ټپي پرښتې
لکه د وينو ثاڅکي
دانه دانه له اسمانه څاڅي
تا د اسمان د زړه چاودون شېبه
ای ! کله چې وربځې
د سپوږمۍ د سپين کميس تڼۍ پرانيزي

تا د ستورو په سترګو کې
د وينو چغارې ليدلې دي؟
او کله چې رېلۍ
د غوټيو موسکۍ شونډې
په غاښونو خيري
ته د ونو او ګلبوټو د ويرجن غزل کاڼو
پر زړه ويشتلی يې؟
هو کې،
سپوږمۍ مري
او ستوري هم مري
خو ته يې چېرې هديرو ته ناست يې؟
دا تيارې دي چې هره ورځ مري
او دا
سپوږمۍ او ستوري دي چې
څو مري هو مره زېږي.

❋❋❋

مورې چې را زېږېدلي يو
او مورې چې دادی ژوند کوو
له غزل سره زېږېدلي يو
او له شعر سره مو ژوند کړی دی
غزل مو د ډوډۍ مالګه
او شعر مو د کور چت دی

زموږ ژوند شعر دی
یو تریخ شعر
او زموږ شعر ژوند دی
یو تریخ ژوند
خو تا کله د غزل مړینه لیدلې ده؟
او کله د شعر مړینې ته ناست یې؟
موږ مینه نه پېژنو
وینه پېژنو
وینه او مړینه زموږ برخلیک دی
وینه او مړینه زموږ تاریخ دی
رښتیا،
زموږ نوم یې د شعر له نامه سره هم تړلی دی.

***

پوهېږې؟
زه او ته دواړه له یوې ونې یو
ته لاړې
خو باور لرم چې زه هم درځم
ځو دا شلېدلې ریښه یوه شي
باور لرم!
باور لرم!

۲۴/۷/۱۳۷۳

کابل

مور ته مثنوي

موري دا غر د غمو چېرته یو سم؟
دا هدیرې پر اوږو چېرته یو سم
راته میراث یو سور ګرېوان خو نه دی
دا یو یعقوب او یو کنعان خو نه دی
هره لوېشت ښاه ده هره ښاه کې یوسف
د هر کاروان د پښو درزا کې یوسف.

❋❋❋

موري په وینو کې خوټېږي چړې
لکه باران پر موږ ورېږي چړې
دا پر یوه ((حسین)) ژړا خو نه ده
دا یو ځو ورځې کربلا خو نه ده
راغی په سر راته بادشاه شو یزید
زموږ د کلي شهنشاه شو یزید.

❋❋❋

موري په زړه کې یو پرهر خو نه دی
موري تنها قتل د لمر خو نه دی
دلته هر ستوری او سپوږمۍ قتله ده
دلته هر ګل، هره غوټۍ قتله ده
موري لوګی شو او سوزېږي وطن

مــوري پــه ســرو تــورو قتلبــږي وطــن.

❋❋❋

مـوري يـو ويـر او يـو ناكـام خـو نـه دی
دا يـو خوشـال او يـو بهـرام خـو نـه دی
دلتـــه يـــوازې مســـيحا خـــو نـــه دی
دلتـــه يـــوازې يهـــودا خـــو نـــه دی
دلتـه هـر كـانی او انسـان شـو قابيـل
هـر يـو لسـتونی هـر ګرېـوان شـو قابيـل.

❋❋❋

مـوري يـو غـر دلتـه ابـاد خـو نـه دی
هغـه پـامير، هغـه شمشـاد خـو نـه دی
دلتـــه كبـــان دلتـــه ســـيندونه ســـوځي
دلتـــه لـــه تنـــدې بارانونـــه ســـوځي
د بـاغ نـاموس راتـه اغزيـو لـوټ كـړ
پـت د كېږديـو مـې پرديـو لـوټ كـړ.

❋❋❋

مـوري شـملې شـته خـو سـرونه نـه شـته
دېـرې مـو شـته پـه كـې كټونـه نـه شـته
بادونـــه راغلـــل چلمونـــه مـــات شـــول
هغـــه د كلـــي چنارونـــه مـــات شـــول
مـوري زخمـي دی مـورې وران دی ګـودر

یـــو جـــل وهلـــی بیابـــان دی ګـــودر.

❋❋❋

مـورې یـو غـم او زړه چـاودون خـو نـه دی
مـــورې د وینـــو یـــو جیحـــون خـــو نـــه دی
دلتـــه هـــر کـــانې کـــې جیحـــون دی مـــورې
دلتـه پـه خپـل کـور کـې بېلتـون دی مـورې
مـــورې یـــو تنـــدر دې پـــر کـــور ولګېـــد
ســـتا پـــر ســـپېڅلې لمـــن اور ولګېـــد.

❋❋❋

مـــورې زړګـــی دې را چـــې ویـــې ژاړم
دا مـــات منګـــی دې را چـــې ویـــې ژاړم
زه دې د مـــړې ونـــې بلبـــل نـــه شـــومه
ســـویو کمڅیـــو تـــه دې ګـــل نـــه شـــومه
سـترګو تـه اوښـکې څـو پیـالې خـو راکـه
دعـــا دې نـــه غـــواړم ښـــېرې خـــو راکـــه.

۱۹/۸/۱۳۷۳
کابل

زېرى(۱)

زړګیه زېرى زېرى چې وږمه د سبا راغله
زما د تیارو کلي ته ډیوه د سبا راغله
باور مې کله نه شو چې به بیا پېښه راوکړي
دې قتلو پسرلیو کې غونچه د سبا راغله
حیران وم چې ماشوم غزل به کوم غوږ کې ویده کړم؟
کاښه کاښه مالت ته مې نغمه د سبا راغله
کلونه پس به بیا پر جل وهلې دښتې ووري
له سپینو پرخو ډکه لوپټه د سبا راغله
نه مړ نه یې ژوندی کړم دې مغول یو ازبېتوب مې
ای وږیو هوجرو زېرى پښتنه د سبا راغله.

۲۵/۹/۱۳۷۳
کابل

نیمګړی غزل

ولـول زلفـې خـورې کـړه غـوړوه رابانـدې شـپې
لـه تـورو شـپو دې جـار شـم وروه رابانـدې شـپې
ږمـنځ دې کـړو کاکـل کـې اخـر زړه راتـه زخمـي
هر څاڅکی یې شو ستوری څڅوه رابانـدې شـپې
ما ستا د خیال یو سیوری کړ د شپو لـه سپوږمۍ پور
سپوږمۍ شـه لکـه خیـال مې بلـوه رابانـدې شـپې
هـر خـوب مـې وړی وړی دی هـر خـوب وهلـی جـل
کېـږدی مـې د لیمـو شـه خـوروه رابانـدې شـپې
سـتا سـترګې پښـتنې دي زه یـو سـتړی مسـاپر
د سـترګو پـه هـوجرو کـې تېـروه رابانـدې شـپې
بس دومره چې سپرلی شم او یو ګل شم د کمڅو
خړوب مـې پـه دې شـپو کـړه بهـوه رابانـدې شـپې
ارمـان مـې د نیمګـړي غـزل هـېڅ نـه شـو پـوره
پـه لېچـو مـې سـر کېـده زنګـوه رابانـدې شـپې.

۲۷/۹/۱۳۷۳
کابل

شپېلۍ (۱)

د غـره پـه ذهـن کـې خـوره شـوه شـپېلۍ
پــه ســرو ممــانو مېلمنــه شــوه شــپېلۍ
دا د کېـــږدۍ پلـــو خـــو واړوئ لـــږ
تللـې کـوچۍ وه راسـتنه شـوه شـپېلۍ
وري زلمـي شـول، اوښـې پېغلـې شـولې
لکـه څپـړۍ پـه غرونـو شـنه شـوه شـپېلۍ
ســـتورو جـــامې د اتـــڼ واغوســـتلې
د هســک د دښــتو ترانــه شــوه شــپېلۍ
پښــتني غرونــو پــه کــې ســاه پــو کــړې
څکــه درنــه او پښــتنه شــوه شــپېلۍ
راتــه يــې ښـکل کړلـې غمبـورې د خيـال
بيـا د غـزل د کـور ډيـوه شـوه شـپېلۍ.

۳۰/۹/۱۳۷۳
کابل

د زرتشت خوب

زرتشت تروني لاندې پروت دی
د ستړیا او د خولو دا خونړی سېلاب يې باد ته ایښی
زرتشت جل وهلی
زرتشت له ډېرو مودو پس د ستړیو سترګو تورو څمڅو کې
د خوب له پرښتو سره تر غاړې وتی
زرتشت ویده دی
زرتشت جل وهلی.

❋❋❋

زرتشت ویده دی
زرتشت جل وهلی
زرتشت د خوب د پرښتو د وربلونو د ماښام پر ځنګله نه مړېږي
زرتشت د ښکلو پرښتو د اننګیو په هندارو کې خوبونه ویني
زرتشت ویده دی

زرتشت جل وهلی
ای د ځنګلونو
او د غرونو لویه خدایه !
نه پوهېږم
هغه مار چېرته دی؟

۱۸/۱۱/۱۳۷۳
کابل

راته وناځه هنداري !

نن مې اوښکې
دا د سترګو له صدف نه څڅېدلې مرغلرې
زما د ځيرې اوبو وړي ګرېوانه خړې ډولۍ کې
لکه ناوې سرې منګولې د ښو پر څنګله ايښې
د پښتون کور ناوکۍ ده
په خوله ژاړي
نن مې اوښکه ناوې شوې
راته وناځه هنداري !

***

نن مې کب د سرو ويرونو
د غمونو د ويرجن سيند
د تورتمو ، لېونيو او ياغي څپو د زړه پټې کبږدۍ نه

د ښکاري خندا د جال مزو کې کېوت
نن مې لوند ګرېوان وچ شوی
خو یو څاڅکی په کې شین دی
ته به وایې د لمر کور دی
ته به وا د سپوږمۍ شپه ده
نن مې اوښکه ناوې شوې
راته وناڅه هندارې !

۲۷/۱۱/۱۳۷۳
کابل

د رځنې لاړم کليه !

څومره ښايسته دي
زموږ د کلي چم کې
دا د شنه سين په شنو اوبو کې
د کبانو بچي.
څومره ښايسته دي دې ويالو کې
د هيليو دغه سپينې لونې
د دوی نازکې منډې
د دوی نازکې چيغې.
***
څومره ښايسته دي
زموږ د کلي
د سپېدارو ترټيکريو
غرمني خوبونه
او مازيګر په شنو چينو کې
د کرۍ ورځې ستړياوو مينځل.
***
څومره ښايسته دي
زموږ د کلي په چېلو کې
د انګورو ښيښې
او د ګيلاسو د وړو وړو نيالګيو

ګڼې، ګڼې شنګلې
چې سرې مرۍ یې دي
زموږه د باغو
د ښاپېریو یاقوتي غوږوالۍ.

❋❋❋

څومره ښایسته دي
زموږ د کلي
د غوزانو هسکې، هسکې ونې
او د ښاخونو په هر رګ کې یې
د مست زړګي د وینو لپې
چې ترې غریبې پېغلې اخلي
خپلو شونډو ته
د حسن خدایي رنګونه.

❋❋❋

څومره ښایسته دی
دې ګودر کې
زموږ د پېغلو د شینکیو منګوټیو
د چاودون
او ماتېدلو اواز.
څومره ښایسته دی
دا زموږ د کروندګرو
د څپرو کلی.

ښو مره ښايسته ده
دا زموږه د لوګرو
دا هاړ د ېره.
زه درنه ځم
د خدای پامان
درځنې لاړم کليه !
مادې د حسن په مالت کې
ددې وخت د سوداګرو
وينې ښنونکې سترګې چېرته پرېږدي؟

دروغ

ډېرو ډېرو ښکلو مې
پر دښتې د سينې، د تورو زلفو شپې زرغونې کړې
ډېره د اورنيو اننګيو د لمبو د سيند ځپو کې
زما د شونډو ببړۍ تاوه شوه راتاوه شوه
شپه د تورو زلفو
او وږمه د اننګو شوم
خو دا ګل
او دا شاعر زړګی د چا نه شو
ډېرې مودې وشوې چې مې زړه
د ستا د زلفو په ځنګله کې
د ماښام د شپېو ستوری دی
زه د هېچا نه شومه
يوازې ايکې ستا شومه
تا هم راته دروغ ووې دروغجنې،
درواغجنې !
درواغجنې !
هغه ګل، هغه شاعر زړګی مې بېرته را !.
۱۳۷۴ل
کابل

غزلبولې

ما یې په سترګو کې کېږدې وهلې
خدایه ! ګرداب کې مې بېړۍ وهلې
چې یې په شپو کې خپل غر هم شي ترې ورک
هغو کمڅو کې مې غوټۍ وهلې
دا چې یې نن لاره کې سم شین شومه
نیمو شپېو کې مې پېړۍ وهلې
دا د باران څه زړه چاودون خو نه و
ما یې پر بام باندې سلګۍ وهلې
ترې غزلبولې چغې هم نه وري
بیا یې پر ټپ راته پټۍ وهلې.

سيند ته غزل

رژېږي پـانې پـانې تـش ګرېـوان شـولې اې سـينده !
يـو ښـار وې د هنـدارو ولـې وران شـولې اې سينده !
يـوه مسـته نغمـه نـه شـوې پـه ورا کـې د کبـانو
نـه دې سـپينو هيليـو تـه جانـان شـولې اې سـينده !
پــرون خــو د شــېبو د نــاوې پېغلــه ښــکلا تــه وې
خـو نـن يـې لکـه زلفـې پرېشـان شـولې اې سـينده !
سپين رډيرې جالـه وان د کلي نـه شـته مودې وشوې
دا اوس ولې پـه سترګو کې حيران شولې اې سينده !
اشـنا ګـوره چـې بيـا دې د څپـو زمـري ګـونګي دي
ارامـه غلـو وهلـې يـو کـاروان شـولې اې سـينده !
يو لور وې د شنو ولو خو اوس ښکاري چې پـه خپلـه
کېږدېـو غونـدې ونـه د بيابـان شـولې اې سـينده !.

۱۳۷۴

کابل

غزل

د غره تر غاړې ناست یم شپه سپوږمۍ سره کومه
خبرې دې جانانه ! له شپېلۍ سره کومه
ستا سترګې خو کوچۍ شولې ایلبند په ایلبند ګرځي
اوس جنګ د هغو سترګو له هوسۍ سره کومه
نازونه خو تا وکول پر ما باندې زوال شول
د خال پر ځای دې مینه تروږمۍ سره کومه
ما خوب درځني وړی دی خپه چې نه شئ ستورو !
ګیلې یې لکه وربځې له سیلۍ سره کومه
یو غر دی او څو کاڼي یوه شنه کبله نه شته
باران شوم ژړا ګانې له کبړدۍ سره کومه.

۲/۱/۱۳۷۴
لغمان

شپېلۍ (۲)

شپېلۍ د پرخو پرخو شونډو په غرمو وري
شپېلۍ د سترې شپني لارې ته کېږدۍ وهلې
شپېلۍ په للمو للمو غرو اوري.
❋❋❋
شپونکیه ! ماته دې شپېلۍ مه شه
د جل موسم دې،
د جل شپې دې
او د ورېځو اوښې بیا شنډې دي
راته یو څاڅکی د باران خو شه !
باران پښتون شو
د خپل کور پر بامو نه وورېږي
باران ورغلی په پردیوووري.
❋❋❋
شپېلۍ پر للمو للمو غرو اوري
شپېلۍ د سترې شپنۍ لارې ته کېږدۍ وهلې
شپېلۍ د پرخو پرخو شونډو په غرمو اوري.

۸/۱/۱۳۷۴
کابل

غوښتنه

ماديې د تن سپينې ښيښې نه هغه سره شراب لا نه دي څښلي
ما دي يوازې دوه غوټې د اننګو ښکل کړې
خمار دې کړمه خو نشه دې نه کړم
د بېسدۍ هغه شېبه دې نه کړم
تندې اخيستی يم
شراب قطره قطره خو راکړه
د مرغلينو ښيښو منځ کې
د خوږې ګناه کاله ته
اجازه خو راکړه !

۱۴/۱/۱۳۷۴
کابل

د وينو غزل

مــادې اوربدې لارې ښــارلې خــو اشــنا مــه راځــه
قــدر دې نــه شــته پسـرليه پـر دې خـوا مـه راځـه
مــوربه د شــپې د تيــو روربدې يــو ســبا څــه کــوو
وړانگــې دې ټـولې کـړه ورځـه دلتـه سبا مـه راځـه
مــوږ د مرگــي غشــي پـر زړه هـر مــازيگر خــوړلي
د نظــر غشــيه پــر دې ســوې کــربلا مــه راځــه
دلتــه ســارا د ديــدن قتلــه ده، هــر کــانې قتــل
دلتـه يـو پـل د مجنـون نـه شـته دی لـيلا مـه راځـه
د ويــر پــه چــم کــې خنـدا گانې اوربـدی کلـه شـم؟
يــو اســويلی شــه راتــه ډکــه لــه خنـدا مــه راځــه
د ذهـن وران يـو کـور مـې شـته پـه کـې د وينـو غـزل
دې بـې قـدرۍ کـې د ښايسـت غزلـې بيـا مـه راځـه.

۱۵/۱/۱۳۷۴
کابل

غر (۳)

غر مې د زړه پر هره پاڼه لکه ګل شین دی
غر مې چې زړه سمسورې دښتې کې کېږدی، وهلې
لکه د ستا چې کشمالیو کې کاکل شین دی.

❋❋❋

زړه مې کوچی دی
وینه مینه په کې غره کرلي
کوچی بوډا شو،
کوچی مري،
خولا دغره په مینه موړ نه شو
کوچی دغره پر شګو ناست دی
دغره کاڼو ته لمونځونه کوي
کوچی چنار دی پاس د غره په تور وربل شین دی
غر مې د زړه پر وطن تړوله لکه کابل شین دی.

۲۵/۱/۱۳۷۴
لغمان

غر (۴)

ماته د غره د لاسو بوی راځي
مېږې وېدې دي زما روند سفر په خوب کې ویني.
❋❋❋
هلته به غر د شنه سپرلي د دسترخوان پرسرلګیا وي
د باران پر رڼو ځاځکو به لاسونه مینځي
غره به د ځانګو پر وربښمینو تیو خوله ایښي وي
او ګلورینې پی به ځاځي ځاځکي ځاځکي له ګرېوانه د غره
هلته به سپین سهر ساقي وي
د غوټیو کنډولیو کې به وېشي دوړ موشراب دغره پرجل وهلو کاڼو
هلته به سیورو د څېړیو ته شپونکی اشناشپېلۍ غږوي
. ماته د غره د لاسو بوی راځي
مېږې وېدې دي زما روند سفر په خوب کې ویني.

۲۵/۱/۱۳۷۴
کابل

آس (۲)

آس لکه بوت هسې حیران ولاړ دی
نور يې له پوندو نه ګردونه د زلمو پر څڼو نه وورېږي
آس لکه مست ښامار،
د غـاړې هســک بېـرغ پر خپلو شـلو او خوب وړو اوږو نــه شــي
وړلای.

✵✵✵

آس لکه بوت هسې حیران ولاړ دی
نور يې د تورو غزلونه د ګامونو تندرونو کې زرغون نه شول
نور يې د لوړو غرو له څوکونه ارنه وړلې د شنو شنو توپانونو کیسې
دا آس بې تورې،
بې جنډې
څومره بدرنګ ښکاري!

۱۰/۳/۱۳۷۴
کابل

خوب

پرېږده یوه بله پیاله هم په سر واړومه

❋❋❋

بېګاه مې خوب لیدلی
له سرو ګلابو پرښتو راته جامې اودلې
ستوري مې زانګې دګرېوان په لیکو
دلاس غل مې رانه ورک دی
ستا دزلفو توروشپو نه راته شپې راوړي
اود غنمو نارنجي فصل کري راته په سترګو کې
د ورېو نارنجي خوبونه.

❋❋❋

پرېږده یوه بله پیاله هم په سر واړومه.

۱۰/۴/۱۳۷۴

کابل

غر (۵)

غر،
سيند،
څېړۍ،
زه له همدغو جوړ يم
غر مې هډوکي
سيند مې وينه
او هر رګ مې د څېړيو څانګه
زما يې نوم د غره او سيند او د څېړيو په لاسو ليکلی.

❋❋❋

غر د څېړيو شنه شمله په سر د کلي پر د پرو خور دی
د خدای له شنه تخته پرې وورې لکه سپين باران
د پېغلو پېغلو ستورو حورې
سيند تر غېږې لاندې ناڅي
او څپې څپې تيونه يې اوبه اوبه شول.

❋❋❋

سيند،
څېړۍ:
زه له همدغو جوړ يم
مور مې د غره د سرو لمرونو د توپان هغه زړه ابۍ ده
تولە ورځ
د لمر په سرو وړانګو ډوډۍ پخوي

پلار مې دغره هغه ګوربت دی
چې تر سيورو د وزرونو يې
د ورېځو د کاروان د توپاني او ښانو پل وچ دی.
❋❋❋
غر،
سيند،
ځېړی:
زه له همدغو جوړ يم
چې د ګناه او ګناهونو ميندې لنګې شي،
له خولې د جبرائيل نه د غضب ځګونه لارې وکړي
نوح مې د غره پر سره کېږدی غوړوي
زموږه غرونه توپان نه پېژني
د ازادۍ او عشق نومونه ملايکو ته زما د غرو شملو ښوولي.
❋❋❋
مورمې د سنيد ځپو ته ناسته ده
په لمر راته ږوږی پخوي
پلار مې ګوربت دی
راته بولي د ځېړيو د شنو ځانګو
او د لوړو لوړو غرو د شملو سرود.
۲۰/۴/۱۳۷۴
کابل

دا کښتونه- دا بادونه

دا ترڅو باران د اوښکو ؟
دا ترڅو د تورو وريځو چپاوونه؟
دا ترڅو قتل د لمر، قتل د سيورو ؟
دا ترڅو زما کښتونه، ستا اسونه؟

❋❋❋

دا ترڅو زګېروي د باغ، د سپوږمۍ چيغې؟
دا ترڅو د شپو په موټو کې قمچينې؟
دا ترڅو د بې حيا پردې په تورو
راته وژني پښتنې پښتنې مينې؟

❋❋❋

دا ترڅو د مينې تور سفر ته لارې؟
دا ترڅو نېزې د باد ، کمڅۍ د ګلو ؟
دا ترڅو پر دې هوجرو يرغل د واورو ؟

دا ترڅو تبر په غاړه کې د ولو؟

❋❋❋

دا ترڅو دا خوارې ځمکې، خوارې سپارې؟
دا ترڅو دغه نهر نهر فصلونه؟
دا ترڅو زخمي ورغوي د لوګرو؟
دا ترڅو يې له تنهاکو نه باجونه؟

❋❋❋

دا ترڅو د ريا سپين څادر پر ولو؟
دا ترڅو په رڼا ورځو کې لمونځونه؟
دا ترڅو تسبې په بنګو کې لړلې؟
دا ترڅو په تورو شپو کې ګناهونه؟

❋❋❋

دا ترڅو مې بې پتې د سرو غوټيو؟
دا ترڅو د ستا اغزي زما باغونه؟
دا ترڅو په دې پردې پردي ټوپکو
قتلوې دا زما خويندې، زما ورونه؟

❋❋❋

دا ترڅو وطن زموږ واک د پرديو؟
دا ترڅو وطن زموږ حکم د نورو؟
دا ترڅو زموږ د باغ پيغلې بلبلې
ګډوي راته هوجرو کې د سرزورو؟

❋❋❋

دا ترڅو به نه اذان نه جوماتونه؟

دا ترخو به نه ساقي نه يې جامونه؟
دا ترخو د ابليس سره لمبه لاس کې
راته سيزي کله کور کله ښارونه؟
❋❋❋
دا ترخو د ورور په وينو کې منګولې؟
دا ترخو د مور په سترګو کې کوکارې؟
دا ترخو مې د وطن ابۍ شهيده؟
دا ترخو مې د ولس، دا لارې لارې؟
❋❋❋
ما ويل چې که ها سيوری دلته وشي
زه به بيا لکه انګور ببرته زلمی شم
ما ويل چې که ها لمر ببرته ژوندی شو
زه به ټول لکه ماښو ورته لوګی شم.
❋❋❋
ما ويل چې که دا شپه چېرته سبا شوه
بيا به نه زېږي بګوې له تيارو نه
ما ويل چې د اسمان شمله به وچوي
ددې ښکلو ښکلو ستورو له غونچو نه.
❋❋❋
ماويلې چې يو ځلې که سپرلی شو
بيا به جوړ شي پر کمڅو د ګلو غرونه
ما ويلې که يوه ځپه شوه وښنه
بيا به زېږي له لښتيو نه سيندونه.

❋❋❋

خو مې کښت دې لېونو اسونو لوټ کړ
د لورونو غاړې يو وړلې زنګونو
د کوچيو د کاروان مخې ته تم دي
دا اسمان اسمان اغزي زما د غرونو.

۱۳/۴/۱۳۷۴
لغمان

غزل

موسم و مه د جل، رانه باران شولې ورېمې !
څادر مې شوې، تنې مې د ګرېوان شولې ورېمې !
دا زه وم چې مغرب و مه د ښکلو د سجدو
دا ته يې چې سجدو ته مې يزدان شولې ورېمې !
دا زه هغه زه نه يم ټول تصوير يم ستا د مخ
زه سيورى ستا د سترګو، ته مې ځان شولې ورېمې !
يوه شمعه مې بس وه د تياره کاله د شپو
تيارو ته مې د کلي چراغان شولې ورېمې !
تالو کې ژبه وچه د غزل مې وه پرون
نن ټول شو مه غزل چې مې جانان شولې ورېمې !

۵/۵/۱۳۷۴
کابل

اورنی پر درمندونو

دلتــه مــه راځــه اشــنا پــر کلــي جنــګ دی
هـر مالـت او هـر ګـودر پـه وینـو رنـګ دی
دلته ښکلي کمڅې سیورې دي باغ نه شته
دلتـه مېشـت د تیـارو زور دی څـراغ نـه شـته
دلتــه شــنه دي لــور تــر لــوري توپانونــه
دلتــه مــړه دي پــه نغریــو کــې اورونــه
دلتـــه ځالـــه د ګورېتـــو پـــه اور ســـوې
دلتـــه زېـــږي لـــه زمریـــو نـــه بګـــوې
دلتـه شـرنګ نـه شـته مړونـد کـې د بنګړیـو
دلتــه پــل کلــي کــې ورک دی د ســـړیو
دلتــه مــري لــه ډېــرې لــوږې تنورونــه
دلتـه اور اخلـي لـه تنـدې نـه سـیندونه
د پردېســو ګــاولي نــه شــته پــه دېــرو کــې
د ربـاب سـتونی وچ شـوی دی هـوجرو کـې
دلتــه ټېټــې د پښــتون لــوړې شــملې دي
ســـپکې شـــوې مـــو د مینـــدو لـــوپټې دي
هـــر قـــدم کـــې پـــایکوبي ده د دېوانـــو
هـــر لوېشـــته کـــې کـــورګی دی د پېریـــانو
لمـــر یـــې وواژه د شـــپو دلتـــه یرغـــل دی
قتـــل شـــوی مـــې پـــه شـــونډو کـــې غـــزل دی

تــــاووي راتـــــه پـــــر ژبــــو زنځيرونــــه
ســــړوي راتــــه ككـــرو كـــــې اورونــــه
درښــتيا لــوريې چــې ويښــه كـړه تربـور شــو
چــې د حـق نـاره يـې جګـه كـړه منصور شــو
چې يې ((نان)) ته ((ډوډۍ)) وويلې فاشست
شــــــــــــــــــــــــــــــــــــو
چــې ډيــره پــرمخ نــه وه كمونيســت شــو
يــو خنجــر دی څــو چـړې دي څـو لاســونه
راتــــه ريبـــــي د وطـــــن دمـــــور رګونــــه
رالوېـــــدلې دنيكـــــه دســـــر پګــــړی ده
خــــواره شــــوې د زړې ابــــی كېــــږدی ده
يـو ((اكبـر)) بيـا ددې غرونـو بچـی نـه شـو
يــو ((ايــوب)) د ميونــدونو ســړی نــه شــو
فرهاد شته دی، تېشه شته خو غرڅ يې نه شته
پښــتانه هســې ژونـدي دي زوړ يــې نــه شــته
دا چـــې نـــن د خــــونړي كـــاروان رهبـــر دی
د اوبــــو د ژيــــو هغـــــه ســـــوداګر دی
د زرتشـت اور يـې شـهيد كـړ سـيلاب راغـی
اورنــــی پــــر درمنــــدونو دريـــاب راغــــی.

۲۲/۵/۱۳۷۴

كابل

زېږدا

هغه ګړۍ خدای د جنت د ښکلو حورو
د لیمو پاڼو کې
د ښکلاګلو ته په لپو ورکولې اوبه
چې ته راوزېږېدې
او ته د خدای دباغیچو د سرو ګلونو
هغه شنه ((وږمه)) شوې.

۲/۷/۱۳۷۴
کابل

زېړي (۲)

زما په سترګو کې يې شين فصل د وير کړلی
د لمر زخمي زخمي کوترو ته
يو زېړی د باران خو مې شه !
کوچيان په سره وچکالۍ راغلل
دې وږو وږو وريو ته د اوښکو دسترخوان خو مې شته !

۹/۷/۱۳۷۴
کابل

بې ننبې

پوهېږم نه،
له کومه ځایه یې پر ما باندې را پېښنه کړې؟
دلته یې سیوری هم د ځمکې په سر خور نه دی
په سپینه تنده کې یې ښنه د تبر نه شته
د زلفو باغ نه یې د ښار د بازاري ګلونو بوی نه خپرېږي
نه یې خو ښکلوانګو کې د شنو کلیو د تاو د وبادونو مچه ښکاري
پوهېږم نه،
له کومه ځایه یې پر ما باندې را پېښنه کړې؟
دا سې حیا د پرښتو سترګو کې هم نه شته
دا سترګې نه دي
د حیا چینې دي.

۲۶/۷/۱۳۷۴
کابل

غر (۲)

د باد له څنډو مې د غره د هغه شنه ځنګله سلام راځي
باد مې د غره د سپينو کاڼو په هندارو کې د خپل زلميتوب خوب ليدلی
باد مې د کلي د تيارو شپو تورو زلفو ته د غره د رڼو ستورو کجاوې راوړي.

❋❋❋

که چېرې نه وای غره !
زما په سترګو کې نو ځالې د ګربتو ځايېدلې کله؟
ما به دلمر تپې تور زنو ته د پاڼو پر ورنونو طلايي خوبونه چېرې پلټل؟
او که ته نه وای غره !
ما به د خپلې هسکې غاړې دغه دنګ اس ځغلولو چېرې؟

۲۲/۷/۱۳۷۴
کابل

خوب ته سرود

خوبه ! ځادر راباندې وغوړوه
نور مې ویده کړه چې ویښتیاوو سترې کړی یمه
نور مې ویده کړه چې له ویښې نه مې کرکه راځي
زه چې ویده یم ویښ یم
خوبه ! ځادر راباندې وغوړوه !
خوبه قربان دې شم
نور ماته ددې ورځو دا بربنډې پېغلې مه راښیه
زه یې د سترګو په هندارو کې
د اور او د سکروټو او لمبو ازانګې نه شم لیدی
زه خپله لاره بې له شپو په رڼو ورځو کې موندلای نه شم
ورځ مې د سترګو په هندارو کې اورونه کري.
خوبه ویده مې کړه
ځادر راباندې وغوړوه !.

۳۰/۷/۱۳۷۴
کابل

تش صدف

څانګه مې وچه ده غوټۍ نه لري
هغه کوچۍ یم چې کېږدۍ نه لري
هغه صدف یم چې ترې لوټ شوه سیپۍ
زه هغه شپه یم چې سپوږمۍ نه لري.

۱۴/۸/۱۳۷۴
کابل

استاد رشاد ته د هغه د ثلوراويايمې کليزې په مناسبت:

جامِ جم

مشوانۍ يې رانه يوړه قلم نه شته
بت پرست يم خو مې ښکلی صنم نه شته
يوېې ته يې دامنې؟ چې ټول وطن کې
بې له څو تنو نه زوی د ادم نه شته
ستا درنې پګړۍ ته څه وکړم حيران يم
دې مالت کې بې له ځوزو شړشم نه شته
نن دې نوم ځکه په خوله اخيستی نه شم
ما مينځله خو جانانه زمزم نه شته
زه دې سترګو کې هر رګ د جهان وينم
څومره دروغ دي دا چې بل جامِ جم نه شته

۱۷/۸/۱۳۷۴
کابل

له خوشاله تر ننګیاله

مـالي راشـه اغـزو د زړه پـر ګـل وهلـی یـم
((سقاو)) پـه زړې تـورې د ((مغـول)) وهلې یـم
رقیب به مې د زړه له وینو تشه((ژی)) کړې ډکه
خـو سـر مـې د ایـل نـه دی کـه یـې سـل وهلی یـم
یـو ګـل څـه پـه کمڅـو کـې د پښـتو دنـاوې نـه یـم
نـاره د ((انـاالحق)) یـې پـه کاکـل وهلـی یـم
حیران یم د ((اکبر)) پر مړي بیا څه پسات شوی
پردیـو مـې د خپـل کـور پـه درشـل وهلـی یـم
تقدیر بـه مـو وي داسې لـه خوشاله تـر ننګیالـه
همـدا چـې کلـه غیـرو، کلـه خپـل وهلـی یـم.

۷/۱۰/۱۳۷۴
کابل

((یاسیر)) نه مري

((یاسیر)) روان دی دایمان بېرغ په لاس کې
د خپل ژوند د دوروستني ټکي شهید په خپلو وینو مینځي
((یاسیر)) له سره زېږي
((یاسیر)) په زړه د اناالحق فصل کرلی
اهریمن د توپانونو پرې څپېړې او د تند رپرې سپرغۍ وروي
فصل د مرګ نه پېژني
((یاسیر)) د شنه فصل د وږو پر وېښمنو کمڅو سوری کړی.

❋❋❋

((یاسیر)) د لمر له کلي ځي د زنداني ستورو خلاصون ته
تورې وربځې د شهید زړه په سرو وینو ولي
((یاسیر)) د ښکلې ځوانیمرګې سپوږمۍ غوږ کې
د مسیح د ژبې دم د رغېدلو ولوست
((یاسیر)) د خپلو نارو ونه ددې شپو په اسماني دښتو کې کېنوله.

((یاسیر))روان دی د سفر د لارې غرونه، ځنګلونه ریبي
((یاسیر)) د ېوانو ته بلنه د جګړې ورکړې
((یاسیر)) لګیا دی د منزل مزي په پښو کې د یارانو شیندي
او ورته ښیي د فلاح سرود
((یاسیر)) د خدای(ج) د پاکې مینې د اسمان ستوری
((یاسیر)) د ((قاف))د غره د ځوکو د ښایسته ښکلو پیریانو غزل.

۳/۱۲/۱۳۷۴
کابل

د چغو تصویر

زما د چغو شین تصویر دې مات کړ
زما نصیب، زما تقدیر دې مات کړ
هغه ریبار خوب مې اوس هم نه راځي
څه د دیدن ښکلی زنځیر دې مات کړ
راته په برندو سترګو ګوره خو مه
زما د زړه د کوتې تیر دې مات کړ
شپه شهزاده وه، کیسې وې او عشق
دغه د ټول عمر شوګیر دې مات کړ
چې یې راوستې زلزلې پر وطن
ګرانې کچکول د کوم فقیر دې مات کړ.

۶/۱۲/۱۳۷۴
کابل

غر (۷)

د غره پر کلي مې د سرو ګلونو سیند راغی
زما د غره په وینو سرې تیږې ډولۍ شوې
د سپرلي ناوې ته
غر مې د وینو او ګلونو د غه سرې سرې پګړۍ دواړه تړي.

***

د وربځو اوښې مې د غره په تورو څڼو
هر سهار څري
غر مې شپونکی دی
د شـنو پاڼو په شنو لوښـو کې د تورو شـپو له تیـو ځنـې سـتوري
لوشي
غر مې رمو سره نارې د سرو لمرونو کوي
غر مې د وینو تار په لاس کې
له غوټیو نه جامې جوړوي.

***

غر مې ځېږې ځېږې راخور دی
پر ټټي ګوربتو سیوری کوي
غر مې لاسونو د زخمي زخمي ګوربتو کې

له شپو سره جګړې ته
د رڼو ستورو لورونه کړي
زما د غره ګوربت د زړه د رڼو وینو د یاقوتو له د برې نه
راته باد د ازادۍ وړوي
زما د غره نوم
د سرو وینو
او د ګل
او ازادیو نوم دی
غرمې د وینو او ګلونو د غه سرې سرې پګړۍ د واړه تړي.

۲۳/۱۲/۱۳۷۴
کابل

خوب په ایینه کې

لمرشود شنو پرخو ښیښې یې راته ماتې کړلې
څه د ګلپېغلو لوپټې یې راته ماتې کړلې
ګوره ګوزار مې د پښتون اشنا څه سم ولګېد
زولنې پاتې شولې پښې یې راته ماتې کړلې
زمادزړه خم یې که تش کړ، تشوي دي خیر دی
څومره ظالمه ده پیالې یې راته ماتې کړلې
مایې د سترګو ایینې کې و یو خوب لیدلی
دې مې کور وسو ایینې یې راته ماتې کړلې
داسې سجدې سجدې چې وایې ړوندخونه یې ملا
چېرته سجدې وکړم کعبې یې راته ماتې کړلې.

۴/۱/۱۳۷۵
کابل

ذبیح الله انیل ته:

له ابلیس سره

کلونه وشول چې مې روح
دخدای د مینې د غوټیو په شینکۍ ځولۍ کې نه ځايېږي
ماد ابلیس اشنا د ښکلو سترګو پانړو کې
د حسن او د مینې غوړولی څادر
خدای رانه کرکه لري
مګر شاعر ابلیس مې سترګو
او د شونډو جاودو دښتو کې لګیا دی
راته زړي د غزل کري
څوک مې دښکلې شاعرۍ په قدر نه پوهېږي.

❋❋❋

کله چې شپه شي
د خوږې ګناه د پېغلې د سرو شونډو جام پر سر واړوم
ابلیس د حورو د سرو شونډو د سرو پانړو

کليمې پټې کړي
او د غزل لونګين خور کړي زماد شونډو پر شاعرو پاڼو
کله دې خوب کې د ((حوا)) د چمبو غږ ليدلی؟
چې يې غزل ته ((آدم)) مست شي ان له شپې نه ترسبا
پورې
هغه چمبه، هغه غزل زه يم
نو ته چې ځې را پسې ژاړې ولې؟
لکه ابليس درسره مل يمه زه.

۲۸/۱/۱۳۷۵

د استاد روهي په مړينه:

هغه غر، هغه سيوری

ډک جام مې له منګولو د جانان ونړېده
يو ستوری له لمنې د اسمان ونړېده
دا شپې به د کيسو د زمانې راته ثوک راوړي
ای عشقه چې رباب د ادم خان نړېده
يو شين قامت چې رنګ دی او يو شين سيوری چې نه شته
يو ګټ مې له دې غره نه د افغان ونړېده
حيران يم د غزل شبنم به خدايه چېرته تم شي
زموږ چې د شعرونو سايبان ونړېده
ځولۍ به څنګه رنګه د پښتو دا بې نه وي
يو غر غونډې روهي د روهستان ونړېده.

د ۱۳۷۵ل کال غبرګولی.

ویر، مینه

هلته پر مړو ژاړي
خو زه او ته لکه جوړه بتکې
د غېږو غېږو څپو غرونو کې بربنډ ناځو.

***

هلته پر مړو ژاړي
هلته د وچې کربلا د تیږو ښار کې
د سرو وینو نالیدلې سرې غوټۍ ښکلوي
خو زه د کب په شانې
ستا د مچکو سمندر کې لامبم
ته لکه سره انګور په وینو لنده
زما د لاسو د ونې څانګو کې ټالونه وهې
موږ نه ((یزید)) او نه ((حسین)) لیدلی.

کابل
د عاشورا ورځ
۸/۳/۱۳۷۵

پیر محمد کاروان ته:

مینه او ژوند

یوه زړه ونه خوره ده پرې
تر سیوري یې یو ځوان ناست دی
یوه سپینکۍ پیشو یې غېږ کې ویده
اود ورځپاڼې په هر توري کې یې سترې سترګې.
شونډې چلم ته ورنږدې کړي
ورنه واخلي د لوګیو امېل
ورو ورو په شونډو کې موسکی شي
د پیشو په غوږ کې نارې کړي او وایي چې:
- پیشو تا مینه کړې؟
مینه د چرسو یوه شنه نشه ده
مینه ورځپاڼه ده
په ژوند کې یې پو ټکی د رښتیا نه شته.

- پیشو ! پوهېږې چې ژوندون څه دی؟
ژوند د شنو چرسو د وریښمینې نشې شین واټ دی
چې د ارمان اس په کې وځغلي
او ستړی شي
او ومري په کې
او د کوڅو سپو ته یې تشه شان کیسه پاتې شي
پیشو ! تا مینه کړې !
پیشو ! ژوندون څه دی؟

۱۲/۳/۱۳۷۵
کابل

کوچی په باران کې

ستورو د شپې پر تیو خولې ایښې ارام ویده دي
د شپې مانۍ نه د سپوږمۍ پېغله زلمو ونو ته نه راګوري
نرۍ باران ووري
او د بادونو هوسۍ
د ځوانې دښتې د تیونو پرګلونو ځري
هلته یو سترې کوچی
د پټاسو دستمال په لاس کې د باران د طلایي مچیو
له شنې ورا تېرېږي
په لاره ځي، ځان سره وایي کوچي:
نرۍ باران دی
له کېږدیو نه د سپو د ویښې غږ نه راځي
درخو به خوب وړې وي
دا خو به څوک ویښه کړي؟
ستورو درواغ وویل.

۲۱/۳/۱۳۷۵
کابل

کله چې لمر ګل وکړي

کله چې تال د شپې را وشلېږي
د سترګو په هنداروکې د لمر کوترې ځالې وکړي
کوترې سپین وزرونه پرانېزي
د خوب د شنو ځنګلونو ماتو څانګو نه دانې ټولې کړي.
کله چې مخ د سهار ګل شي
او د شاتو مچۍ ټولې شي پرې.
کله چې کاڼي د ښوونځیو د تبیو تندې ښکل کړي
او ماشومه نجلۍ
له تور کمیس او سپین سالو سره په لاره کې خوره وره شي
لکه د وربځو او سپوږمۍ د ودېدلو شېبه
کله چې ووړ ماشوم د تورې تختې مخ باندې
د سپین تباشیر خال کېږدي
او شېبه وروسته ماشوم وړی شي
د ووړ جزدان له واښکو نه د ږیو مهار لرې کړي
د وچې ډوډۍ ښکار وکړي
راشئ مین شئ پرې
او مینه وکړئ
زه چې زلمی وم هره ورځ مین وم.
۳۰/۳/۱۳۷۵
کابل

د باغ غزل

سپرلی شو پېغلې دښتو ته ورږمو کې وایي څه
ای ونې ! شینکی باد درته نغمو کې وایي څه
شاعر سیند مې نن خدایزده چې لیکلی کوم غزل
لړ تم شه ورته عشقه ! چې څپو کې وایي څه
رمو ته د ګلانو سهار څه ویل شپېلۍ؟
کوچۍ موسکا دې ګوره چې اینو کې وایي څه
یو ورږم دې کېږدۍ نه د ګرېوان ووت څه یې وې
یو خوب دې په ټوکریو د لیمو کې وایي څه
یو باغ یې خو زرغون کړ چې غوټۍ وکړې لاسو
ستا خیال مې نور د سترګو په زانګو کې وایي څه؟

۴/۴/۱۳۷۵
کابل

يو شين انځور

له مانه څه شی غواړې؟
ماته د پلار تر مړينې وروسته
درې څيزونه په ميراث پاتې دي
اس
او هوجره
او يوه سره په وينو وللې توره.

✵✵✵

له مانه څه شی غواړې؟
دغه د منډو
او د وينو
او ډوډۍ د واده شين انځور؟

۱۳/۴/۱۳۷۵
کابل

بیه

کلونه وړاندې مې ورته ووې:
دا ستا د شونډو څاڅکی په څو دی؟
وې: ستا د پلار او د نیکه وینه
او نن مې بیا ترې، پوښتنه وکړه:
ټول پېغلتوب دې وایه په څو دی؟
راته یې ووې:
ګرانه !
یوازې یوه ډوډۍ !

۳۱/۴/۱۳۷۵
کابل

دوه پرښتې

دوه پرښتې لکه جوړه بتکې
زما د کور په ایینو کې لامبي

❋❋❋

پرښتې ! ای پرښتې !
لاس دې زرغون،
پل دې زرغون،
خو وایه نن دې راته څه راوړي؟
((هغه زرغون ګل د سپوږمۍ څنو نه))

❋❋❋

پرښتې ! ای پرښتې !
لاره دې سپینه،
شپې دې سپینې،
وایه تا راته نن څه راوړي؟
((دا د سپینکي لمر د لاس سپینه توره))

❋❋❋

پر پګړۍ ګل،
لاس کې مې توره شنه شوه
پښتو ! سپین آس شه
چې د وخت د مغولو جنګ له ورځم.

۲/۵/۱۳۷۵
کابل

ونه

سکروټې دي، لمبې دي خو ټوکېږي يوه ونه
کلونه پس دې ښار کې زرغونېږي يوه ونه
رګ رګ کې يې د پاڅو خير که وينه پاتې نه ده
ريښه يې په اوبو کې ده غوړېږي يوه ونه
د څانګو په کېږديو کې يو غږ د شپېلۍ نه شته
کوچۍ ښارو رادرومه چې لويېږي يوه ونه
منم چې به لوګر راته کښت لو کړي د لونګو
تالو نه د لاره کلله تېرېږي يوه ونه؟
سپېرو سپېرو شملو ته به سبا ګلونه راوړي
په سر مې چې نن سيوری سيوری کېږي يوه ونه.

۸/۵/۱۳۷۵
کابل

دا جل، دا برسات

شوګیر چې درته شپو پر څهو مات راوړی دی
یو خوب مې درته سترګو کې سوغات راوړی دی
دا ډک جام چې نن ربړدي په لاسو کې د فرغون
موسی له کوه طور ځنې تورات راوړی دی
دا چا ویل چې وربې د پښتون شولې هوجرې؟
دې وربو میکائیل ته هم خیرات راوړی دی
شېبه پر لمبو سره ده او شېبه پر ګلو سره
دې خاورې کله جل، کله برسات راوړی دی
ساعت وروسته رازبړو دا ساعت خیر دی چې مرو
تقدیر راته بس دغسې حیات راوړی دی
سپېڅلی مسلمان دی خو یې زده نه شوه سجده
دې قام ته خدای دخپل غرور زکات راوړی دی.

۳۱/۵/۱۳۷۵
کابل

د خوب کوترې

ما بېګاني خوبونه
د ښکلي سیند په طلایي هندارو ټول مات کړل
د خوب زخمي زخمي کوترې مې
د سترګي او کوچي سیند د څپو کښېږدی، کې نه ځايېږي
کبه !
دا څه مې وکړل؟

❋❋❋

سیند مې د خوب زخمي کوترو ته یو بام نه لري
د سیند لاسونه خو د غره کاڼو پخوا پرې کړي
څوک به زما د خوب کوترو ته په لپو کې دانې ورکړي؟
کبه !
دا څه مې وکړل؟
کبه !
زما د خوب زخمي زخمي کوترو ته
یو سیوری، یو پناه خو شه !
کبه !
زما د خوب زخمي زخمي کوترو ته
د سترګي درد دوا خو شه !
((نه... نه !
مور مې لګیا ده له سهاره تر ماښامه په زړو ګوتو جامې مینځي

لور مې تمامه ورځ اییني سره خبرې کوي
زما هم خوب راځي)).

❋❋❋

سیند لا روان دی
سیند بهېږي پسې
د خوب کوترې مې کوچۍ شوې بېرته نه ستنېږي.

۵/۲/۱۳۷۵
کابل

مات لمر

یو ستوری ستورو وواژه یو لمر د سبا مات شو
د غرونو په لاسونو مې یو غر د سبا مات شو
منم چې سپین سبا دی شپه کوچۍ شوه چېرته لاړه
موسم د سبا راغی خو وزر د سبا مات شو
دا بیا مې د نشو په ګناه څه نیسې زاهده؟
ساقي لاړه منصور شو او ساغر د سبا مات شو
دا شپې پربېږده اوږدې شي ان چې ستوري ځانګې وکړي
کلاله ! ستا په لاس کې چې هنر د سبا مات شو
مورېو وړ د رڼا نه یو تښتېدلو وربځو راشئ !
رهبر د سبا نه شته دی، لښکر د سبا مات شو.

تله ۱۳۷۵
کابل

هغه دار - هغه چنار

پښتنو وینو غوټۍ وکړې بهار دی
ساقي ګوره چې پېړۍ وروسته مو وار دی
پورورې څه د تاک د پېغلې نه یو
هر یو رګ یې زموږ د سرو وینو ابشار دی
زنګ وهلې تورې غرپ د لمبو غواړي
ساقي زار شم راکوه یې چې خمار دی
لا د ژیو سوداګر سره جګړه ده
لا خو پاتې جوړ د هغو اوبو ښار دی
رباب ګونګ دی ادم هېرې چیغې غواړي
چا ترې وړی د درخو د غاړې هار دی
شنو زمریو ددې غرو ته خبر ورکړئ
چې اباد لا د زړو بګوو غار دی
بیا پر غاړو د شملو غرونه او چت شول
اورګډ شوی د ټیکریو پر بازار دی
هره پېغله ملالۍ، هر ځوان ایوب دی
هر سنګر مو سور میوند د کندهار دی

وربځــو دا مــو د يــو څــو ســتورو نبــزې دي
لا کـــاروان مـــو د لمرونـــو خـــو پـــه لار دی
ازمــوينې تــه يــې وختــه ! څــه حاجــت شــته؟
يــو پــه دوو تــوتــو لــوی، بــل پــه انګــار دی
هــر يــو ښــاخ يــې چــې و دار د ژيــد ارانو
هغــه وور نيــالګی هســک شــوی لــوی چنــار دی
تــه پــه نشــته غــوږ کــړه خــولۍ پــه ســر وړه
مـــا تړلـــی د خوشـــال بابـــا دســـتار دی
اوس نـــو زر لالـــي د نـــورو ترپنـــه زار کـــړئ
چــې مــې څوړنــد خپــل لالــی پــر ســر د دار دی.

۳/۸/۱۳۷۵
کابل

مينې ته...

مينې ! له شرمه در کتلی نه شم
پېريان د ((قاف)) له غرونو راغلل
بيا د عشق د پرښتې د ګرېوانه غاړې ته لاس اچوي
ابليس لګيا دی پر زمزمو ، د ګناه خپله کېږدۍ غوړوي
مينې له شرمه در کتلی نه شم !

❋❋❋

مينې له شرمه درکتلی نه شم
سيلۍ الوتې زموږ د باغ
د سرو ګلونو د ښايسته وو
پاکو ميندو په کمڅو کې تومتونه اوبې
مسيح تېره توره په لاس د تومتونو په
واښونو کې زنګېږي او خپل غم ته خاندي
نور په دې ښار کې لېونی د مينې پاتې نه دی
مينې له شرمه در کتلی نه شم !

❋❋❋

مينې له شرمه درکتلی نه شم
چې مو هر غږ پر هوا خورشي دلته ځمکه، دلته خاوره
ترې د غرو په څېر ماران زېږوي
دلته جنډه د يوه نر پر قبر هم نه شته
شيطان پر ځمکې بادشاه شوی او زموږه پر سرونو

هغه تخت د سلیمان ګرځوي
پېریان یې حمد بولي،
مرغان پرې سیوری کوي،
او به زموږ له لپو تښتي او بادونه مو په کانو ولي
دلته له زړه اسم اعظم هېر دی
مینې له شرمه درکتلی نه شم !

❋❋❋

مینې له شرمه درکتلی نه شم
نور مو د کلي د ګلونو په کاله کې
پېغلتوب د ګل غوټیو چېرته هم نه شته
او ابراهیم د خپلې ښکلې نازولې د جمال او د عفت
د لوټ کوخو کې د غارت قصې ته خوب وړی دی
نور مو د باغ نجونو ته ((هسکې)) او ((کږې)) شملې
دښمنې ښکاري.
مینې له شرمه درکتلی نه شم !

۱۲/۹/۱۳۷۵
کابل

شپه

ای شپې !
راځه چې ځو د خوب په کرونده کې مې ځايېږي خونه
❋❋❋
شپه د کمځو د غرونو ټال کې ځنګېدلې راغله
پلو د تورو ورېځو
په کې پاولې د ستورو
لکه:
کوچۍ پېغله رمه کې د ښايسته وريو
خو د سپوږمۍ هنداره ماته ده ای شپې !
ته به د خپل حسن
او عشق
د پېغلتوب تماشه چېرې وکړې؟

۱/۱۳/۱۳۷۵
کابل

غزل

بیــا رانغلــې بڼــو تــه پــه پســتو پســتو وزرونــو
زمــا د خــوب کــوترې ســتا د ســترګو لــه بــامونو
ځلــو وهلــي ګــوره څــه خــواره واره پــرې ګرځــي
د شــونډو بوراګــانو مــې ســتا د شــونډو پــر ګلونــو
په خپل شرنګ به ویده شمه، په خپل شرنګ به راویښ شم
بنګــړي مــې کــړه د لېچــو ګرځــوه مــې پــه لاســونو
زمــا مینــه یــو ســیند دی او ســتا زړه وور کــوتې کلــي
دا ســـیند چېرتـــه جانانـــه او کېـــږدی د حبـــابونو
لاښـــکاري چـــې مـــوده لېونتـــوب مـــې پـــوره نـــه ده
یــو څــوک راتــه نــارې وهــي د غرونــو لــه ســرونو.

۱۳۷۲ وری
کابل

ژوند

ښايي چې ژوند يو ګنهکار وي
چې تراوسه پورې
لا د زمان د اسماني سکوت
د دنګو، دنګو غرو غاړو کې
لکه پر غز ((حنيفه))
چې د الله د مخلوقاتو د ((قاتل))
او د سرو وينو د سېلاب د بهوونکي په نوم
د خداى له شرمه
زنداني د تورې ځمځې پاتې
هاسې د خپلو سرو غچونو
په کوم خوب تللى وي
ځکه:
د ژوند د بنده ګانو هغه شنه خوبونه
د شيطانانو
له تورجنو خوبو
تور پاتې شول.

۱۳۷۲
کابل

دا هوجرې او دا شملې

نه ساقي شته، نه جانان شته مازيګر دی
خو مره ترې د پېرېو مې ساغر دی
پسرلی نه دی پرې نوم د سپرلي مه ږدئ
ډوب په وينو کې يو سور چريک د لمر دی
د نارنجو ښاخ منم ورته بنګړی شو
خو مات شوی مې مړوند د سپين سهر دی
نازولې سپوږمۍ مه خبروه شه تمه
چې د ورېځو او ښو ولاړ درته پر سر دی
شنه منګې مې د جنګو پر ولو مات شول
د نامرده مغل يون پر دې ګودر دی
رانه اخلي د رڼو ستورو ناموس مې
چې ويده د شپو په تيکو کې خنجر دی
ته دې غشي وروره ګوندې چې وينښ شم
لامې پاتې ځای په زړه کې د پرهر دی
د دېرو د قام شملې ورنه لوګي کړئ
د هوجرو طالب ختلی په سنګر دی.

۱۹/۱/۱۳۷۲
کابل

لیک

څو میاشتې وشوې چې در تللی نه شم
لارو کې ډېرې شنې دي
ګلان د اوښکو وروم پرې
ټوله ورځ د ستا د یاد ښکلې زانګو زنګوم.

***

همدا چې لمر شین شي
زموږ د ښار هغې زړې دښته کې
زموږ د ښار مین په کاڼو ولي
زموږ په ښار کې د مینو د سنګسار پسرلی بیا راغلی
نو لوپټه دې غواړم
په کې د خپلو تورو سترګو یو انځور
د نارنجي غرږ پر وریښمینو تارو واوبه
راویې لېږه
چې ستا د یاد هغه خیالي حورې مې
زانګو نه باد یو نه سي
راته سنګسار یې نه کړي
څو میاشتې وشوې چې درتللی نه شم
لارو کې ډېرې شنې دي.

۱۲/۲/۱۳۷۲
کابل

مړوند

مړوند یو خوب، مړوند سترېیا نه لري
مړوند د غره د ابۍ پۍ رودلي.

❋❋❋

تا د سکندر کله ژړا لیدلې؟
یو سپین مړوند پرې د سرو تورو ګوزارونه کوي
یو سپین مړوند یې د غرور د اسویال رېبلی

❋❋❋

سکندر له لیرې لارو راغی د فیلانو له سرو تېر شوی
سکندر د پاروپامیزاد ښاپېریو شنه خوبونه ویني
یو سپین مړوند ورته جګړې ته وتی
وربانډې تندر د مړوند ووري
خو ای د سپین مړوند ((روښانه)) پېغلې
تورې په ورو،
تورې په پام وروه
سکندر په تورې هغه سپینه ډوډۍ نیمه کړله
نقاب دې سپین مړوند ته اور واچاوه.

۱۹/۲/۱۳۷۲
کابل

د لور غزل

پلــو پــرې د مــخ خــور کــړه غوړېــدلي دي ســرونه
جانانــه ! ســتا وربــل تــه مــوږ کرلــي دي ســرونه
دې قام ته د منصور وايه کوم دار شته دی که نه شته؟
لــوګرو کــه هــر څــو ورنــه رېبلــي دي ســرونه
د يــار د ســينې دښــته کــې د هــار نســيمه وروځــه
غمــي نــه دي دې تــال کــې زنګېــدلي دي ســرونه
څراغ چې شي دې دښته کې د وخت ستړي کاروان ته
پــه لــوړ ښــاخ د چنــار کــې ځړېــدلي دي ســرونه
چې سرې سيلۍ شوې ګونګې او د لور غزل يې وچ کړ
هــر ګــل مــو هــرې پــاڼې تــه ښــندلي دي ســرونه
ايــرې شــول خــو يــو چــم د ټيټېــدلو يــې زده نــه کــړ
الله مــو د غيــرت پــر لمبــو وللــي دي ســرونه
رقيــب پــر ډمــو وپلــوره مــوږ ســر داو کــړ پــر حــورو
يــو چاتــه پــه ســوغات کــې مــو لېږلــي دي ســرونه.

۲۵/۲/۱۳۷۲
کابل

غزل

سپرلی که راوړی نه شئ ترې د سترګو انځور راوړئ
دې شپو ته سبا نه شته یوه لپه د نور راوړئ
منم چې یو سر نه شته دی چې غچ یې د سر واخلي
دې دار ځنې ملګرو خو دا سر د منصور راوړئ
چې پښو لاندې کړ وربځو، چې د شپو ډمې پرې خاندي
د لمر تېږې آسونو نه لوېدلی غرور راوړئ
د سترګو تور مو بار که د ((یعقوب)) کړ پر اوښانو
دې وړې مېلمنې ته لر د ستورو انګور راوړئ
راځي چې تور ماښام کې رانه وړي چې زلمی عقل
یوه یې له تاکونو نه په بدو کې لور راوړئ
په شونډو کې همت که د خندا راوړلو نه شته
دې ښار ته خو تابوت د ځوانیمرګه سرور راوړئ.

۱۲/۳/۱۳۷۲
لغمان

زما د چم ونه

زما د چم ونه بربنډه ده
شرمېږم ورنه
د باد رهزنو ترې د شنو پاڼو جامې وړې دي
په سپین ټټر یې یو څو څاڅکي دي د خامو پیو
څانګې یې زړه روي،
تیونه یې ارې وړي دي.

❋❋❋

ونې! سپرلی دی
واورې نه شته چې کفن شي درته
زما د مور شنه لوپټه هم بېګاه غلو وړې ده
ما مې خیالي څادر ګرو کړ
ـ د کلو وږی وم ـ
د پلار شمله خو مې له وخته توپانو وړې ده.

❋❋❋

زما د چم ونه بربنډه ده
شرمېږم ورنه
مور مې سر توره ده
ټیکری نه لري
نه څه شمله شته
نه څه خوردی څادر
زموږ د ېرې مازیګری نه لري.

یو سیوری، یو ګل

مرغو ! چوپ شئ ماله خوب راځي
دلته د زړونو باغچې شنډې دي
یو سیوری او یو ګل نه شته
دلته د سین سپینو هندارو کې
د لمر
د طلايي کبانو رنګ تور شو
دلته د شونډو د موسکاوو هوسۍ
قتلې شولې
غشو یوورې
او بنګړیواله سپوږمۍ
دلته د تاک پېغلو ته
د ستورو بنګړي نه اچوي
مرغیو !
چوپ شئ
ماله
خوب راځي
مرغیو چوپ شئ ماله خوب راځئ !
❋❋❋
دلته د باغ د شهزادګۍ بکارت مات دی

د سپرلي ښکلې شهۍ
د قاف دېوانو وړې
دلته پر ونو
د ((ايوب)) سيوری راخور دی
هرې پاڼې
هر اندام نه يې چينجي وورې
دلته تيارې
د شپو په بلاربو اسپو راغلې
د رڼا درمو لو کوي
دلته کورونو ته
د ژوند له شوم شيروار نه د سپېڅو کتوي تشې رائې
مرغيو !
چوپ شئ
ماله
خوب
رائي.

۱۲/۴/۱۳۷۲
کابل

ګناه

څومره نېکمرغه یم ګناه کومه
تمامه ورځ ورېځې د باد له ژرندو باسم
او د لمر په تناره کې پسرلي ته ترې ډوډۍ پخوم
څومره نېکمرغه یم ګناه کومه.

***

زما د کور دا دېوالونه
د څو خاورو
څو اوبو
او د څه لمر
څو ترکیبونه نه دي
زما له کوره دېوالونه د ښیښو راتاو دي
زما او زما د کاله خټه یې
د تاک
او د انګورو
او شرابو
په لاسو ایښې ده
ما مې د سترګو د راټه نور په وسعت
دومره شراب څښلي دي.

***

دومره مغرور یم چې

د هسک د نازولي دربار سیوري لاندې
خپله ځواني راته پېغور ښکاري
خو مانه لوی غلام د ښکلو نه شته
یوه شپېبه زما د لاس ببړی
د ښکلو د سینو په سمندر کې
سترې شوې نه ده
زه لکه پلار هسې یم
پلار مې تر مړینې نه یوه ګړۍ دمخه هم
د شنو غنمو وږو لاندې
زموږ د کلي د بزګر له ارتینې سره بربنډ پروت و.

۱۳/۴/۱۳۷۲
کابل

کله چې لمر شین شي

کله چې لمر شین شي
ستا د یادونو شنه ګلان مې د زړګي پر مساپرې د ښتې خانګې وکړې،
وغوړېږي
کله چې لمر شین شي.

❋❋❋

کله چې لمر شین شي
ستا د یادونو طلایي کبان په ښکلو او زرینو وزرو
زما د سترګو په چینو کې ستا د سترګو تصویرونو نه خوبونه مینځي
کله چې لمر شین شي.

❋❋❋

کله چې لمر شین شي
ستا د یادونو هغه پېغله هوسۍ راشي
تر بېګاه زما د زړه په جل وهلیو کروندو کې څري
کله چې لمر شین شي.

❋❋❋

زما د زړه د ښته کې څاڅکي د باران نه ووري
زما د سترګو چینه وچه ده، د اوښکو مرغلرې ورنه غلو وړې دي
څوکاله وشول چې بڼلۍ مې د زړګي پر فصل ووري او کېږدۍ مې
توپانونو وړې
نو ستا د یاد هغو ګلونو ته باران،

هغو کبانو ته اوبه،
او دې هوسۍ ته به شپونکی څنګه شي.
❋❋❋
بېګاه شپونکی باد ستا د څنو له غرو راغی
په پګړۍ کې یې یو ټکی د یو ګل نه و
له نرۍ ملا نه یې لمر هغه زرین وستنی نه و راتاو
چایې په تشې او ریښې ریښې بخڅۍ کې یو د ستورونارنج نه وایښی
نور مې په کلي کې باد نه چلېږي، باد هم مساپر شو ورنه
څومره تنها،
څومره یوازې ده
زما د کلي ښکلې نازولې سپوږمۍ.
❋❋❋
بېګاه مې خوب لیدلی:
زموږ د کلي د چنارو تر شنو سیورو لاندې
پر هغو لویو پلنګې کټونو
یو څو کارغان ناست دي
ږلۍ د لښتو وروي، ګډوي ځان ته زموږد کلي سپینې هیلۍ
زموږ د کلي په دېره کې د چلمو د کړو وږو لوګیو پر ځای
خورې ورې دي د ښایسته هیلیو تکې سرې د پېغلو وینې
کلي کې یو سیوری د برېتو
او یو شرنګ د سپینو تورو نه شته
رښتیا!
د کلي په دېره کې

د زلمیو څڼورو
د اتڼ هغه سکنی مابنام دریاد شي که نه؟
❋❋❋
ستا دیادونو شنه ګلان مې
د زړګي پر مساپرې دښتې ځانګې وکړې
وغوړېږي،
کله

چې
لمر
شین
شي.

۱۲/۷/۱۳۷۲
پېښور- پښتونخوا

غزل

څه ښکلی سوداګر دی څومره ښکلی باران پلوري
یو اس د سپینو وربځو دی د وربځو ګلان پلوري
د ستورو په تېښو یې جوړې کړي ورته څنې
نن دلته په دې چم کې یو کافر دی بتان پلوري
یو بار یې د رنګ راوړ د سپرلي جوارګر ګورئ
چې څومره یې ګران راوړ چې یې څومره ارزان پلوري
یو شین لوګی راخوردی یو سور اور دی لګېدلی
یو مست زردشت راغلی دی یو غلی اذان پلوري
بازار یې د نور لوټ کړ د اسمان سپینې کوترې
له لمر ځنې ټیک اخلي او د ستورو کاروان پلوري
د باد په نیلي سپور د سهار سپین شهزاده راغی
د شپو بربنډې پېغلې پرې شلېدلی ګرېوان پلوري.

۱۳۷۷ کال د پسرلي لومړۍ شپه
لغمان

د اسحق ننګیال لنډه پېژندنه

زوکړه:

لغمان- الینګار، دبسرام کلی، ۱۳۳۵ل کال.

زده کړه:

سیمه ییز ښوونځی، د مهترلام ښار روښان لېسه او د افغانستان د پولیسو اکاډمي.

دنده:

د پولیسو اکاډمۍ تدریسي غړی، د څارندوی مجلې او پیام ورځپاڼې خبریال او د لیکوالو ټولنې کې لنډمهال، د ژوندون مجلې مدیر او وروسته د اطلاعاتو او کلتور وزارت د شعر او ادب اداري امر.

اثار- چاپ:

۱- ډالۍ، ۲- سپېره ډاګونه او غورېدلي بزغلي، ۳- هغه شپې هغه کلونه، ۴- څاڅکي څاڅکي (شعري ټولګې) ۵- (۱-ښېرې په مالت کې، ۲- نه جام نه څادر، ۳- سندونه هم مري، ۴- دا جل دا برسات او ځینې نور شعرونه) چې په همدې اثر کې (سیندونه هم مري) کې ځای شوي دي.

ناچاپ:

سیند په منګې کې (د بېلابېلو لیکنو ټولګه) او یو شمېر نورې لیکنې.

مړینه: پېښور، ۱۳۷۷ل کال د ثور اتمه.

یو باد ، یو منصور

یو بـــاد رالګېـــدلی مالـــه ځانـــه ســـره وړي
د زړه اس مـــې لـــه بـــاره د ارمانـــه ســـره وړي
د شـپو پـراوښ یـو غـل دی زمـوږ کلـي تـه راغلـی
ګلونـــه او باغونـــه لـــه باغوانـــه ســـره وړي
یـو پـل وم چېرتـه لـرې ستا پـر لاره زرغـون شـوی
یـو لـوټ مـې اوس لـه بادولـه بارانـه سـره وړي
یو څوک دی ستا لاس شراب یې ټول راځنې وڅښـل
دا سـره کېـږدی د خـوب مـې لـه توپانـه سـره وړي
زمـوږه یـې پـه سترګو کـې د شـپو دوړې شـیندلي
دا لـوی کـاروان مـو ځکـه لـه ځاروانـه سـره وړي
نـارې د انـاالحق یـې ورتـه وچـې کـړې پـر ژبـې
منصـور وطـن مـې دارتـه لـه ایمانـه سـره وړي

۱۷/۱/۱۳۷۷

لغمان

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۶ ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.
لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ ل کال په نوموړې څانګه کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله

محمد اسمعیل یون له۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو.استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول.استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نومړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په

کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو.ملګرو ملتونو(UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده درو سپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.
درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي.استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.
استاد یون د خپلو اکلیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د و اقعیتونو او حقایقو د څرګندبیان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد یم،

هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته ایښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کارنه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی،په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او(د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله

يې هم په لسګونو مشاعرې، سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.
سربېره پر دې، په يو زيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به يې د اثارو يادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• متکور	لومړۍ شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

• هيلې	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• نيمګړي ارمانونه	د حيران شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د نازو انا ياد	د سيمينار د ليکنو ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کليات	د استاد الفت نثرونه	درېيم ۱۳۸۷
• سيندونه هم مري	د اسحق ننګيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

• د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
د پوهنوال روستارتره کي اثر دويم ۱۳۸۷
• .د افغانستان فرهنګي ميراثونو ته يوه کتنه
د نينسي دوپرې اثر دويم ۱۳۸۷

- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د- یونلیکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷
- د پښتاګون ترڅنډو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمدګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷
- استاد زیارد پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷
- ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷
- اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- دکتابونو په ورېمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سیاسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷

- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای(ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کار و زیار کې ورته د نور زغم او وسېلې هیله لرم.

په درناوي
وفاالرحمن وفا
کابل - افغانستان

sinduna ham mri

(The Rivers die too)

The collection of Nangyal's poems

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-13-6
9 789936 500136 >

د خپرونو لړ: (۱۴)